

บทที่ 5

ชื่อและความหมายของชื่อทำมวยไทยเชิงซ้อน

ในบทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ชื่อและความหมายของชื่อทำมวยไทยเชิงซ้อน โดยจะแบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน ในส่วนที่ 1 เป็นความหมายของชื่อทำมวยไทยเชิงซ้อนที่อ้างอิงจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525) ตำรามวยไทย และการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษา ในส่วนที่ 2 เป็นผลการวิเคราะห์ความหมายของชื่อทำมวยไทยเชิงซ้อน โดยนำเสนอการวิเคราะห์ตามลำดับขั้นตอน คือ การกำหนดมิติแห่งความแตกต่างทางความหมายและอรรถลักษณะ จากนั้นนำเสนอความหมายด้วยอรรถลักษณะแจกแจงความหมาย

5.1 ชื่อทำมวยไทยเชิงซ้อน

ในการเก็บข้อมูลชื่อทำมวยไทยเชิงซ้อนนั้นผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้บอกภาษาต่อเนื่องจากการเก็บข้อมูลชื่อท่าเดี่ยวมวยไทย วิธีที่ผู้วิจัยใช้ในการเก็บข้อมูลส่วนนี้ เริ่มต้นจากการรวบรวมชื่อทำมวยไทยเชิงซ้อนจากหนังสือ หลังจากนั้นผู้วิจัยเข้าไปมีส่วนร่วมกับกลุ่มผู้บอกภาษาด้วยการทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง กล่าวคือ ผู้วิจัยได้เข้าร่วมการฝึกมวยไทยเหมือนกับเด็กนักเรียนคนอื่นเพื่อเรียนรู้วิธีการทำท่ามวยไทยเชิงซ้อนแต่ละท่าพร้อมกับเก็บรวบรวมชื่อทำมวยไทยไปในเวลาเดียวกัน หลังจากที่ได้ทดลองปฏิบัติแล้วผู้วิจัยนำท่าที่ได้ฝึก ไปถามผู้บอกภาษาอีกครั้งหนึ่งพร้อมกับถามถึงท่ามวยไทยเชิงซ้อนท่าอื่นๆในประเภทเดียวกัน

ชื่อทำมวยไทยเชิงซ้อน หมายถึง ชื่อที่ใช้เรียกท่ามวยไทยแบบต่อเนื่อง ที่แสดงให้เห็นรูปแบบการต่อสู้ในสถานการณ์จริง ซึ่งชื่อทำมวยไทยเชิงซ้อนที่พบมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. เป็นชื่อที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ที่มีไว้ใช้เรียกชื่อทำมวยไทยเชิงซ้อนที่ต้องประกอบด้วยท่ามวยไทยที่ใช้จุดโจมตีหรือตอบโต้เท่านั้น
2. เป็นชื่อที่มีโครงสร้างเป็นประโยคที่ประกอบด้วยกริยา และ/หรือ ประธาน และ กรรม
3. ไม่ปรากฏร่วมกับคำอื่นใดเลย กล่าวคือ ชื่อทำมวยไทยเชิงซ้อนจะปรากฏเพียงลำพัง ไม่มีคำอื่นใดมานำหน้า

ชื่อทำมวยไทยเชิงซ้อนทั้งหมดที่พบที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดมีทั้งหมด 87 ชื่อ ได้แก่

1. หักคอไอยรา	7. นุมนานแหวกฟอง
2. ขุนยักษ์จับปลิง	8. นกคุ้มเขี้ยว
3. จระเข้ฟาดหาง	9. นุมนานทะยาน
4. ตลบขึ้น	10. หักคอเอราวัณ
5. อีกานีกรัง	11. ตะเพียนแผ่ตอ
6. ตลบลง	12. ยันเอราวัณ

13. พระรามตีทัพ
14. พระรามสะกดทัพ
15. บันเคียรทศกัณฐ์
16. ขว้างจักรนารายณ์
17. พระรามเหยียบลงกา
18. รามสูรขว้างขวาน
19. หนุมานข้ามลงกา
20. นารายณ์ข้ามสมุทร
21. หนุมานเหยียบลงกา
22. กวางเหลียวหลัง
23. ปลาหมอบแตกเหงือก
24. บรรพตถล่ม
25. เทรกวาดลาน
26. สลับฟันปลา
27. ปักยาแหวกวัง
28. ชาวซัดหอก
29. อิเหนาแทงกริช
30. ยอเขาพระสุเมรุ
31. ตาเฒ่าฟ้า
32. มอญยันหลัก
33. ชุนศึกตีทวน
34. ดับขวาลา
35. หนุไต่ราว
36. เอรಾವันเสงา
37. หนุมานถวายเป็น
38. หงส์ปีกหัก
39. สักพวงมาลัย
40. ฝานลูกบวบ
41. ปิดปากชกด้วยสอก
42. สวนทวน
43. คลื่นกระทบฝั่ง
44. บาทาลูปพัคตร์
45. ชุนยักษ์พานาง
46. พระรามจองถนน
47. นารายณ์บันเคียร
48. ลูกคางจับหมัด
49. รักเร่หักแขน
50. สอกท้ายทอย
51. นารายณ์ขว้างจักร
52. ล้มขุนทวน
53. หนุมานหักค่าน
54. ม้าคีคคะโหลก
55. ทัดมาลา
56. ลับหัวมัจฉา
57. ปักลูกทอย
58. นาคาบิดหาง
59. หักวงไอยรา
60. วิรุพหกกลับ
61. ไกรสรข้ามห้วย
62. หิริณม้วนแผ่นดิน
63. นาคมุดบาดาล
64. ทะแยคำเสา
65. ฤาษีเหิน
66. พระรามเดินดง
67. นางมณโฑนั่งแท่น
68. รัควงเอราวัน
69. ยันรุกขมูล
70. โคนรุกขมูล
71. นางมณโฑนั่งตัก
72. หักหลักเพชร
73. หนุมานฟาดกุมภกัณฑ์
74. ลิงพริ้ว
75. ญวนทอดแห
76. ทวนชุนศึก
77. กวาดมาร
78. หนุมานแบกแข็ง

79. สุครีพลอนคันรัง	84. พระรามน้ำวศร
80. ฤาษีมุกสระ	85. พระรามหักศร
81. พลิกแผ่นดิน	86. พระรามฟาดศร
82. กังหันต้องลม	87. พระรามยันศร
83. เบนสุเมรุ	

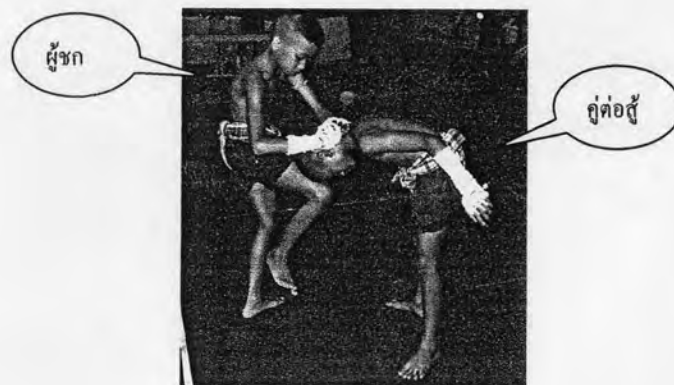
5.2 ความหมายของชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อน

ในการวิเคราะห์ความหมายของชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนจะอ้างอิงความหมายตามที่ได้รวบรวมมาจาก พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525) ตำรามวยไทยตำรับพระเจ้าเสือ (ยศ เรื่องสา 2524) หนังสือศิลปะมวยไทย (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ 2540) หนังสือศิลปะแห่งมวยไทย (นายชยะ 2546) หนังสือภาพและประวัติตัวละครรามเกียรติ์ (ศิริพงษ์ พยอมแย้ม 2525) และจากการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาประกอบกัน

อนึ่ง เป็นที่น่าสังเกตว่าชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนนั้นจะปรากฏเพียงลำพังโดยไม่มีคำว่า ท่า มานำหน้าเพื่อระบุว่าเป็นชื่อท่ามวยไทยแต่อย่างใดเช่นเดียวกับชื่อท่าเดี่ยว ในลำดับต่อไปผู้วิจัยจะนำเสนอชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนทั้ง 87 ชื่อพร้อมกับความหมาย ดังนี้

1. หักคอไอยรา

คำว่า *หักคอไอยรา* ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า *หัก* หมายถึง กดพับให้ขาดออกจากกัน คำว่า *คอ* หมายถึง อวัยวะส่วนที่ต่อกับศีรษะและตัว และ คำว่า *ไอยรา* หมายถึง ช้าง รวมกันแล้ว คำว่า *หักคอไอยรา* น่าจะหมายถึง การหักคอช้าง ส่วน *หักคอไอยรา* ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ใช้ในการรุกด้วยท่าเข้าตรง แบบพลิกแพลง โดยใช้มือทั้ง 2 ข้างกดคอกู่ต่อสู้ให้ใบหน้าลงมาต่ำระดับเข่า (ดูภาพที่ 41 ประกอบ)

ภาพที่ 41 ท่า หักคอไอยรา

จากลักษณะการใช้มือกดคอกแล้วกระแทกเข้าเข้าที่ใบหน้าดังภาพที่ 41 นั้น ผู้บอกภาษามองว่ามีความสอดคล้องกับท่าทางการหักคอช้าง ซึ่งผู้ที่ถูกเปรียบเป็นช้างในที่นี้ คือ คู่ต่อสู้

2. ขุนยักษ์จับลิ้ง

คำว่า **ขุนยักษ์จับลิ้ง** ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า **ขุนยักษ์** หมายถึง ยักษ์ผู้เป็นใหญ่ คำว่า **จับ** หมายถึง เกาะกุม, ยึด และ คำว่า **ลิ้ง** หมายถึง สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมจำพวกค้าง-ชะนี รวมกันแล้ว คำว่า **ขุนยักษ์จับลิ้ง** น่าจะหมายถึง ยักษ์ไล่จับลิ้งซึ่งมีความคล่องตัวสูง ส่วน **ขุนยักษ์จับลิ้ง** ที่เป็นชื่อท่ามวยไทย มีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ใช้ในการรุกด้วยท่าหมัด เท้า เข่า และ สอก อย่างต่อเนื่อง ตามสถานการณ์ที่เหมาะสม (ดูภาพที่ 42 ประกอบ)

ภาพที่ 42 ท่า ขุนยักษ์จับลิ้ง

จากลักษณะการใช้หมัด เท้า เข่า สอก เข้ารุกอย่างต่อเนื่องดังภาพที่ 42 นั้น ผู้บอกภาษามองว่ามีความสอดคล้องกับท่าทางของขุนยักษ์ที่ต้องใช้อาวุธถึง 4 ชนิด เพื่อไล่จับลิ้งที่มีความว่องไว ซึ่งในที่นี้ผู้ชกถูกเปรียบเป็นขุนยักษ์ คู่ต่อสู้ถูกเปรียบเป็นลิ้ง

3. จระเข้ฟาดหาง

คำว่า **จระเข้ฟาดหาง** ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า **จระเข้** หมายถึง สัตว์ รูปร่างคล้ายจิ้งจก แต่ใหญ่กว่ามาก อาศัยอยู่ในน้ำ หางยาว ผิวหนังขรุขระเป็นเกล็ด คำว่า **ฟาด** หมายถึง หวด, เหวี่ยง และ คำว่า **หาง** หมายถึง ส่วนที่ยื่นยาวออกมาจากก้นของสัตว์ เมื่อนำมารวมกัน คำว่า **จระเข้ฟาดหาง** น่าจะหมายถึง จระเข้เหวี่ยงหรือสะบัดหาง ส่วน **จระเข้ฟาดหาง** ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ใช้ในการรุกด้วยท่าเตะเหวี่ยงหลัง ที่หน้าอก ซึ่งผู้บอกภาษามองว่าการเตะแบบดังกล่าวมีลักษณะเหมือนท่าของจระเข้ขณะฟาดหาง ซึ่งผู้ที่เปรียบเป็นจระเข้ในที่นี้ คือ ผู้ชก (ดูภาพที่ 43 ประกอบ)

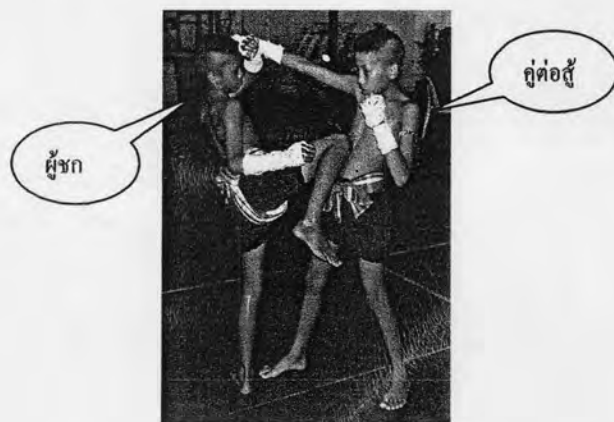

ภาพที่ 43 ท่า จระเข้ฟาดหาง

4. ตลบขึ้น

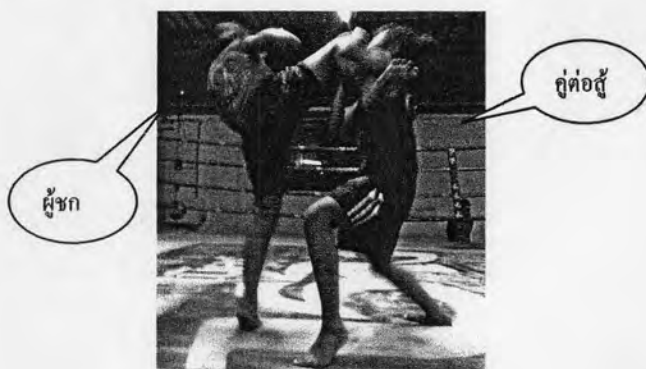
คำว่า **ตลบขึ้น** ประกอบด้วย 2 คำ คือ คำว่า **ตลบ** หมายถึง ทำให้กลับหงายขึ้นหรือค้างอยู่ และ คำว่า **ขึ้น** หมายถึง เคลื่อนสู่เบื้องสูง รวมกันแล้ว คำว่า **ตลบขึ้น** หมายถึง การทำสิ่งที่อยู่ด้านล่างให้ขึ้นไปด้านบน ส่วน **ตลบขึ้น** ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ใช้ในการรุก โดยใช้มือด้านตรงข้ามกับหมัดหน้าของคู่ต่อสู้เปิดการ์ดขึ้นด้านบน (ซึ่งเป็นที่มาของชื่อ **ตลบขึ้น**) พร้อมกับทำท่า **เข้าตรง** หมัดและเข้าที่ใช้จะต้องเป็นด้านตรงกันข้าม (ดูภาพที่ 44 ประกอบ)

ภาพที่ 44 ท่า **ตลบขึ้น**

5. อีกาฉีกรั้ง

คำว่า **อีกาฉีกรั้ง** ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า **อีกา** หมายถึง นกชนิดหนึ่ง มีสีดำ ร้องก๊ากๆ คำว่า **ฉีก** หมายถึง ดึงให้ขาดออกจากกัน และ คำว่า **รั้ง** หมายถึง สิ่งที่สัตว์ทำขึ้นเพื่อเป็นที่อยู่อาศัย รวมกันแล้วคำว่า **อีกาฉีกรั้ง** น่าจะหมายถึง อีกาทำลายรังให้ขาดออกจากกัน ส่วน **อีกาฉีกรั้ง** ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ใช้ในการรุก ด้วยการเปิดการ์ดคู่ต่อสู้ขึ้นเหมือนในท่า **ตลบขึ้น** แต่จะต่อด้วยท่า **เข้าลอย** แทน **เข้าตรง** (ดูภาพที่ 45 ประกอบ)

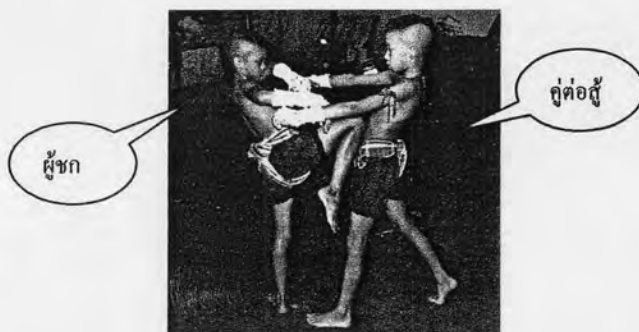

ภาพที่ 45 ท่า **อีกาฉีกรั้ง**

จากลักษณะการใช้มือเปิดการ์ดคู่ต่อสู้ขึ้นดังภาพที่ 45 นั้น ผู้บอกภาษามองว่ามีความคล้ายคลึงกับท่าของอีกาที่ทำลายรังจนขาดออกจากกัน โดยในที่นี้ผู้ที่เปรียบเป็นอีกา คือ **ผู้ชก**

6. ตลบลง

คำว่า *ตลบลง* ประกอบด้วย 2 คำ คือ คำว่า *ตลบ* หมายถึง ทำให้กลับหงายขึ้นหรือค้างอยู่ และ คำว่า *ลง* หมายถึง เคลื่อนสู่ที่ต่ำ รวมกันแล้วคำว่า *ตลบลง* หมายถึง การทำสิ่งที่อยู่ด้านบนให้ลงมาอยู่ด้านล่าง ส่วนคำว่า *ตลบลง* ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ใช้ในการรุก ด้วยการใช้มือปิดการ์ดคู่ต่อสู้ลงด้านล่าง (ซึ่งเป็นที่มาของชื่อ *ตลบลง*) แล้วทำท่า *เข้าตรง* (ดูภาพที่ 46 ประกอบ)

ภาพที่ 46 ท่า *ตลบลง*

7. หนุมานแหวกฟอง

คำว่า *หนุมานแหวกฟอง* ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า *หนุมาน* หมายถึง ตัวละครหนึ่งในเรื่องรามเกียรติ์ เป็นลิงที่มีความเก่งกล้า เป็นทหารเอกของพระราม คำว่า *แหวก* หมายถึง ทำให้แยกออกเป็นช่อง และ คำว่า *ฟอง* หมายถึง ของเหลวที่โป่งเป็นรูปกลมเพราะมีอากาศอยู่ข้างใน เมื่อนำมารวมกันเป็นคำว่า *หนุมานแหวกฟอง* น่าจะหมายถึง หนุมานแหวกฟองอากาศในน้ำเพื่อให้เจออะไรบางอย่าง ส่วน *หนุมานแหวกฟอง* ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ใช้ในการรุก ด้วยการใช้มือทั้ง 2 ข้างเปิดการ์ดคู่ต่อสู้ลงด้านล่างพร้อมกับทำท่า *เข้าลอย* (ดูภาพที่ 47 ประกอบ)

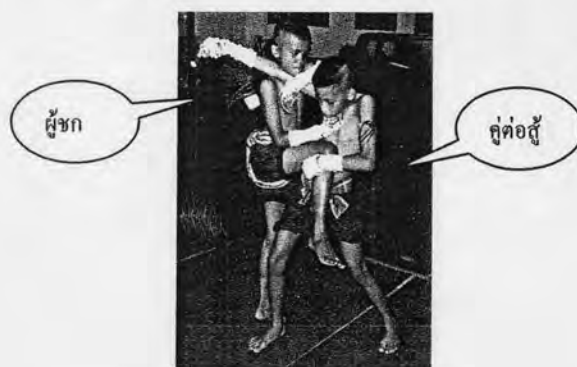

ภาพที่ 47 ท่า *หนุมานแหวกฟอง*

จากลักษณะของท่าดังกล่าวที่ 47 ข้างต้น ผู้บอกภาษามองว่ามีความคล้ายคลึงกับท่าของหนุมานตอนที่แหวกฟองน้ำในเรื่องรามเกียรติ์ โดยผู้ที่ถูกเปรียบเป็นหนุมานในที่นี้ คือ คู่ชก

8. นกคุ้มเข้ร้าง

คำว่า **นกคุ้มเข้ร้าง** ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า **นกคุ้ม** น่าจะมาจากคำว่า นกคุ้มที่หมายถึง นกเล็ก ๆ พวกหนึ่ง ที่ ชอบอยู่ตามพื้นดิน ไม่ชอบบินนอกจากจะตกใจ คำว่า **เข้** หมายถึง เคลื่อนสู่ภายใน และ คำว่า **ร้าง** หมายถึง สิ่งที่สัตว์ทำขึ้นเพื่อเป็นที่อยู่อาศัย รวมกันแล้ว คำว่า **นกคุ้มเข้ร้าง** น่าจะหมายถึง นกคุ้มบินเข้าไปอยู่ในรังของตน ส่วน **นกคุ้มเข้ร้าง** ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ใช้ในการรุก ด้วยการท่ามวย 3 ท่าแบบพลิกแพลงพร้อมกัน คือ การกระโจนท่าท่า **ศอกดี** ท่า **หมัดเสย** และท่า **เข้ลอย** โดยใช้หมัดและเข้ด้านเดียวกัน ส่วนศอกจะเป็นด้านตรงข้าม (ดูภาพที่ 48 ประกอบ)

ภาพที่ 48 ท่า นกคุ้มเข้ร้าง

จากลักษณะของท่าดังกล่าวข้างต้น ผู้บอกภาษามองว่ามีความคล้ายคลึงกับท่าของนกคุ้มที่บินดลเข้าร้าง โดยในที่นี้ผู้ที่ถูกเปรียบเป็นนกคุ้ม คือ ผู้ชก

9. หนุมานทะยาน

คำว่า **หนุมานทะยาน** ประกอบด้วย 2 คำ คือ คำว่า **หนุมาน** หมายถึง ตัวละครหนึ่งในเรื่องรามเกียรติ์ เป็นลิงที่มีความเก่งกล้า เป็นทหารเอกของพระราม และ คำว่า **ทะยาน** หมายถึง โผน, กระโจน รวมกันแล้วคำว่า **หนุมานทะยาน** น่าจะหมายถึง หนุมานกระโจนเข้าหาบางสิ่ง ส่วน **หนุมานทะยาน** ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ใช้ในการรุกด้วยท่า **เตะตัด** หลอก จากนั้นจะนั่งหมุนตัวกลับ และจู่โจมจริงด้วยท่า **เข้ลอย** ในเวลารวดเร็ว (ดูภาพที่ 49 ประกอบ)

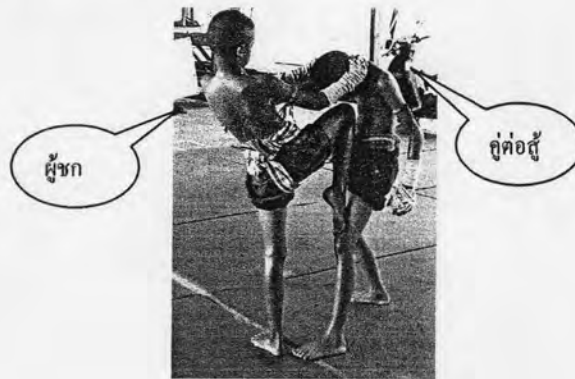

ภาพที่ 49 ท่า หนุมานทะยาน

จากลักษณะของท่าดังกล่าวข้างต้น ผู้บอกภาษามองว่ามีความคล้ายคลึงกับท่าของหนุมานที่กระโจนเข้าหาบางสิ่ง โดยผู้ที่ถูกเปรียบเป็นหนุมานในที่นี้ คือ ผู้ชก

10. หักคอเอราวัณ

คำว่า *หักคอเอราวัณ* ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า *หัก* หมายถึง กดพับให้ขาดออกจากกัน คำว่า *คอ* หมายถึง อวัยวะส่วนที่ต่อกับศีรษะและตัว และ คำว่า *เอราวัณ* หมายถึง ช้างสามเศียร พาหนะของพระอินทร์ รวมกันแล้ว คำว่า *หักคอเอราวัณ* น่าจะหมายถึง การหักคอช้าง ส่วน *หักคอเอราวัณ* ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ใช้ในการรุก โดยผู้ชกจะจู่โจมด้วยท่า *เข้าลอย* แบบพลิกเพลง คือ ต้องใช้มือคคอกคู่ต่อสู้ลงมาด้วย (ดูภาพที่ 50 ประกอบ)

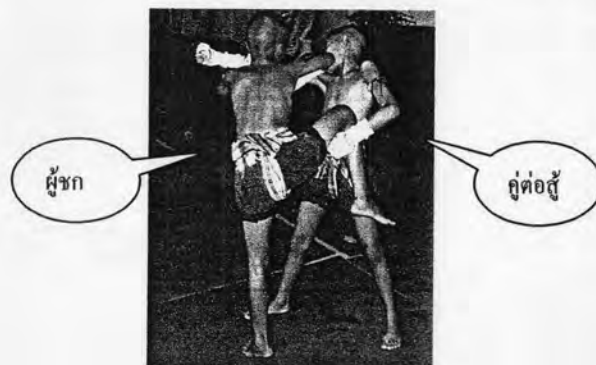

ภาพที่ 50 ท่า หักคอเอราวัณ

จากลักษณะของท่าดังกล่าวภาพที่ 50 ข้างต้น ผู้บอกภาษามองว่า มีความคล้ายคลึงกับลักษณะของการหักคอช้างเอราวัณ โดยผู้ที่เปรียบเป็นช้างเอราวัณในที่นี้ คือ คู่ต่อสู้

11. ตะเพียนแฝงคอ

คำว่า *ตะเพียนแฝงคอ* ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า *ตะเพียน* หมายถึง ปลาจำพวกหนึ่ง ตัวแบนๆ เกล็ดโต มีหลายชนิด คำว่า *แฝง* หมายถึง ซ่อน, เร้น, แอบ, หลบ คำว่า *คอ* หมายถึง โคนต้นไม้ที่ยังเหลือติดอยู่กับดินเมื่อตัดต้นไม้แล้ว รวมกันแล้ว คำว่า *ตะเพียนแฝงคอ* น่าจะหมายถึง ปลาตะเพียนว่ายหลบต้นไม้ที่อยู่ใต้น้ำ ส่วน *ตะเพียนแฝงคอ* ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรุกด้วยท่า *ศอกดี* และท่า *เข้าลอย* พร้อมกัน โดยใช้ศอกและเข่าด้านเดียวกัน (ดูภาพที่ 51 ประกอบ)

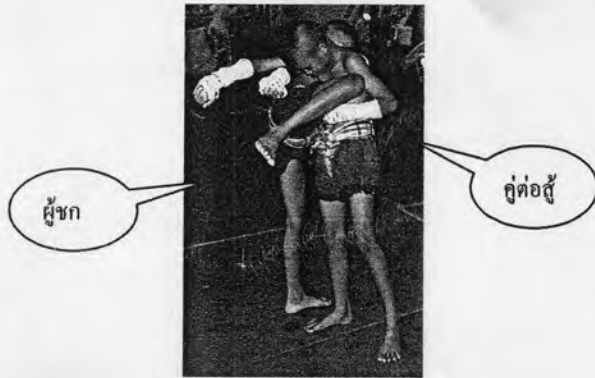
ภาพที่ 51 ท่า ตะเพียนแฝงคอ

จากลักษณะของท่ามวยดังกล่าวภาพที่ 51 ข้างต้น ผู้บอกภาษามองเห็นว่ามีคล้ายคลึงกับท่าปลาตะเพียนแอบอยู่หลังต้นไม้ใต้น้ำ ซึ่งในที่นี้ผู้ที่ถูกเปรียบเหมือนปลาตะเพียน คือ ผู้ชก

12. ยันเอราวัณ

คำว่า ยันเอราวัณ ประกอบด้วย 2 คำ คือ คำว่า ยัน หมายถึง คั้น, คำจุน และ คำว่า เอราวัณ หมายถึง ช้างสามเศียร พาหนะของพระอินทร์ รวมกันแล้ว คำว่า ยันเอราวัณ น่าจะหมายถึง การผลักหรือ คั้นช้างออกไป ส่วน ยันเอราวัณ ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ใช้ในการรุก โดยผู้ชกจะจู่โจมด้วยการก้มตัวและใช้มือคั้นเข้าของคู่ต่อสู้ไว้ไม่ให้ตอบโต้ได้ จากนั้นจะทำท่า เข่าโค้งปะทะที่หน้าอกของคู่ต่อสู้ (ดูภาพที่ 52 ประกอบ)

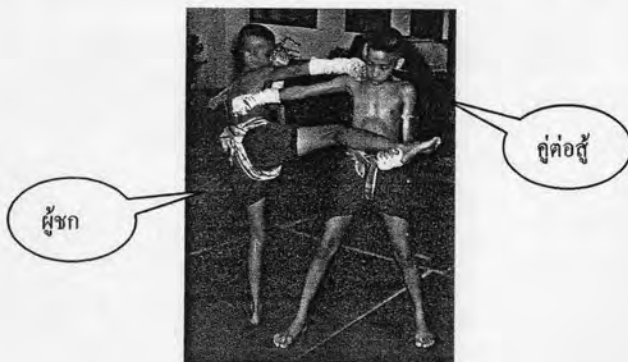

ภาพที่ 52 ท่า ยันเอราวัณ

จากท่าที่เห็นดังภาพที่ 52 ช้างคั้น ผู้บอกภาษามองว่ามีความคล้ายคลึงกับท่าทางการผลักหรือ คั้นช้างเอราวัณให้ห่างออกไป ซึ่งผู้ที่ถูกเปรียบเป็นช้างเอราวัณในที่นี้ คือ คู่ต่อสู้

13. พระรามตีทัพ

คำว่า พระรามตีทัพ ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า พระราม หมายถึง ตัวละครเอกในเรื่องรามเกียรติ์ เป็นพระนารายณ์ในร่างมนุษย์ที่อวตารลงมาเพื่อปราบทศกัณฐ์ คำว่า ตี หมายถึง รบ และ คำว่า ทัพ หมายถึง หมู่ทหารจำนวนมากที่ยกไปต่อสู้ข้าศึก เมื่อรวมกัน คำว่า พระรามตีทัพ น่าจะหมายถึง พระรามต่อสู้กับกองทัพทหาร ส่วน พระรามตีทัพ ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ใช้ในการรุกด้วยการกระโดดทำท่า หมัดตรง ที่โอบหน้าและทำท่า ตะเขียง ที่ลำตัว (ดูภาพที่ 53 ประกอบ)

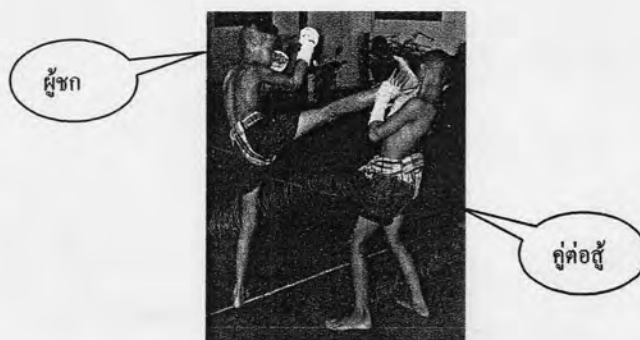

ภาพที่ 53 ท่า พระรามตีทัพ

จากภาพที่ 53 ผู้บอกภาษามองว่าท่าทางดังกล่าวคล้ายกับการที่พระรามยกทัพไปโจมตีกรุงลงกา โดยฝ่ายที่ถูกเปรียบเป็นพระรามในที่นี้ คือ ผู้ชก

14. พระรามสะกดทัพ

คำว่า **พระรามสะกดทัพ** ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า **พระราม** หมายถึง ตัวละครเอกในเรื่องรามเกียรติ์ เป็นพระนารายณ์ในร่างมนุษย์ที่อวตารลงมาเพื่อปราบทศกัณฐ์ คำว่า **สะกด** หมายถึง ทำให้หลับ และ คำว่า **ทัพ** หมายถึง หมู่ทหารจำนวนมากที่ยกไปต่อสู้ข้าศึก เมื่อรวมกัน คำว่า **พระรามสะกดทัพ** น่าจะหมายถึง พระรามใช้ร้ายคาถาทำให้เหล่าทหารในกองทัพหลับไป ส่วน **พระรามสะกดทัพ** ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ใช้ในการรุกด้วยการกระโดดท่าท่า **ถีบตรง** เข้าปะทะปลายคางคู่ต่อสู้ (ดูภาพที่ 54 ประกอบ)

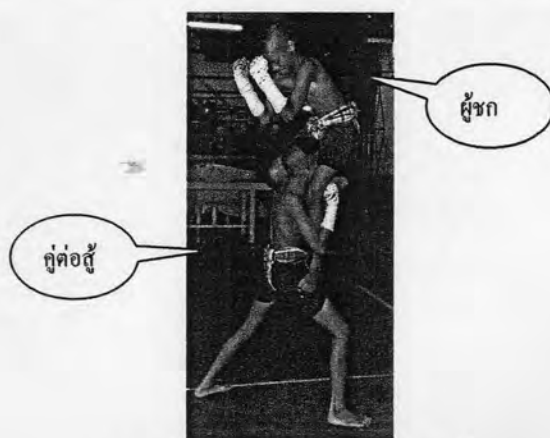

ภาพที่ 54 ท่า **พระรามสะกดทัพ**

จากภาพที่ 54 ผู้บอกภาษามองว่าท่าทางดังกล่าวมีความคล้ายคลึงกับการที่พระรามสะกดให้ทัพของศัตรูลงไป ซึ่งผู้ที่ถูกเปรียบเป็นพระรามในที่นี้ คือ **ผู้ชก**

15. บันเฑียรทศกัณฐ์

คำว่า **บันเฑียรทศกัณฐ์** ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า **บัน** หมายถึง ตัด คำว่า **เฑียร** หมายถึง ศีรษะ และ คำว่า **ทศกัณฐ์** หมายถึง ตัวละครเอกในเรื่องรามเกียรติ์ เป็นยักษ์ มี 10 หน้า และเป็นศัตรูของพระราม รวมกันแล้ว คำว่า **บันเฑียรทศกัณฐ์** น่าจะหมายถึง การตัดหัวทศกัณฐ์ ส่วน **บันเฑียรทศกัณฐ์** ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ใช้ในการรุกด้วยการท่าท่า **ศอกสับ** แบบพลิกแพลง คือ กระโดดเหยียบไหล่แล้วใช้ศอกสับคู่กระแทกกลางศีรษะของคู่ต่อสู้ (ดูภาพที่ 55 ประกอบ)

ภาพที่ 55 ท่า **บันเฑียรทศกัณฐ์**

การใช้ศอกสกัดกลางศีรษะของคู่ต่อสู้ดังภาพที่ 55 ผู้บอกภาษามองว่าคล้ายกับการตัดศีรษะของ ทศกัณฐ์ขาดเป็น 2 ส่วน โดยทศกัณฐ์ในที่นี้ หมายถึง คู่ต่อสู้

16. ขว้างจักรนารายณ์

คำว่า *ขว้างจักรนารายณ์* ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า *ขว้าง* หมายถึง ปา คำว่า *จักร* หมายถึง อาวุธรูปทรงกลมมีเปลวคมรอบตัว และ คำว่า *นารายณ์* หมายถึง พระนารายณ์หรือเทพเจ้าที่มีความ สำคัญต่อแผ่นดินตามความเชื่อของชาวฮินดู รวมกันแล้วคำว่า *ขว้างจักรนารายณ์* น่าจะหมายถึง พระ นารายณ์เหวี่ยงจักรซึ่งเป็นอาวุธประจำตัวออกไป ส่วน *ขว้างจักรนารายณ์* ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความ หมายถึง ท่ามวยไทยที่ใช้ในการรุกด้วยการหมุนตัวแล้วท่าท่า *หมัดเหวี่ยงหลัง* เข้าปะทะที่ก้านคอของคู่ ต่อสู้ (ดูภาพที่ 56 ประกอบ)

ภาพที่ 56 ท่า ขว้างจักรนารายณ์

จากการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษา ท่าที่เห็นดังภาพที่ 56 กับ จะมีความคล้ายคลึงกับท่าทางการขว้าง จักรของพระนารายณ์ ส่วนผู้ที่เป็นพระนารายณ์ในที่นี้ คือ ผู้ชก

17. พระรามเหยียบลงกา

คำว่า *พระรามเหยียบลงกา* ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า *พระราม* หมายถึง ตัวละครเอกใน เรื่องรามเกียรติ์ เป็นพระนารายณ์อวตารลงมาเพื่อปราบทศกัณฐ์ คำว่า *เหยียบ* หมายถึง เอาเท้ากดลงไป, ย่างเข้าไป และ คำว่า *ลงกา* หมายถึง เกาะลังกาในปัจจุบันซึ่งสมมุติเป็นเมืองของทศกัณฐ์ในรามเกียรติ์ เมื่อรวมกัน คำว่า *พระรามเหยียบลงกา* น่าจะหมายถึง พระรามใช้เท้าเหยียบกรุงลงกา ส่วน *พระราม เหยียบลงกา* ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ใช้ในการรุกขณะที่คู่ต่อสู้อยู่ในท่า *ตะ เเฉียง* ด้วยการกระโดดขึ้นเหยียบต้นขาข้างที่คู่ต่อสู้ใช้ตะ จากนั้นท่าท่า *ตะเฉียง* สวนกลับไปเข้าปะทะ ที่ก้านคอของคู่ต่อสู้ (ดูภาพที่ 57 ประกอบ)

ในมุมมองของผู้บอกภาษา ท่ามวยไทยดังภาพที่ 57 มีความสอดคล้องกับการเหยียบกรุงลงกา ของพระราม โดยขาของคู่ต่อสู้ เปรียบเป็น กรุงลงกา ส่วนผู้ชก เปรียบเป็น พระราม

ภาพที่ 57 ท่า พระรามเหยียบลงกา

18. รามสูรขว้างขวาน

คำว่า *รามสูรขว้างขวาน* ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า *รามสูร* หมายถึง ยักษ์ตนหนึ่งมีขวานเป็นอาวุธ เมื่อเห็นเมฆลาล่องแกว่งเป็นแสงแวววาก็จะขว้างขวานไปเกิดเป็นเสียงฟ้าร้อง คำว่า *ขว้าง* หมายถึง ปา และ คำว่า *ขวาน* หมายถึง เครื่องมือทำด้วยเหล็กเป็นสามเหลี่ยมคม มีด้ามติดตัว รวมกันแล้ว คำว่า *รามสูรขว้างขวาน* น่าจะหมายถึง รามสูรเหวี่ยงขวานออกไป ส่วน *รามสูรขว้างขวาน* ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ใช้ในการรุก ด้วยท่าพลิกแพลง คือการกระโดดท่าท่า *ศอกสับ* เข้าปะทะที่ศีรษะของคู่ต่อสู้ (ดูภาพที่ 58 ประกอบ)

ภาพที่ 58 ท่า รามสูรขว้างขวาน

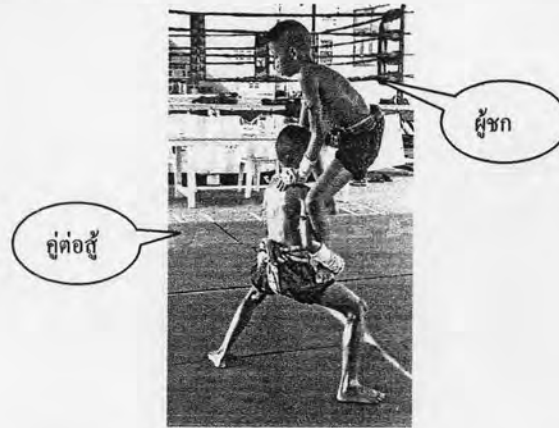
ในมุมมองของผู้บอกภาษา การกระโดดท่าท่าศอกสับดังภาพที่ 58 มีความคล้ายคลึงกับท่า *รามสูรขว้างขวาน* ใต้นางมณีเมขลา ซึ่งรามสูรในที่นี้ คือ ผู้ชก

19. หนุมานข้ามลงกา

คำว่า *หนุมานข้ามลงกา* ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า *หนุมาน* หมายถึง ตัวละครหนึ่งในเรื่องรามเกียรติ์ เป็นลิงที่มีความเก่งกล้า เป็นทหารเอกของพระราม คำว่า *ข้าม* หมายถึง ก้าวให้ผ่านพ้นสิ่งใดสิ่งหนึ่งไป และ คำว่า *ลงกา* หมายถึง เกาะลังกาในปัจจุบันซึ่งสมมุติเป็นเมืองของทศกัณฐ์ในรามเกียรติ์ รวมกันแล้ว คำว่า *หนุมานข้ามลงกา* น่าจะหมายถึง หนุมานก้าวข้ามกรุงลงกาไป ส่วนคำว่า *หนุมานข้ามลงกา* ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ใช้ในการรุก โดยผู้ชกจะงูโจงขณะ

ที่คู่ต่อสู้อยู่ในท่า *เตะเฉียง* โดยการกระโดดข้ามผ่านขาที่คู่ต่อสู้ใช้เตะแล้วทำท่าเข้าลอยแบบพลิกแพลง คือ ใช้เข้าคู่เข้าหาคู่ต่อสู้ทางด้านหน้า (รูปภาพที่ 59 ประกอบ)

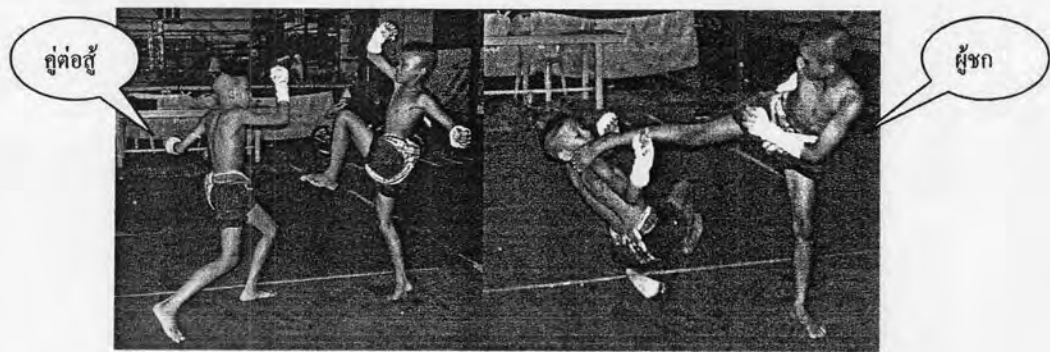

ภาพที่ 59 ท่า หนุมานข้ามลงกา

จากภาพ 59 ข้างต้น ผู้บอกภาษามองว่าลักษณะของการกระโดดข้ามขาและทำท่าเข้าลอยจะคล้ายกับท่าหนุมานก้าวข้ามกรุงลงกา โดยผู้ที่เป็นหนุมานในที่นี้ คือ ผู้ชก

20. นารายณ์ข้ามสมุทร

คำว่า *นารายณ์ข้ามสมุทร* ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า *นารายณ์* หมายถึง พระนารายณ์หรือเทพเจ้าที่มีความสำคัญต่อแผ่นดินตามความเชื่อของชาวฮินดู คำว่า *ข้าม* หมายถึง ก้าวให้ผ่านพ้นสิ่งใดสิ่งหนึ่งไป และ คำว่า *สมุทร* หมายถึง ทะเล เมื่อรวมกันเป็น คำว่า *นารายณ์ข้ามสมุทร* น่าจะหมายถึง นารายณ์เดินทางข้ามมหาสมุทร ส่วน *นารายณ์ข้ามสมุทร* ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่าท่ามวยไทยที่ใช้ในการรุก โดยผู้ชกจะงู้มัดด้วยการหลอกซึ่งจะใช้ท่า *เตะเฉียง* จากนั้นจึงงู้มัดจริงด้วยท่า *เตะเฉียง* แบบพลิกแพลง คือการกระโดดเปลี่ยนขาเตะโดยใช้ขาข้างตรงข้ามกับขาที่ *เตะเฉียง*

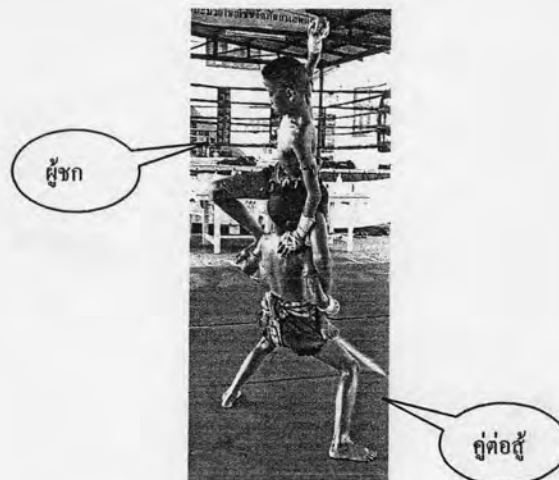

ภาพที่ 60 ท่า นารายณ์ข้ามสมุทร

จากภาพที่ 60 การกระโดดเปลี่ยนขาเตะนี้ ผู้บอกภาษามองว่ามีความคล้ายกับท่าพระนารายณ์เดินข้ามมหาสมุทร โดยผู้เปรียบเป็นพระนารายณ์ในที่นี้ คือ ผู้ชก

21. หนุมานเหยียบลงกา

คำว่า *หนุมานเหยียบลงกา* ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า *หนุมาน* หมายถึง ตัวละครหนึ่งในเรื่องรามเกียรติ์ เป็นลิงที่มีความเก่งกล้า เป็นทหารเอกของพระราม คำว่า *เหยียบ* หมายถึง เอาเท้ากดลงไป, ย่างเข้าไป และ คำว่า *ลงกา* หมายถึง เกาะลังกาในปัจจุบันซึ่งสมมุติเป็นเมืองของทศกัณฐ์ในรามเกียรติ์ รวมกันแล้ว คำว่า *หนุมานเหยียบลงกา* น่าจะหมายถึง หนุมานบุกไปยังกรุงลงกา ส่วนคำว่า *หนุมานเหยียบลงกา* ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ใช้ในการรุก โดยผู้ชกจะจู่โจมด้วยการกระโดดขึ้นเหยียบไหล่คู่ต่อสู้ด้วยขาข้างหนึ่ง พร้อมกับทำท่าพลิกแพลง คือ ใช้ศอกด้านตรงข้ามกับขาที่เหยียบทำท่า *ศอกลับ* ลงที่กลางกระหม่อมของคู่ต่อสู้ (ดูภาพที่ 61 ประกอบ)

ภาพที่ 61 ท่า หนุมานเหยียบลงกา

ท่ามวยในภาพที่ 61 ข้างต้น ผู้บอกภาษามองว่ามีความคล้ายคลึงกับการบุกไปยังกรุงลงกาของหนุมาน โดยคู่ต่อสู้ที่ถูกกระโดดเหยียบเปรียบเป็นกรุงลงกา ส่วนผู้ชกที่เหยียบคู่ต่อสู้เปรียบเป็นหนุมาน

22. กวางเหยี่ยวหลัง

คำว่า *กวางเหยี่ยวหลัง* ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า *กวาง* หมายถึง สัตว์สี่เท้า จำพวกเนื้อ มีเขาเป็นกิ่ง คำว่า *เหยี่ยว* หมายถึง หันหน้ากลับมามอง และ คำว่า *หลัง* หมายถึง ด้านหลัง รวมกันแล้ว คำว่า *กวางเหยี่ยวหลัง* น่าจะหมายถึง กวางหันหน้าไปมองด้านหลัง ส่วน *กวางเหยี่ยวหลัง* ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ใช้ในการรุกด้วยท่า *ถีบหลัง* ที่ห้อง (ดูภาพที่ 62 ประกอบ)

ภาพที่ 62 ท่า กวางเหยี่ยวหลัง

ในมุมมองของผู้บอกภาษา ทำที่เห็นในภาพที่ 62 ข้างต้นมีความคล้ายคลึงกับท่าของกวางกระโดดถีบขาไปด้านหลัง ซึ่งผู้ที่เป็นกวางในที่นี่ คือ ผู้ชก

23. ปลาหมอกแตกเหงือก

คำว่า ปลาหมอกแตกเหงือก ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า ปลาหมอก หมายถึง ปลาชนิดหนึ่งเกล็ดและครีบแข็ง เหงือกแหลมเป็นจุกๆ แยกเคลื่อนไปบนบกได้ไกลๆ คำว่า แตก หมายถึง ถ่างหรือกางออก และ คำว่า เหงือก หมายถึง เครื่องหายใจของปลาอยู่ในแก้ม รวมกันแล้วคำว่า ปลาหมอกแตกเหงือก น่าจะหมายถึง ปลาหมอกใช้เหงือกแตกพื้นให้เคลื่อนไป ส่วน ปลาหมอกแตกเหงือก ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ใช้ในการรุกด้วยท่า สอกดี แบบพลิกแพลง คือ สอกดีคู่เข้าปะทะที่ก้านคอ (ดูภาพที่ 63 ประกอบ)

ภาพที่ 63 ท่า ปลาหมอกแตกเหงือก

ท่าสอกดีคู่ดังภาพที่ 63 ผู้บอกภาษามองว่าเหมือนกับท่าทางของปลาหมอกที่ใช้เหงือกแตกพื้น ซึ่งผู้ที่เปรียบเป็นปลาหมอกในที่นี่ คือ ผู้ชก

24. บรรพตถล่ม

คำว่า บรรพตถล่ม ประกอบด้วย 2 คำ คือ คำว่า บรรพต หมายถึง ภูเขา และ คำว่า ถล่ม หมายถึง พังทลาย, ชุบลง รวมกันแล้ว คำว่า บรรพตถล่ม น่าจะหมายถึง ภูเขาพังทลายลงมา ส่วน บรรพตถล่ม ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ใช้ในการรุก ในกรณีที่คู่ต่อสู้ถ่มนอนหงาย ผู้ชกจะงูโจมซ้ำทันทีด้วยท่าพลิกแพลง คือ ท่าสอกสับแบบล้มตัวเข้าปะทะที่ลำตัวของคู่ต่อสู้ ซึ่งการทำท่าสอกสับล้มตัวเช่นนี้ ผู้บอกภาษามองว่ามีความคล้ายคลึงกับการถล่มของภูเขา โดยผู้ชกเปรียบเป็นภูเขาที่ถล่มทับร่างคู่ต่อสู้ (ดูภาพที่ 64 ประกอบ)

ภาพที่ 64 ท่าบรรพตถล่ม

25. เกรกวาดลาน

คำว่า *เกรกวาดลาน* ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า *เกร* หมายถึง นักบวช นอกจากนี้ยังหมายถึง ตาเเกร ที่เป็นชายแก่และเป็นชาวบ้านที่อาศัยตามวัด คำว่า *กวาด* หมายถึง ทำให้เตียน, เอาไปหมดสิ้น และ คำว่า *ลาน* หมายถึง ที่เตียน, ที่ว่าง เมื่อรวมกันเป็น คำว่า *เกรกวาดลาน* จึงน่าจะหมายถึง นักบวช กำลังกวาดลานวัด หรือชายแก่กวาดลานวัด ส่วน *เกรกวาดลาน* ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ใช้ในการรุกด้วยการทำท่า *เตะตัด* ที่ข้อเท้าด้านล่าง (ดูภาพที่ 65 ประกอบ)

ภาพที่ 65 ท่า เกรกวาดลาน

ในมุมมองของผู้บอกลาท่ามวยในภาพที่ 65 ที่ทำเตะตัดกวาดไปตามพื้น มีความคล้ายคลึงกับท่านักบวชกวาดลานวัด ซึ่งผู้ที่เปรียบเป็นเเกรหรือนักบวชในที่นี้ คือ ผู้ชก

26. สลับฟันปลา

คำว่า *สลับฟันปลา* ประกอบด้วยคำ 2 คำ คือ คำว่า *สลับ* ซึ่งหมายถึง สับเปลี่ยน และคำว่า *ฟันปลา* ที่หมายถึง ลักษณะของสิ่งของที่เยื้องสลับกันอย่างฟันของปลา เมื่อรวมกันแล้ว คำว่า *สลับฟันปลา* น่าจะมีความหมายว่า การสับเปลี่ยนเยื้องกันอย่างฟันของปลา ส่วนคำว่า *สลับฟันปลา* ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าหมัดของคู่ต่อสู้ด้วยการปิดหมัดเข้าวงใน⁶ แล้วเบี่ยงตัวหลบออกวงนอก⁷ สลับไปมาทั้งทางซ้ายและขวาเหมือนกับลักษณะที่เยื้องไปมาของฟันปลา

ภาพที่ 66 ท่า สลับฟันปลา

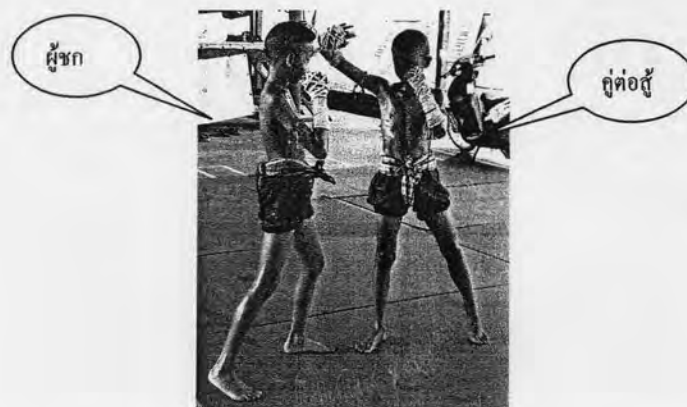
⁶ วงใน คือ ตำแหน่งการขึ้นของทั้งผู้ชกและคู่ต่อสู้ที่เผชิญหน้ากันหรือตัวชิดกัน

⁷ วงนอก หมายถึง ตำแหน่งการขึ้นที่ผู้ชกและคู่ต่อสู้ไม่ได้เผชิญหน้ากันหรืออยู่ห่างกัน

27. ปักษาแหวกรัง

คำว่า ปักษาแหวกรัง ประกอบด้วยคำ 3 คำ คือ คำว่า ปักษา ซึ่งหมายถึง นก คำว่า แหวก ซึ่งหมายถึง การทำให้แยกออกเป็นช่อง และคำว่า รัง ซึ่งหมายถึง สิ่งที่สัตว์ทำขึ้นเพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัย รวมกันแล้ว คำว่า ปักษาแหวกรัง น่าจะหมายถึง นกแหวกพุ่มไม้เพื่อเข้าไปในรัง ส่วนคำว่า ปักษาแหวกรัง ที่เป็นชื่อท่าเชิงซ้อนมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ใช้ในการรับท่าหมัดของคู่ต่อสู้ โดยผู้ชกใช้หมัดหนึ่งเปิดหมัดคู่ต่อสู้ขึ้นด้านบนส่วนอีกหมัดหนึ่งทำท่าหมัดตรงสวนกลับไปตีใบหน้า

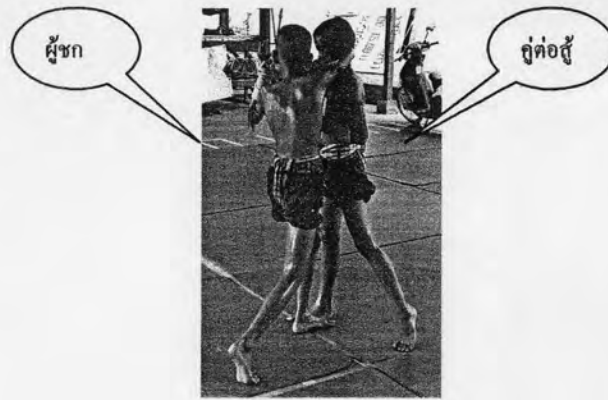
ภาพที่ 67 ท่า ปักษาแหวกรัง

ในมุมมองของผู้บอกภาษา การเปิดหมัดขึ้นและทำท่าหมัดตรงดังภาพที่ 67 มีความสอดคล้องกับท่านกแหวกพุ่มไม้เข้าสู่รัง ซึ่งผู้ที่ถูกเปรียบเป็นนกในที่นี้ คือ ผู้ชก

28. ขวาชัดหอก

คำว่า ขวาชัดหอก ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า ขวา หมายถึง ชาวอินโดนีเซีย คำว่า ชัด หมายถึง ฟุ้งไป และคำว่า หอก หมายถึง อาวุธชนิดหนึ่งเป็นเหล็กแหลม มีด้ามยาว ใช้ฟุ้งหรือแทง แต่ในที่นี้หมายถึง หอกของชาวอินโดนีเซียที่มีขนาดเล็กกว่าและคล้ายกับมีดพก เมื่อนำคำมารวมกันแล้ว ขวาชัดหอก น่าจะมีความหมายว่า ชาวอินโดนีเซียใช้หอกชัดในการต่อสู้ ส่วน ขวาชัดหอก ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าหมัดของคู่ต่อสู้ด้วยการใช้มือด้านเดียวกับหมัดของคู่ต่อสู้ปิดหมัดเข้าวงใน แล้วเบี่ยงตัวหลบออกวงนอก จากนั้นทำท่าศอกกระทุ้ง แบบพลิกแพลง คือ ใช้ศอกกระแทกเข้าที่คอกของคู่ต่อสู้

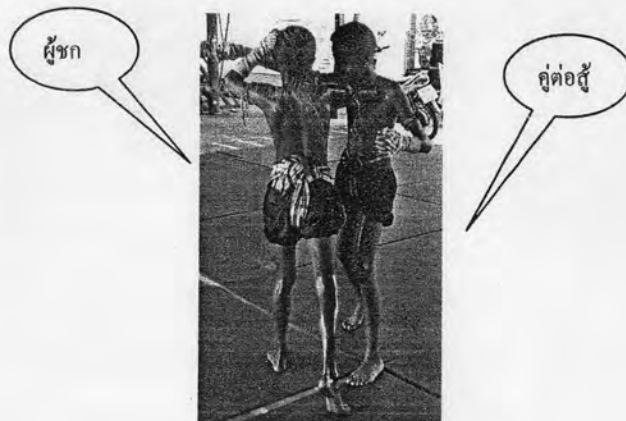
ในมุมมองของผู้บอกภาษา ลักษณะการทำท่าศอกกระทุ้งที่คอกของคู่ต่อสู้ดังภาพที่ 68 กับท่าทางการชัดหอกของชาวอินโดนีเซียนั้นมีความสอดคล้องกัน ซึ่งผู้ที่ถูกเปรียบเป็นชาวอินโดนีเซีย คือ ผู้ชก

ภาพที่ 68 ท่า ขวาชัดหอก

29. อิเหนาแทงกริช

คำว่า *อิเหนาแทงกริช* ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า *อิเหนา* หมายถึง สมณนามของชาวอินโดนีเซีย คำว่า *แทง* หมายถึง ทะลวงหรือปักด้วยของแหลม และคำว่า *กริช* หมายถึง อาวุธ 2 คมแบบพระขรรค์ แต่ใบบาง รูปคด ปลายแหลม ความยาวใกล้เคียงกับพระขรรค์ เมื่อรวมกันแล้ว คำว่า *อิเหนาแทงกริช* น่าจะมีความหมายว่า ชาวอินโดนีเซียใช้กริชแทงอะไรบางอย่าง ส่วน *อิเหนาแทงกริช* ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าหมัดของคู่ต่อสู้ด้วยการเปิดหมัดขึ้นค้ำบนด้วยหมัดค้ำด้านตรงข้ามกับหมัดของคู่ต่อสู้ จากนั้นใช้อีกศอกหนึ่งทำท่าศอกตัดเข้าปะทะที่หน้าอกของคู่ต่อสู้ (ดูภาพที่ 69 ประกอบ)

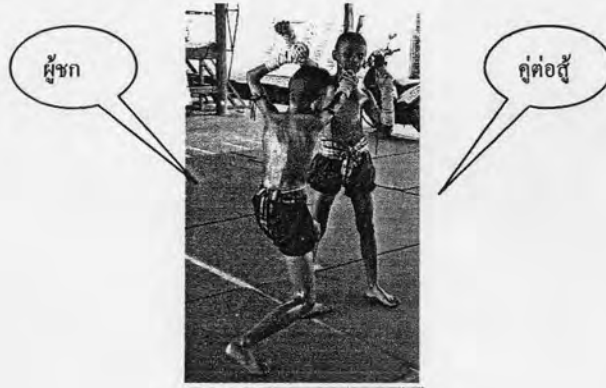
ภาพที่ 69 ท่า อิเหนาแทงกริช

จากภาพที่ 69 ผู้บอกภาษามองว่าการทำท่าศอกตัดมีความสอดคล้องกับลักษณะการแทงกริชของชาวอินโดนีเซีย ซึ่งในที่นี้ผู้ที่เปรียบเป็นชาวอินโดนีเซีย คือ ผู้ชก

30. ยอเขาพระสุเมรุ

คำว่า *ยอเขาพระสุเมรุ* ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า *ยอ* หมายถึง กระแทก คำว่า *เขา* หมายถึง ภูเขา และ คำว่า *พระสุเมรุ* น่าจะหมายถึง คำว่า *สุเมรุ* ซึ่งเป็นชื่อภูเขากลางจักรวาล มียอดเป็นที่ตั้งแห่ง

เมืองสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ รวมกันแล้ว คำว่า *ยอเขาพระสุเมรุ* น่าจะหมายถึง กระแตกเขาพระสุเมรุ ส่วน *ยอเขาพระสุเมรุ* ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าหมัดของคู่ต่อสู้ ด้วยการกำหลบหมัด และเปิดหมัดคู่ต่อสู้ขึ้นด้านบนด้วยหมัดด้านตรงข้ามกับหมัดของคู่ต่อสู้ แล้วทำท่าหมัดตรงด้วยหมัดอีกด้านหนึ่งเข้าปะทะที่ได้คางคู่ต่อสู้ (รูปภาพที่ 70 ประกอบ)

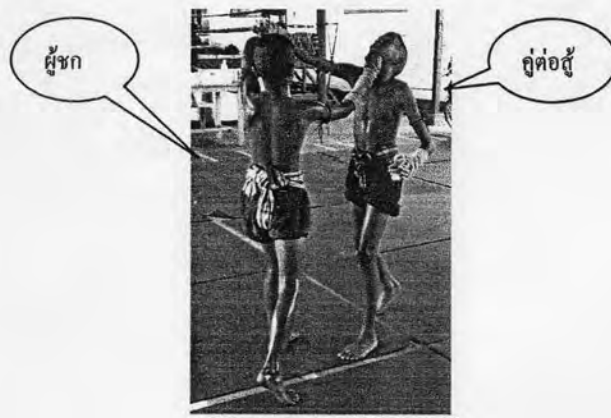

ภาพที่ 70 ท่า *ยอเขาพระสุเมรุ*

จากลักษณะของท่าดังกล่าวที่ 70 ตามการมองของผู้บอกภาษา การทำท่าหมัดตรงกระแตกปลายคางคู่ต่อสู้กับการกระแตกเขาพระสุเมรุนั้นมีความสอดคล้องกัน ซึ่งเขาพระสุเมรุในที่นี้ คือ คู่ต่อสู้

31. ตาเถรคำฟัก

คำว่า *ตาเถรคำฟัก* ประกอบด้วย 3 คำ คือ *ตาเถร* หมายถึง ชื่อที่ชาวบ้านใช้เรียกชายแก่ที่รู้จักกัน คำว่า *คำ* หมายถึง ยัน , ผดุงไว้ และคำว่า *ฟัก* หมายถึง ชื่อไม้เถาชนิดหนึ่ง ใช้ผลเป็นผัก ดังนั้น รวมกันแล้ว *ตาเถรคำฟัก* น่าจะหมายถึง ตาเถรยันดันฟักไว้ ส่วน *ตาเถรคำฟัก* ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าหมัดของคู่ต่อสู้ด้วยการเปิดหมัดคู่ต่อสู้ขึ้นด้านบนด้วยหมัดด้านตรงข้ามกับหมัดของคู่ต่อสู้ แล้วทำท่าหมัดเสยด้วยหมัดอีกด้านหนึ่งเข้าปะทะที่ได้คางคู่ต่อสู้ (รูปภาพที่ 71 ประกอบ)

ภาพที่ 71 ท่า *ตาเถรคำฟัก*

การทำท่าหมัดเสยปะทะได้คางดังภาพที่ 71 กับการยันดันฟักของตาเถรตามการมองของผู้บอกภาษามีความสอดคล้องกัน ซึ่งผู้ที่เปรียบเป็นตาเถรในที่นี้ คือ ผู้ชก

32. มอญยันหลัก

คำว่า **มอญยันหลัก** ประกอบด้วย 3 คำ คือ **มอญ** หมายถึง ชื่อชนชาติหนึ่งที่มีถิ่นฐานอยู่ทางใต้ของประเทศพม่า คำว่า **ยัน** หมายถึง คั้น และคำว่า **หลัก** หมายถึง สิ่งที่ปักไว้เป็นที่ยึดเหนี่ยวหรือผูกมัด ในที่นี้หมายถึงหลักที่ไว้ใช้ผูกเรือ เมื่อรวมกันแล้ว คำว่า **มอญยันหลัก** น่าจะหมายถึง คนมอญใช้เท้าแทนมือในการคั้นหลักผูกเรือ ส่วน **มอญยันหลัก** ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าหมัดของคู่ต่อสู้ด้วยการทำท่าถีบตรง ด้วยเท้าด้านเดียวกับหมัดของคู่ต่อสู้เข้าปะทะที่ท้อง (ดูภาพที่ 72 ประกอบ)

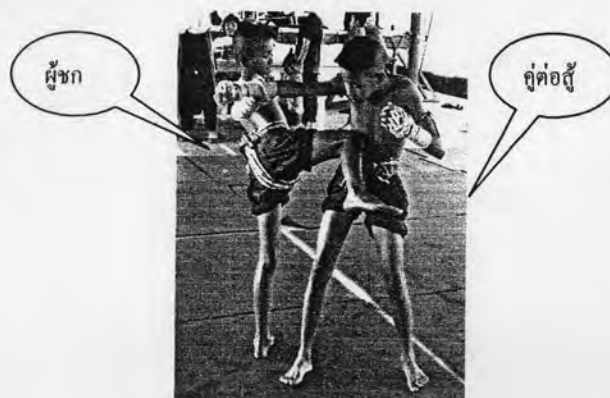

ภาพที่ 72 ท่า มอญยันหลัก

ท่าถีบตรงที่ท้อง ดังภาพที่ 72 กับท่าการใช้เท้ายันริมตลิ่งเพื่อผูกเรือของชาวมอญนั้น ผู้บอกภาษามองว่ามีความสอดคล้องกัน ในที่นี้ผู้ที่ถูกเปรียบเป็นชาวมอญ คือ ผู้ชก

33. ขุนศึกตีทวน

คำว่า **ขุนศึกตีทวน** ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า **ขุนศึก** หมายถึง ผู้เป็นใหญ่ที่ออกรบทำสงคราม คำว่า **ตี** หมายถึง ฟาด และคำว่า **ทวน** หมายถึง ย้อนกลับ ดังนั้น คำว่า **ขุนศึกตีทวน** จึงหมายถึง ขุนศึกถูกศัตรูจู่โจมจึงตอบโต้ย้อนกลับไป ส่วน **ขุนศึกตีทวน** ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกซึ่งในที่นี้เปรียบเป็นขุนศึกใช้ในการรับท่าหมัดของคู่ต่อสู้ด้วยการหลบออกวงนอกพร้อมกับใช้มือที่อยู่ใกล้กับหมัดของคู่ต่อสู้ปิดหมัดเข้าวงใน จากนั้นทำท่าเข้าตัด ด้วยเท้าด้านเดียวกับมือที่ใช้ปิดเข้าปะทะที่ลำตัว (ดูภาพที่ 73 ประกอบ)

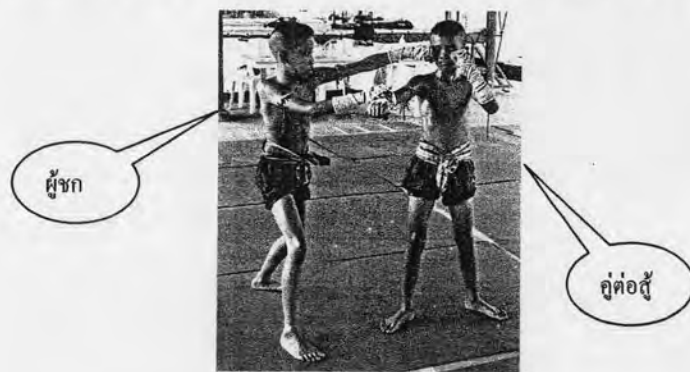

ภาพที่ 73 ท่า ขุนศึกตีทวน

34. คับชวลา

คำว่า คับชวลา ประกอบด้วย 2 คำ คือ คำว่า คับ หมายถึง ตาย, ตื่นไป คำว่า ชวลา หมายถึง ตะเกียง, โคมไฟ รวมกันแล้ว คำว่า คับชวลา น่าจะหมายถึง ทำให้ไฟในตะเกียงดับลง ส่วน คับชวลา ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าหมัดของคู่ต่อสู้ด้วยการสวนหมัดตรงด้านเดียวกันกลับไปทันทีที่ใบหน้าของคู่ต่อสู้ (รูปภาพที่ 74 ประกอบ)

ภาพที่ 74 ท่า คับชวลา

ตามการมองของผู้บอกภาษา การสวนหมัดตรงไปที่ใบหน้าของคู่ต่อสู้มีความสอดคล้องกับการดับตะเกียง ซึ่งจากภาพที่ 74 ตะเกียงในที่นี้ก็คือ ใบหน้าโดยเฉพาะบริเวณเบ้าตาของคู่ต่อสู้นั่นเอง

35. หนูไต่ราว

คำว่า หนูไต่ราว ประกอบด้วย 3 คำ ได้แก่ คำว่า หนู หมายถึง สัตว์สี่เท้า คล้ายกระรอกแต่ตัวเล็กกว่าและมีหางเรียวยาวไม่เป็นพวง คำว่า ไต่ หมายถึง ปีนป่ายขึ้นไป และคำว่า ราว หมายถึง สิ่งยาวๆสำหรับยึดจับ เช่น ราวบันได รวมกันแล้ว คำว่า หนูไต่ราว น่าจะหมายถึง หนูเกาะเกี่ยวไปตามราว ส่วน หนูไต่ราว ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าหมัดของคู่ต่อสู้ด้วยการหลบออกวงนอก(นอกหมัด)พร้อมกับใช้มือค้ำในอกคโหลคู่ต่อสู้ มือค้ำนอกยึดหมัดของคู่ต่อสู้ให้ขยับไม่ได้แล้วจึงทำท่าเข้าตรง ที่ลำตัว (รูปภาพที่ 75 ประกอบ)

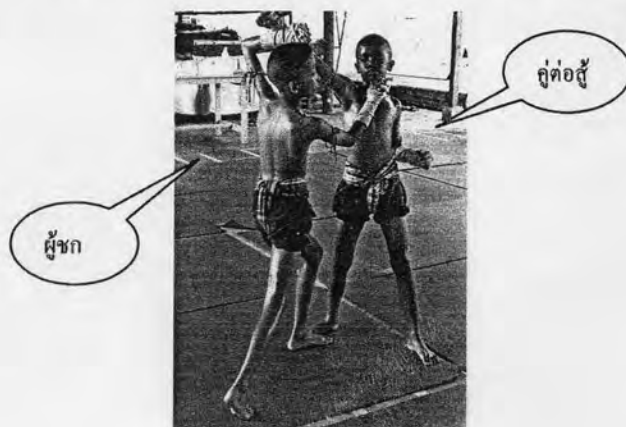

ภาพที่ 75 ท่า หนูไต่ราว

จากภาพที่ 75 ท่าทางที่มือของผู้ชกซึ่งถูกสมมุติเป็นหนูตัวหนึ่งค้ำโหลคู่ต่อสู้เช่นนี้ ผู้บอกภาษามองเห็นว่ามี ความสอดคล้องกับท่าทางของหนูที่ใช้เท้าเกาะราว

36. เอรಾವันเสงา

คำว่า เอรಾವันเสงา ประกอบด้วย 3 คำ ได้แก่ คำว่า เอรಾವัน หมายถึง ช้างสามเศียร พานะของพระอินทร์ คำว่า เสง หมายถึง เลือกเกยขึ้น, ชกช้อนขึ้น และคำว่า งา หมายถึง งาช้าง เป็นอาวุธประจำตัวของช้างพลาย งอกออกสองข้างของโคนงวง เมื่อรวมกันแล้ว คำว่า เอรಾವันเสงา น่าจะหมายถึง ช้างใช้งาเสงอะไรบางอย่าง ส่วน เอรಾವันเสงา ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าหมัดของคู่ต่อสู้ ด้วยการใช้หมัดด้านตรงข้ามกับหมัดของคู่ต่อสู้เปิดหมัดขึ้นด้านบนแล้วจึงทำท่าหมัดเสงเข้าได้คางด้วยหมัดอีกข้างหนึ่ง (ดูภาพที่ 76 ประกอบ)

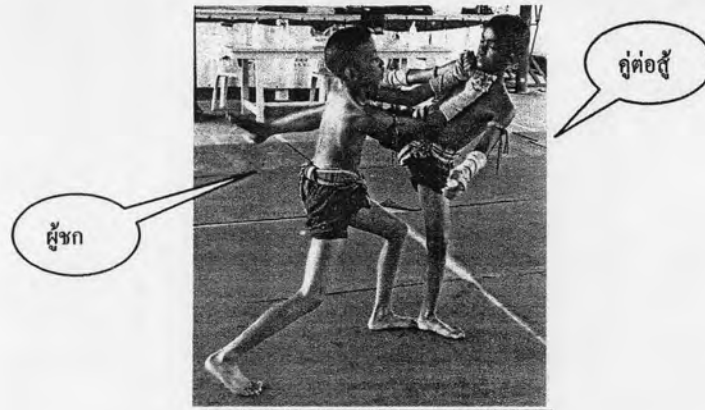
ภาพที่ 76 ท่า เอรಾವันเสงา

จากภาพที่ 76 ข้างต้น ผู้บอกภาษามองท่าที่สอดคล้องกับท่าทางการเสงางของช้าง คือ ท่าหมัดเสง ซึ่งผู้ที่ถูกเปรียบเป็นช้าง คือ ผู้ชก

37. หนุมานถวยแหวน

คำว่า หนุมานถวยแหวน ประกอบด้วย 3 คำ ได้แก่ คำว่า หนุมาน หมายถึง ตัวละครหนึ่งในเรื่องรามเกียรติ์ เป็นลิงที่มีความเก่งกล้า เป็นทหารเอกของพระราม คำว่า ถวย หมายถึง มอบให้, ให้อุ้ม และคำว่า แหวน หมายถึง เครื่องประดับที่มีลักษณะเป็นวง สำหรับสวมนิ้วมือ รวมกันแล้ว คำว่า หนุมานถวยแหวน น่าจะหมายถึง หนุมานกำลังมอบแหวนให้กับนางสีดา ส่วน หนุมานถวยแหวน ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าหมัดของคู่ต่อสู้ด้วยการย่อตัวหลบหมัดแล้วทำท่าหมัดเสงแบบพลิกแพลง คือ ใช้หมัดทั้ง 2 ข้างเข้าปะทะที่ได้คางของคู่ต่อสู้

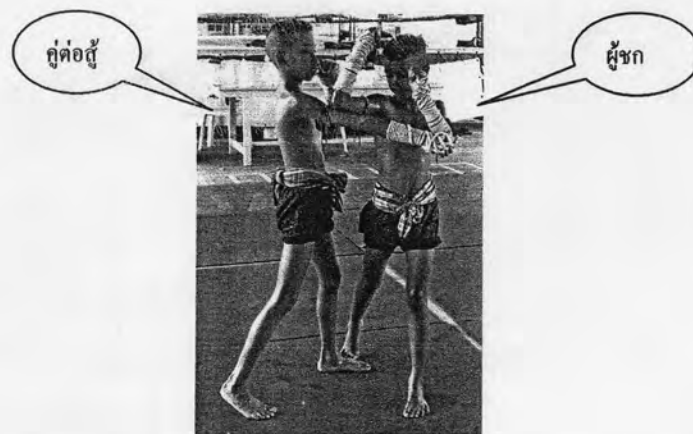
ถ้าดูจากภาพที่ 77 ท่าที่ผู้บอกภาษามองว่าเหมือนกับท่าทางของขณะหนุมานที่กำลังชูแขนขึ้นเพื่อถวยแหวนแด่นางสีดา คือ ท่าหมัดเสงคู่ โดยผู้ที่เปรียบเป็นหนุมานในที่นี้ คือ ผู้ชก

ภาพที่ 77 ท่า หนุมนถวยแหวน

38. หงส์ปีกหัก

คำว่า **หงส์ปีกหัก** ประกอบด้วย 3 คำ ได้แก่ คำว่า **หงส์** หมายถึง สัตว์ปีกชนิดหนึ่ง ชนิด ขาว คล้ายห่านแต่โตยาวกว่ามาก คำว่า **ปีก** หมายถึง อวัยวะของสัตว์จำพวกนกหรือค้างคาวที่ใช้กาง ออกเพื่อบินไปในอากาศ และคำว่า **หัก** หมายถึง กดพับให้ขาดออกจากกัน เมื่อนำมารวมกัน คำว่า **หงส์ปีกหัก** น่าจะหมายถึง หงส์ถูกทำร้ายที่ปีกทำให้ปีกหัก ส่วน **หงส์ปีกหัก** ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมี ความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าหมัดของคู่ต่อสู้ด้วยการใช้แขนด้านตรงข้ามกับหมัดของคู่ ต่อสู้ปิดหมัดออกวงนอกแล้วจึงทำท่า**ศอกสับ**ลงที่หัวไหล่หรือข้อพับแขนของคู่ต่อสู้ด้วยศอกอีกข้างหนึ่ง (ดูภาพที่ 78 ประกอบ)

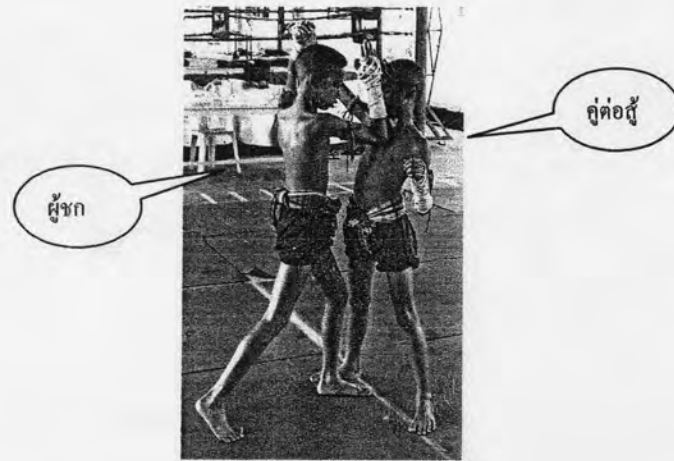

ภาพที่ 78 ท่า หงส์ปีกหัก

จากภาพ 78 ข้างต้น จะเห็นท่าทางของคู่ต่อสู้ที่โดนศอกสับที่ไหล่ซึ่งผู้ชกภาษามองว่าคล้าย กับหงส์ที่ถูกทำร้ายจนปีกหัก

39. สักพวงมาลัย

คำว่า *สักพวงมาลัย* ประกอบด้วย 2 คำ ได้แก่ คำว่า *สัก* หมายถึง เอาของแหลมแทงลงในของเล็กๆ และคำว่า *พวงมาลัย* หมายถึง ดอกไม้ร้อยเป็นวง รวมกันแล้ว คำว่า *สักพวงมาลัย* น่าจะมีความหมายว่า การเอาของแหลมแทงลงที่พวงมาลัย ส่วน *สักพวงมาลัย* ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยจะหมายถึง ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าหมัดของคู่ต่อสู้ด้วยการใช้แขนด้านตรงข้ามกับหมัดของคู่ต่อสู้เปิดหมัดขึ้นด้านบน แล้วจึงใช้ศอกอีกข้างหนึ่งทำท่าศอกสับเข้าปะทะที่พวงมาลัยของคู่ต่อสู้ ซึ่งในมวยไทยได้นำคำว่าพวงมาลัยนี้มาใช้เป็นคำเรียก อวัยวะลึ้นปี การทำท่าศอกสับที่ลึ้นปีจึงเป็นที่มาของชื่อท่า *สักพวงมาลัย* (ดูภาพที่ 79 ประกอบ)

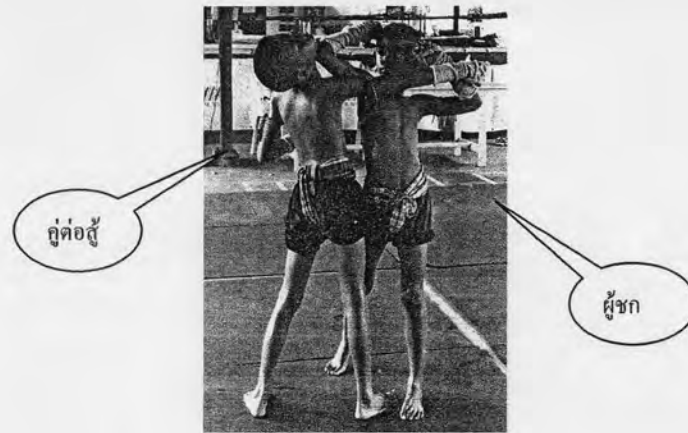
ภาพที่ 79 ท่า *สักพวงมาลัย*

40. ฟานลูกบวบ

คำว่า *ฟานลูกบวบ* ประกอบด้วย 2 คำ คือ คำว่า *ฟาน* หมายถึง เลื่อนเป็นแผ่น, ปาด, เชือด และคำว่า *ลูกบวบ* หมายถึง ผลของไม้เถาล้มลูกจำพวกหนึ่ง เมื่อทั้ง 2 คำ มารวมกันเป็นคำว่า *ฟานลูกบวบ* น่าจะหมายถึง ใช้มีดฟานผลบวบ ส่วน *ฟานลูกบวบ* ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าหมัดของคู่ต่อสู้ด้วยการใช้แขนด้านตรงข้ามกับหมัดคู่ต่อสู้ปิดหมัดออกวงนอกแล้วใช้ศอกอีกด้านหนึ่งทำท่าศอกงัดหรือศอกตัดเข้าปะทะที่หน้าหรือใต้คาง

ในภาพที่ 80 จะเห็นท่าทางของผู้ชกที่ใช้ศอกงัดใต้คางคู่ต่อสู้ ที่ผู้บอกภาษามองว่ามีความคล้ายคลึงกับการใช้มีดฟานลูกบวบ ซึ่งลูกบวบในที่นี้ หมายถึง ศีรษะของคู่ต่อสู้นั่นเอง

ภาพที่ 80 ทำผ่านลูกบวบ

41. ปิดปกชกด้วยศอก

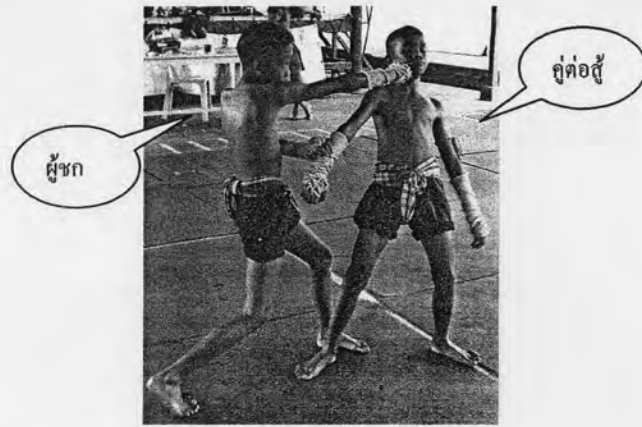
คำว่า ปิดปกชกด้วยศอก ประกอบด้วย 4 คำ คือ คำว่า ปิดปก หรือ ปกปิด หมายถึง กำบังไว้, ซ่อน คำว่า ชก หมายถึง ต่อยด้วยกำหมัด คำว่า ด้วย เป็นคำนำหน้านามเพื่อให้รู้ว่าเนื่องจาก คำนั้น และคำว่า ศอก หมายถึง ส่วนนอกของแขนตรงข้อพับ เมื่อรวมกันแล้ว ปิดปกชกด้วยศอก หมายถึง การบังแล้วได้กลับด้วยศอก ส่วน ปิดปกชกด้วยศอก ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าหมัดของคู่ต่อสู้ด้วยการยกหมัดด้านเดียวกันกับหมัดของคู่ต่อสู้ขึ้นป้องใบหน้า และใช้ศอกข้างเดียวกันนั้นทำท่าศอกตีหรือศอกตัดหรือกระแทกศอกเข้าที่ใบหน้าของคู่ต่อสู้ (ดูภาพที่ 81 ประกอบ)

ภาพที่ 81 ทำ ปิดปกชกด้วยศอก

42. สวนทวน

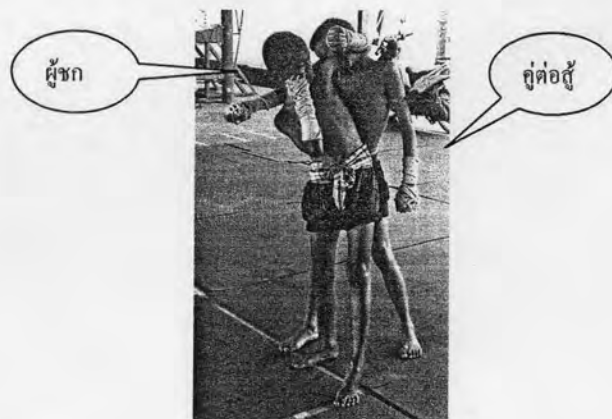
คำว่า สวนทวน ประกอบด้วย 2 คำ คือ คำว่า สวน หมายถึง ได้กลับ และคำว่า ทวน หมายถึง ย้อน และยังหมายถึง ชื่ออาวุธขวานชนิดหนึ่งคล้ายหอก มีพู่ตรงโคนใบทวน ตอนต่อกับด้าม รวมกันแล้ว คำว่า สวนทวน หมายถึง การตอบโต้อาวุธทวนด้วยอาวุธทวน ส่วน สวนทวน ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าหมัดของคู่ต่อสู้ด้วยท่าหมัดตรงในลักษณะเดียวกันสวนกลับไปทันทีที่ใบหน้า (ดูภาพที่ 82 ประกอบ)

ภาพที่ 82 ท่า สวนทวน

43. คลื่นกระทบฝั่ง

คำว่า **คลื่นกระทบฝั่ง** ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า **คลื่น** หมายถึง ระลอกน้ำขนาดใหญ่ในทะเล คำว่า **กระทบ** หมายถึง ปะทะ และคำว่า **ฝั่ง** หมายถึง ที่ดินริมน้ำเมื่อรวมกันแล้ว คำว่า **คลื่นกระทบฝั่ง** น่าจะมีความหมายว่า คลื่นในทะเลเคลื่อนตัวมากระทบกับชายฝั่ง ส่วน **คลื่นกระทบฝั่ง** ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าหมัดของคู่ต่อสู้ด้วยท่า **ศอกกลับ** โดยใช้ศอกด้านตรงข้ามกับหมัดของคู่ต่อสู้เข้าปะทะที่ก้านคอของคู่ต่อสู้ (ดูภาพที่ 83 ประกอบ)

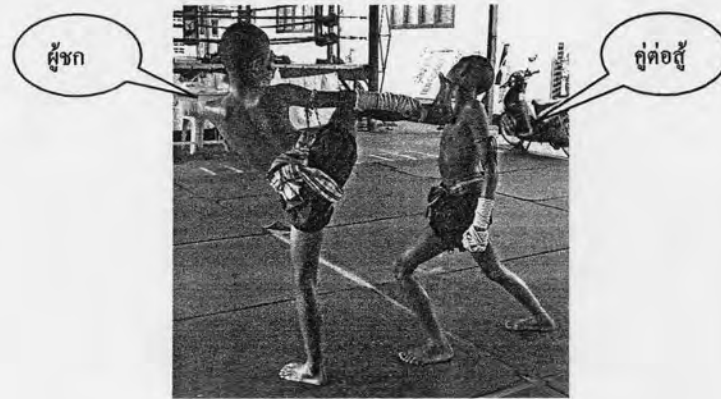
ภาพที่ 83 ท่า คลื่นกระทบฝั่ง

จากลักษณะของท่าศอกกลับที่ผู้ชกเหวี่ยงไปที่ก้านคอของคู่ต่อสู้ ดังภาพที่ 83 ข้างต้น เป็นท่าที่ผู้ออกภาษามองว่ามีลักษณะเหมือนกันกับการมีวนตัวของคลื่นที่พัดมากระทบฝั่ง

44. บาทาลูปพัคตร์

คำว่า **บาทาลูปพัคตร์** ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า **บาทา** หมายถึง เท้า คำว่า **ลูป** หมายถึง ทาบแล้วเลื่อนไป และคำว่า **พัคตร์** หมายถึง หน้า รวมกันแล้ว คำว่า **บาทาลูปพัคตร์** หมายถึง ใช้เท้าลูบหน้า ส่วน **บาทาลูปพัคตร์** ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าหมัดของคู่ต่อสู้ ด้วยการใช้นิ้วค้ำด้านตรงข้ามกับหมัดของคู่ต่อสู้ปิดหมัดออกวงนอก

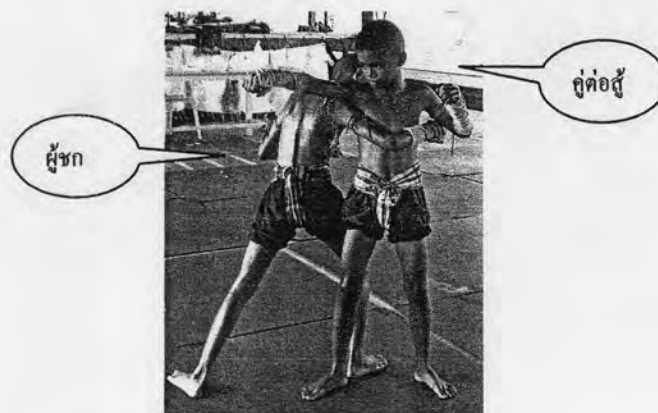
จากนั้นทำท่าถีบสูงปะทะที่ใบหน้าของคู่ต่อสู้ด้วยเท้าด้านเดียวกับแขนที่ใช้ปิด (รูปภาพที่ 84 ประกอบ)

ภาพที่ 84 ท่า บาทาลูปพัคตร์

45. ขุนยักษ์พานาง

คำว่า **ขุนยักษ์พานาง** ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า **ขุนยักษ์** หมายถึง ยักษ์ผู้เป็นใหญ่อยู่ในเรื่องรามเกียรติ์ คำว่า **พา** หมายถึง นำไป และคำว่า **นาง** หมายถึง คนที่มีเพศเป็นหญิงในที่นี้หมายถึงนางสีดา รวมกันแล้ว คำว่า **ขุนยักษ์พานาง** น่าจะหมายถึง ขุนยักษ์นำตัวนางสีดาไป ส่วน **ขุนยักษ์พานาง** ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชก ใช้ในการรับท่าหมัดของคู่ต่อสู้ด้วยการก้มหลบหมัดแล้วใช้แขนด้านที่อยู่ใกล้ตัวคู่ต่อสู้โอบลำตัวของคู่ต่อสู้พร้อมกับทุ่มให้หงายหลังล้มลงไป

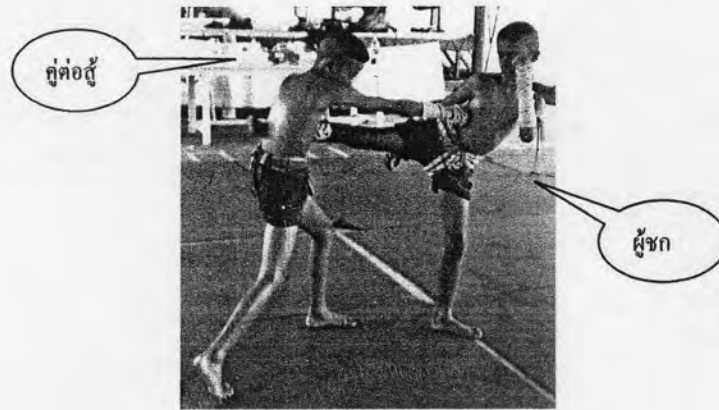
ภาพที่ 85 ท่า ขุนยักษ์พานาง

จากภาพที่ 85 ท่าที่ผู้ชกออกภาษามองว่าสอดคล้องกับท่าทางของขุนยักษ์ที่ลักพาตัวนางสีดาไป คือ ท่าที่ผู้ชกซึ่งถูกเปรียบเป็นขุนยักษ์ โอบลำตัวคู่ต่อสู้ที่เปรียบเป็นนางสีดา เพื่อจะทุ่มให้หงายหลังนั่นเอง

46. พระรามจองถนน

คำว่า **พระรามจองถนน** ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า **พระราม** หมายถึง ตัวละครเอกในเรื่องรามเกียรติ์ เป็นพระนารายณ์ในร่างมนุษย์ที่อวตารลงมาเพื่อปราบทศกัณฐ์ คำว่า **จอง** หมายถึง

หมายไว้, กำหนดไว้, อยากรู้ และคำว่า ถนน หมายถึง หนทางที่ทำไว้ รวมกันแล้ว คำว่า พระรามของ ถนน น่าจะหมายถึง พระรามของถนนสายนี้ไว้เพื่อใช้เดินทาง ส่วน พระรามของถนน ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าหมัดของคู่ต่อสู้ด้วยท่าหมัดตรง ที่ใบหน้า และเตะตัด ที่ลำตัว พร้อมกัน โดยจะใช้หมัดและขาด้านเดียวกับหมัดที่คู่ต่อสู้ใช้ (ดูภาพที่ 86 ประกอบ)

ภาพที่ 86 ท่า พระรามของถนน

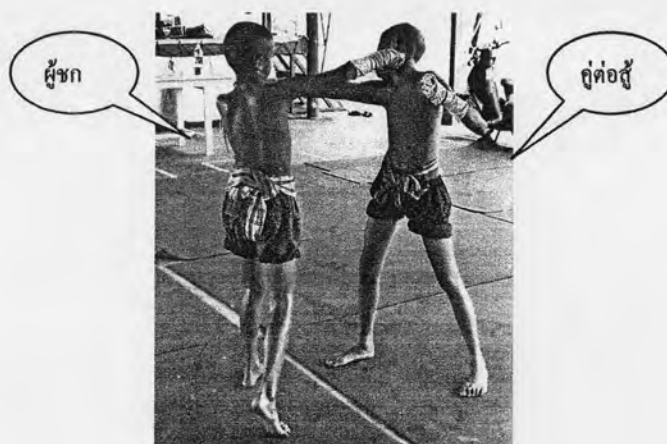
ในภาพที่ 86 ท่าที่เหมือนกับท่าพระรามใช้แขนและใช้ขาพาดของถนนเอาไว้ตามการมองของผู้บอกภาษา คือ ท่าหมัดตรง และเตะตัดของผู้ชก ซึ่งในที่นี้เปรียบเป็นพระราม นั่นเอง

47. นารายณ์บันเคียร

คำว่า นารายณ์บันเคียร ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า นารายณ์ หมายถึง พระนารายณ์หรือเทพเจ้าที่มีความสำคัญต่อแผ่นดินตามความเชื่อของชาวฮินดู คำว่า บัน หมายถึง ตัด และคำว่า เคียร หมายถึง ศีรษะ เมื่อนำมารวมกัน คำว่า นารายณ์บันเคียร น่าจะหมายถึง พระนารายณ์ตัดหัวใครคนหนึ่ง ซึ่งน่าจะเป็นของหิรันตยักษ์ ส่วน นารายณ์บันเคียร ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าหมัดของคู่ต่อสู้ด้วยท่าหมัดตรงสวนกลับไปที่ยับของคู่ต่อสู้โดยใช้หมัดค้ำตรงข้ามกับที่คู่ต่อสู้ใช้

ถ้าดูภาพที่ 87 ประกอบ ท่าที่ผู้ชก ซึ่งในที่นี้ถูกเปรียบเป็นพระนารายณ์ใช้หมัดตรงชกที่ยับคู่ต่อสู้ ผู้บอกภาษามองว่ามีลักษณะเหมือนกับท่านารายณ์ตัดหัวหิรันตยักษ์

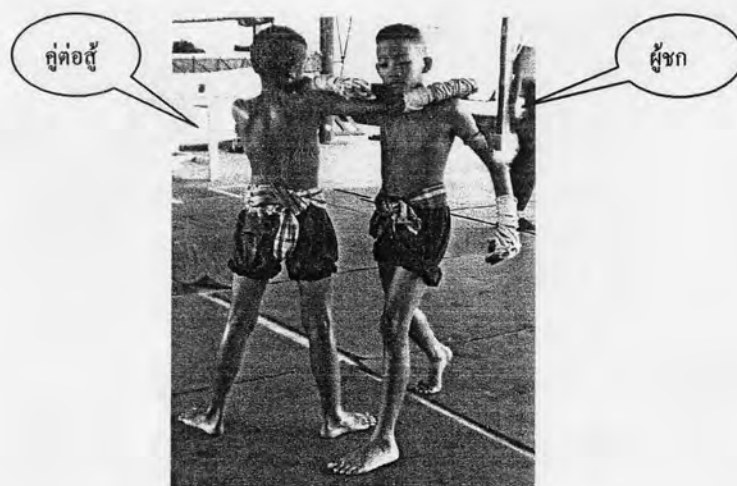

ภาพที่ 87 ท่า นารายณ์บันเคียร์

48. ลูกคางจับหมัด

คำว่า ลูกคางจับหมัด ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า ลูกคาง หมายถึง คาง คำว่า จับ หมายถึง ยึด, เกาะ และ คำว่า หมัด หมายถึง กำปั้น, มือที่กำสำหรับชก เมื่อรวมกันเป็นคำว่า ลูกคางจับหมัด มีความหมายว่า การใช้คางหนีบหมัดไว้ ส่วน ลูกคางจับหมัด ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าหมัดของคู่ต่อสู้ด้วยการเบี่ยงหลบหมัดเข้าวงใน โดยหันหน้าเข้าหาแขนที่คู่ต่อสู้ใช้แล้วจึงใช้คาง หรือที่เรียกว่าลูกคางหนีบแขนของคู่ต่อสู้ให้แน่น พร้อมกับทำท่าสอกตัดหรือสอกสับด้วยศอกที่อยู่ใกล้กับหน้าของคู่ต่อสู้ (ดูภาพที่ 88 ประกอบ)

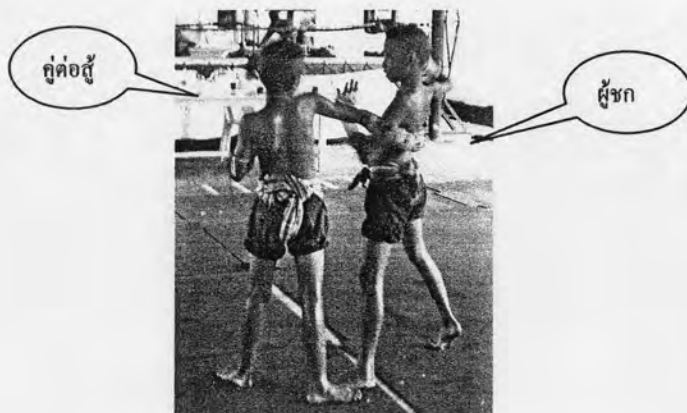

ภาพที่ 88 ท่า ลูกคางจับหมัด

49. รักแร้หักแขน

คำว่า รักแร้หักแขน ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า รักแร้ หมายถึง ซอกระหว่างโคนแขนกับลำตัว มีขนขึ้น คำว่า หัก หมายถึง กดพับให้ขาดออกจากกัน และ คำว่า แขน หมายถึง อวัยวะจากไหล่ถึงข้อมือ รวมกันแล้ว คำว่า รักแร้หักแขน หมายถึง การใช้รักแร้หนีบแขนเพื่อหักแขน ส่วนคำว่า รักแร้หักแขน ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าหมัดของคู่ต่อสู้ด้วย

การใช้แขนด้านตรงข้ามกับแขนที่คู่ต่อสู้ใช้นั้นเกี่ยวแขนคู่ต่อสู้เข้ามาใกล้ตัวแล้วหนีบไว้ให้แน่น เพื่อให้แขนเคล็ดหรือหัก (รูปภาพที่ 89 ประกอบ)

ภาพที่ 89 ทำ รักแร้หักแขน

50. สอกท้ายทอย

คำว่า *สอกท้ายทอย* ประกอบด้วย 2 คำ คือ คำว่า *สอก* นอกจากจะหมายถึง ส่วนนอกของแขนตรงข้อพับแล้วยังหมายถึงการกระแทกสอกไปปะทะที่จุดใดจุดหนึ่งด้วย และ คำว่า *ท้ายทอย* หมายถึง ศีรษะด้านหลัง เหนือชายผมขึ้นมาตรงสุดกะโหลก รวมกันแล้ว คำว่า *สอกท้ายทอย* หมายถึง กระแทกสอกที่ท้ายทอย ส่วน *สอกท้ายทอย* ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าหมัดของคู่ต่อสู้ด้วยการลอดผ่านหมัดออกไปวงนอกก่อน จากนั้นจึงทำท่า *สอกสับ* ด้วยสอกด้านตรงข้ามกับหมัดของคู่ต่อสู้เข้าปะทะที่ท้ายทอยของคู่ต่อสู้ (รูปภาพที่ 90 ประกอบ)

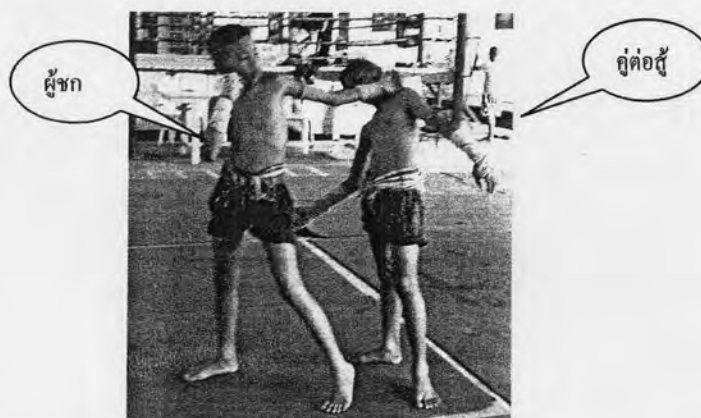

ภาพที่ 90 ทำ สอกท้ายทอย

51. นารายณ์ขว้างจักร

คำว่า *นารายณ์ขว้างจักร* ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า *นารายณ์* หมายถึง พระนารายณ์หรือเทพเจ้าที่มีความสำคัญต่อแผ่นดินตามความเชื่อของชาวฮินดู คำว่า *ขว้าง* หมายถึง ปา และ คำว่า *จักร* หมายถึง อาวุธรูปทรงกลม มีเปลวลมรอบตัว รวมกันแล้ว คำว่า *นารายณ์ขว้างจักร* น่าจะหมายถึง

นารายณ์ขว้างอาวุธประจำกายออกไป ส่วน นารายณ์ขว้างจักร ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าหมัดของคู่ต่อสู้ด้วยการพลิกตัวหลบคู่ต่อสู้แล้วทำท่าหมัดเหวี่ยงหลังทันทีที่ลำตัวหรือก้านคอด้วยหมัดด้านตรงข้ามกับหมัดของคู่ต่อสู้ (รูปภาพที่ 91 ประกอบ)

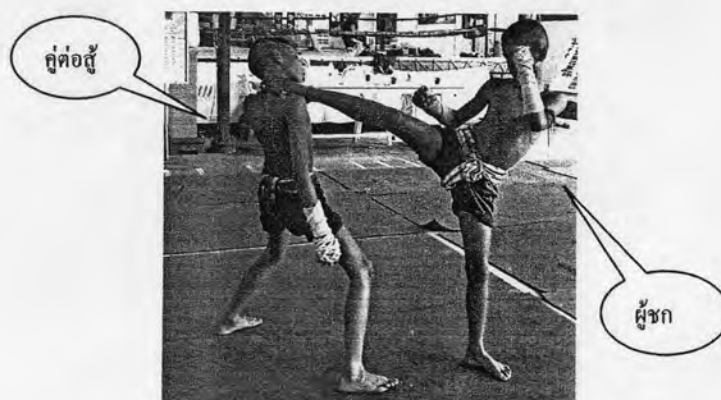

ภาพที่ 91 ท่า นารายณ์ขว้างจักร

จากภาพที่ 91 ท่าที่ผู้บอกภาษามองว่ามีความสอดคล้องกับท่าพระนารายณ์ขว้างจักร คือ ท่าที่ผู้ชกทำท่าหมัดเหวี่ยงหลังปะทะก้านคอของคู่ต่อสู้ ซึ่งในที่นี้ผู้ชกจะถูกเปรียบเป็น พระนารายณ์

52. สัมขุนทวน

คำว่า สัมขุนทวน ประกอบด้วย 2 คำ คือ คำว่า สัม หมายถึง ทำให้ทลายลงหรือเอียงลงกับพื้น, ฆ่า และ คำว่า ขุนทวน หมายถึง ผู้ถืออาวุธทวน เมื่อรวมกัน คำว่า สัมขุนทวน น่าจะหมายถึง ฆ่าผู้ถืออาวุธทวน ส่วน สัมขุนทวน ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าหมัดของคู่ต่อสู้ด้วย ท่าเตะตรง แบบพลิกแพลงซึ่งจะใช้สันเท้าด้านเดียวกับหมัดที่คู่ต่อสู้ใช้นั้น เตะเข้าที่คางหรือก้านคอด้านตรงข้ามกับหมัดของคู่ต่อสู้ (รูปภาพที่ 92 ประกอบ)

ภาพที่ 92 ท่า สัมขุนทวน

จากภาพที่ 92 ผู้บอกภาษามองว่าการที่ผู้ชกทำท่าเตะตรงด้วยสันเท้าคอบได้คู่ต่อสู้ที่รุกด้วยท่าหมัดตรงนี้มีความสอดคล้องกับชื่อท่า สัมขุนทวน โดยขุนทวน ในที่นี้ คือ คู่ต่อสู้ที่ทำท่าหมัดตรงนั่นเอง

53. หนุมานหักค่าน

คำว่า **หนุมานหักค่าน** ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า **หนุมาน** หมายถึง ตัวละครหนึ่งในเรื่องรามเกียรติ์ เป็นลิงที่มีความเก่งกล้า เป็นทหารเอกของพระราม คำว่า **หัก** หมายถึง กดพับให้ขาดออกจากกัน และ คำว่า **ค่าน** หมายถึง แนวป้องกัน เมื่อรวมกันเป็นคำว่า **หนุมานหักค่าน** น่าจะหมายถึง หนุมานพังแนวป้องกันเมือง ส่วน **หนุมานหักค่าน** ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าหมัดของคู่ต่อสู้ด้วยการก้มหลบหมัด แล้วทำท่า**ศอกตัด** ที่คาง และ**เข้าโค้ง** ที่ลำตัว โดยทั้งศอกและเข้าที่ใช่จะเป็นด้านเดียวกันกับหมัดของคู่ต่อสู้

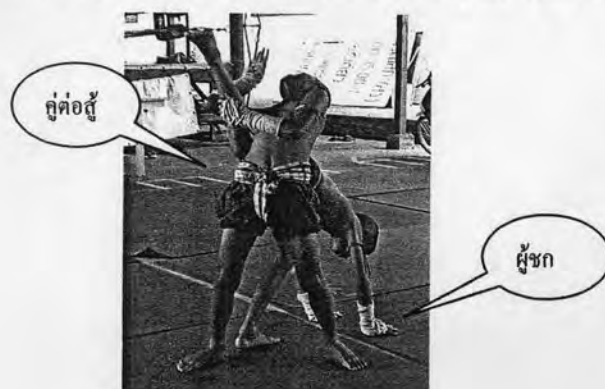

ภาพที่ 93 ท่า หนุมานหักค่าน

จากภาพที่ 93 ผู้บอกภาษามองว่าท่าข้างต้นสอดคล้องกับท่าที่หนุมานพังแนวป้องกันเมือง สังเกตได้จากการที่ผู้ชกที่เปรียบเป็นหนุมานต้องใช้ทั้งท่าศอกตัด และ เข้าโค้งในการตอบโต้คู่ต่อสู้ที่แข็งแรงเหมือนแนวป้องกัน

54. ม้าดีดกะโหลก

คำว่า **ม้าดีดกะโหลก** ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า **ม้า** หมายถึง สัตว์สี่เท้าพวกหนึ่งมีกีบที่บ มีขนคอยาว ใช้เป็นพาหนะขับขี่ยะเทียมรถ คำว่า **ดีด** หมายถึง ยกขึ้น และ คำว่า **กะโหลก** หมายถึง รวมกันแล้ว คำว่า **ม้าดีดกะโหลก** น่าจะหมายถึง ท่าทางของม้าที่ดีดขาหลังลอยขึ้นไป และยังเป็นสำนวนใช้เรียกผู้หญิงที่ทำตัวไม่เรียบร้อยกระโดดกระเดก ส่วนคำว่า **ม้าดีดกะโหลก** ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าหมัดของคู่ต่อสู้ด้วยท่า**ตะดีด** ที่มีการพลิกแพลง โดยใช้การตีลังกาทำท่าหกสูง ซึ่งท่าดังกล่าวมีความคล้ายคลึงกับลักษณะการเตะขาของม้าพยศ

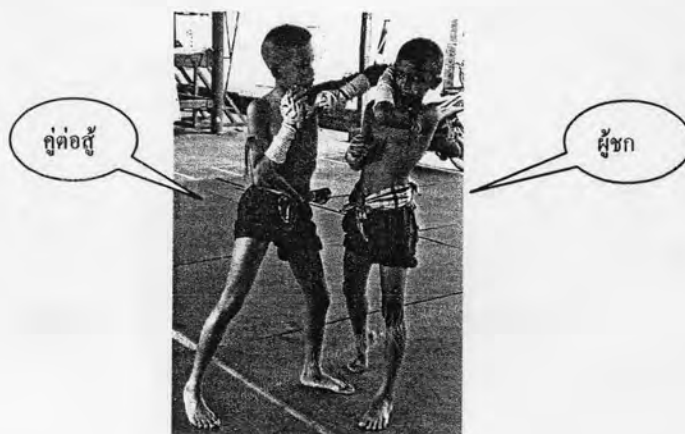

ภาพที่ 94 ท่า ม้าดีดกะโหลก

55. ทัดมาลา

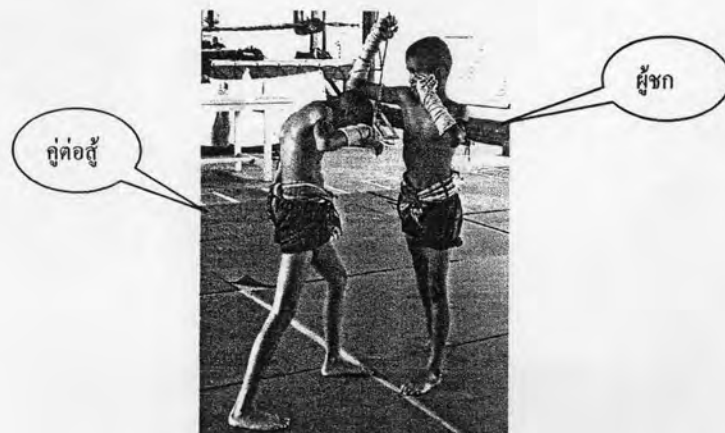
คำว่า *ทัดมาลา* ประกอบด้วย 2 คำ คือ คำว่า *ทัด* หมายถึง เอาสิ่งของเหน็บใบหูตอนบน และ คำว่า *มาลา* หมายถึง ดอกไม้ รวมกันแล้ว คำว่า *ทัดมาลา* น่าจะหมายถึง การทัดดอกไม้ นอกจากนี้อาจหมายถึง อวัยวะของร่างกายตรงปลายหูบนด้วย ส่วน *ทัดมาลา* ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยอาจมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าหมัดของคู่ต่อสู้ ด้วยการใช้นิ้วค้ำด้านตรงข้ามกับหมัดของคู่ต่อสู้ปิดหมัดออกไป จากนั้นจึงตอบโต้ด้วยท่า *ศอกค้ำ* เข้าที่บริเวณกกหูหรือทัดมาลาของคู่ต่อสู้โดยใช้ศอกค้ำด้านตรงข้ามกับมือที่ใช้ปิด (ดูภาพที่ 95 ประกอบ)

ภาพที่ 95 ท่า *ทัดมาลา*

56. สับหัวมัจฉา

คำว่า *สับหัวมัจฉา* ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า *สับ* หมายถึง ฟันด้วยของมีคม คำว่า *หัว* หมายถึง ส่วนของร่างกายที่ตั้งติดอยู่เหนือคอ และ คำว่า *มัจฉา* หมายถึง ปลา เมื่อรวมกัน คำว่า *สับหัวมัจฉา* หมายถึง การใช้มีดสับหัวปลา ส่วน *สับหัวมัจฉา* ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าหมัดของคู่ต่อสู้ด้วยการใช้นิ้วค้ำด้านตรงข้ามกับหมัดของคู่ต่อสู้ปิดหมัดออกไป จากนั้นจึงตอบโต้ด้วยท่า *ศอกสับ* ลงกลางกระหม่อมของคู่ต่อสู้โดยใช้ศอกค้ำด้านตรงข้ามกับมือที่ใช้ปิด ซึ่งอาจคล้ายกับลักษณะของการใช้มีดสับหัวปลา (ดูภาพที่ 96 ประกอบ)

ภาพที่ 96 ท่า *สับหัวมัจฉา*

57. ปักลูกทอย

คำว่า **ปักลูกทอย** ประกอบด้วย 2 คำ คือ คำว่า **ปัก** หมายถึง ทิ่มลง, แทะลง และ คำว่า **ลูกทอย** หมายถึง ไม้แหลมสำหรับตอกต้นไม้เพื่อเหยียบขึ้นไป รวมกันแล้ว คำว่า **ปักลูกทอย** น่าจะหมายถึง ตอกไม้แหลมเข้ากับต้นไม้ ส่วน **ปักลูกทอย** ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าเตะเฉียงของคู่ต่อสู้ด้วยท่าศอกสับแบบพลิกแพลงโดยใช้ศอกคู่เข้าปะทะที่แข้งด้านข้างของขาที่คู่ต่อสู้ใช้เตะ (ดูภาพที่ 97 ประกอบ)

ภาพที่ 97 ท่า **ปักลูกทอย**

จากภาพที่ 97 ผู้บอกภาษามองว่าการท่าศอกสับคู่ที่แข็งของคู่ต่อสู้ที่มีความสอดคล้องกับการใช้ไม้แหลมตอกที่ต้นไม้

58. นาคาบิดหาง

คำว่า **นาคาบิดหาง** ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า **นาคา** หมายถึง งูใหญ่, พญานาค คำว่า **บิด** หมายถึง จับหมุน และ คำว่า **หาง** หมายถึง ส่วนที่ยื่นยาวออกมาจากก้นของสัตว์ เมื่อรวมกันแล้ว คำว่า **นาคาบิดหาง** น่าจะหมายถึง พญานาคถูกบิดหาง ส่วน **นาคาบิดหาง** ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าถีบตรงของคู่ต่อสู้ด้วยการใช้มือทั้ง 2 ข้างจับข้อเท้าข้างที่คู่ต่อสู้ใช้ถีบแล้วบิดพร้อมกับทุ่มให้คู่ต่อสู้ล้มลงกับพื้น ซึ่งตามการมองของผู้บอกภาษาท่าทางของคู่ต่อสู้ตอนที่ถูกบิดข้อเท้านั้นคล้ายกับท่าพญานาคถูกบิดหาง (ดูภาพที่ 98 ประกอบ)

ภาพที่ 98 ท่า **นาคาบิดหาง**

59. หักวงไอยรา

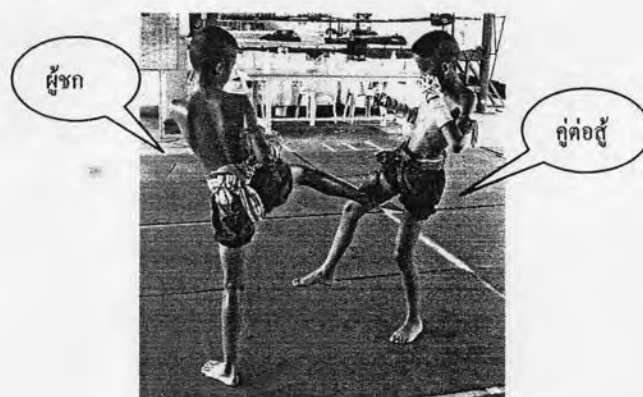
คำว่า *หักวงไอยรา* ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า *หัก* หมายถึง กดพับให้ขาดออกจากกัน คำว่า *วง* หมายถึง สิ่งที่ยื่นโค้งออกมาอย่างวงช้าง และคำว่า *ไอยรา* หมายถึง ช้าง รวมกันแล้ว คำว่า *หักวงไอยรา* น่าจะหมายถึง หักวงช้าง ส่วน *หักวงไอยรา* ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าเตะเฉียงของคู่ต่อสู้ด้วยการใช้แขนด้านตรงข้ามกับขาที่คู่ต่อสู้ใช้เตะนั้นจับยึดเอาไว้ให้นิ่งกับตัวแล้วทำท่า *สอกสับ* เข้าปะทะที่ต้นขาด้านในด้วยศอกอีกด้านหนึ่ง ซึ่งในมุมมองของผู้บอกภาษา การที่ผู้ชกใช้ศอกสับที่ต้นขาคู่ต่อสู้เช่นนี้ คล้ายกับว่า ขาของคู่ต่อสู้เป็นวงช้างที่ถูกผู้ชกหัก (ดูภาพที่ 99 ประกอบ)

ภาพที่ 99 ท่า หักวงไอยรา

60. วิรุพหกกลับ

คำว่า *วิรุพหกกลับ* ประกอบด้วย 2 คำ คือ คำว่า *วิรุพหก* เป็นชื่อของท้าวจาดุมหาราช และคำว่า *กลับ* หมายถึง พลิกหน้าเป็นหลัง รวมกันแล้วคำว่า *วิรุพหกกลับ* น่าจะหมายถึง การทำให้ท้าววิรุพหกถอยกลับไปทีเดิม ส่วน *วิรุพหกกลับ* ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าเตะเฉียงของคู่ต่อสู้ด้วยท่าถีบตรงที่หน้าขาของคู่ต่อสู้ โดยใช้ขาค้นเดียวกันกับขาที่คู่ต่อสู้ใช้เตะสันนิษฐานว่าลักษณะของท่ามีความเหมือนกันกับท่าตกใจแล้วเสียหลักไปด้านหลังของท้าววิรุพหก ท่าลักษณะดังภาพที่ 100 จึงถูกตั้งชื่อว่า *วิรุพหกกลับ*

ภาพที่ 100 ท่า วิรุพหกกลับ

61. ไกรสรข้ามห้วย

คำว่า *ไกรสรข้ามห้วย* ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า *ไกรสร* หมายถึง สิงโต, ราชสีห์ คำว่า *ข้าม* หมายถึง ก้าวผ่านสิ่งใดสิ่งหนึ่งไป และคำว่า *ห้วย* หมายถึง ลำน้ำที่ไหลจากภูเขา เมื่อรวมกันแล้ว คำว่า *ไกรสรข้ามห้วย* น่าจะหมายถึง สิงโตกระโดดข้ามห้วย ส่วน *ไกรสรข้ามห้วย* ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าเตะเฉียงของคู่ต่อสู้ด้วยท่าถีบข้าง โดยใช้ขาด้านตรงข้ามกับที่คู่ต่อสู้ใช้เตะ จากนั้นกระโดดเปลี่ยนขาแล้วทำท่าเข้าตัด ที่ลำตัว

ภาพที่ 101 ท่า *ไกรสรข้ามห้วย*

ลักษณะการกระโดดเปลี่ยนขาทำท่าเข้าตัดดังภาพที่ 101 นี้ผู้บอกภาษามองว่าเหมือนท่าของ สิงโตกระโดดข้ามห้วย โดยฝ่ายที่เป็นสิงโตในที่นี้ คือ ผู้ชก

62. หิริญม้วนแผ่นดิน

คำว่า *หิริญม้วนแผ่นดิน* ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า *หิริญ* น่าจะหมายถึง หิรันตย์กษัตริย์ละครในเรื่องรามเกียรติ์ที่ได้รับพรจากพระอิศวรให้สามารถม้วนแผ่นดินได้ส่งผลให้มนุษย์ได้รับความเดือดร้อน ในภายหลังจึงถูกพระนารายณ์แปลงกายเป็นหมูป่าขวิดจนตาย คำว่า *ม้วน* หมายถึง หมุนพับให้เป็นทรงกลมยาว และคำว่า *แผ่นดิน* หมายถึง พื้นโลก, พื้นดิน รวมกันแล้ว คำว่า *หิริญม้วนแผ่นดิน* น่าจะหมายถึง หิรันตย์กษัตริย์ม้วนแผ่นดินเป็นทรงกลมยาว ส่วน *หิริญม้วนแผ่นดิน* ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าเตะเฉียงของคู่ต่อสู้ด้วยการเบี่ยงหลบเตะแล้วทำท่าสอกกลับ ที่ไบหน้าด้วยสอกด้านตรงข้ามกับขาที่คู่ต่อสู้ใช้เตะ

ในภาพที่ 102 ผู้บอกภาษามองว่าท่าสอกกลับของผู้ชกนี้มีลักษณะม้วนสอดคล้องกับท่าม้วนแผ่นดินของหิรันตย์กษัตริย์ โดยในที่นี้ผู้ที่เปรียบเป็นหิรันตย์กษัตริย์ คือ ผู้ชก

ภาพที่ 102 ท่า หนีญม้วนแผ่นดิน

63. นาคมุดบาดาล

คำว่า *นาคมุดบาดาล* ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า *นาค* หมายถึง พญานาค คำว่า *มุด* หมายถึง เอาหัวสอดเข้าไป, ดำลงในน้ำ และ คำว่า *บาดาล* หมายถึง พื้นใต้ดิน เมื่อรวมกัน คำว่า *นาคมุดบาดาล* น่าจะหมายถึง พญานาคดำลงไปได้น้ำเพื่อเข้าถ้ำบาดาล ส่วน *นาคมุดบาดาล* ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าเตะเฉียงของคู่ต่อสู้ด้วยการก้มหลบเตะ แล้วทำท่าถีบข้าง ที่ขาโดยใช้เข่าด้านตรงข้ามกับที่คู่ต่อสู้ใช้เตะ ซึ่งในมุมมองของผู้บอกภาษาความสอดคล้องของพญานาคดำน้ำ กับท่ามวยไทยที่ใช้ อยู่ที่ การที่ผู้ชกก้มหลบเตะแล้วทำท่าถีบข้างเหมือนนาคคิดหางนั่นเอง (ดูภาพที่ 103 ประกอบ)

ภาพที่ 103 ท่า นาคมุดบาดาล

64. ทะแยค้ำเสา

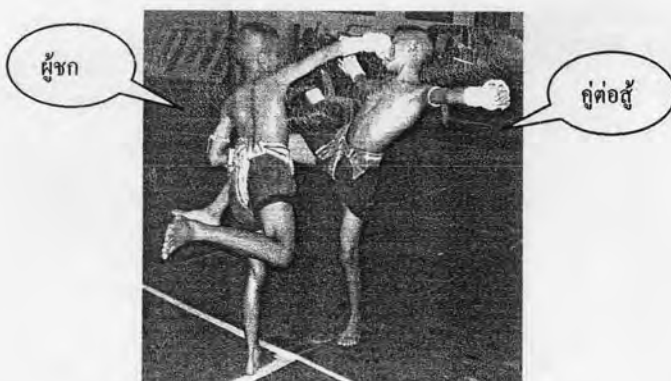
คำว่า *ทะแยค้ำเสา* ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า *ทะแย* หมายถึง เพลงทะแยที่คนสมัยก่อนใช้ร้องเวลาลงเสาเอก คำว่า *ค้ำ* หมายถึง ยัน, ผุดงไว้ และ คำว่า *เสา* หมายถึง สิ่งปักตั้งเป็นหลักในการยึดเหนี่ยว ดังนั้น คำว่า *ทะแยค้ำเสา* จึงหมายถึง การร้องเพลงทะแยระหว่างที่ช่วยกันผุดงเสาเอกให้ตั้งตรง ส่วน *ทะแยค้ำเสา* ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าเตะเฉียงของคู่ต่อสู้ด้วยการหลบขาที่คู่ต่อสู้เตะมาจากนั้นทำท่าถีบข้างที่หัวเข่าด้านข้างของคู่ต่อสู้ด้วยเข่าด้านตรงข้ามทันที ซึ่งในมุมมองของผู้บอกภาษา ความสอดคล้องของ *ทะแยค้ำเสา* กับท่ามวยไทย อยู่ที่ท่าถีบข้างของผู้ชกที่เหมือนกับท่าทางของชาวบ้านที่ร้องเพลงทะแยขณะช่วยกันผุดงเสาเอก (ดูภาพที่ 104 ประกอบ)

ภาพที่ 104 ท่า ทะแยค้ำเสา

65. ฤาษีเหิน

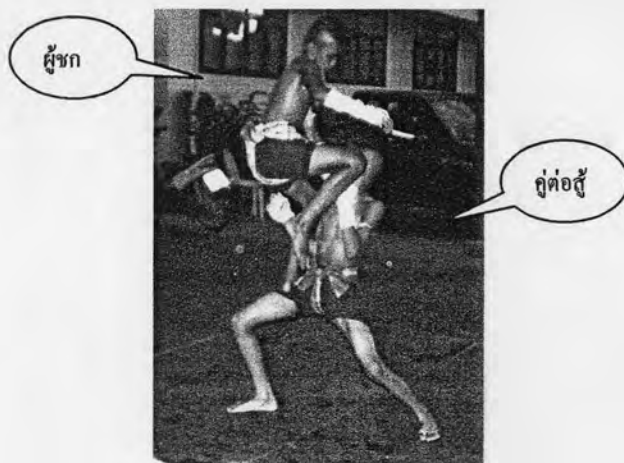
คำว่า ฤาษีเหิน ประกอบด้วย 2 คำ คือ คำว่า ฤาษี หมายถึง บุคคลซึ่งละจากความสุขทางโลกแล้วมาบำเพ็ญพรตภาวนาจนมีญาณวิเศษ มีอิทธิฤทธิ์ อาศัยอยู่ตามป่า ขอบอยู่โดดเดี่ยว และ คำว่า เหิน หมายถึง บินขึ้นไปในระยะสูง รวมกันแล้ว คำว่า ฤาษีเหิน น่าจะหมายถึง ฤาษีบินขึ้นไปบนท้องฟ้า ส่วน ฤาษีเหิน ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าเตะตรงของคู่ต่อสู้ด้วยการใช้มือค้ำตรงข้ามกับขาที่คู่ต่อสู้ใช้เตะปิดหมัดออกไปด้านนอกจากนั้นจึงทำท่าพลิกแพลง คือ กระโดดลอยตัวแล้วทำท่าหมัดตรง ที่ใบหน้าด้วยหมัดอีกด้านหนึ่ง ซึ่งท่ากระโดดเหินทำท่าหมัดตรงของผู้ชกนี้เองที่ผู้บอกภาษามองว่าเหมือนฤาษีเหินขึ้นไปบนฟ้า

ภาพที่ 105 ท่า ฤาษีเหิน

66. พระรามเดินดง

คำว่า พระรามเดินดง ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า พระราม หมายถึง ตัวละครเอกในเรื่องรามเกียรติ์ เป็นพระนารายณ์ในร่างมนุษย์ที่อวตารลงมาเพื่อปราบทศกัณฐ์ คำว่า เดิน หมายถึง เคลื่อนไป และ คำว่า ดง หมายถึง ป่า รวมกันแล้วคำว่า พระรามเดินดง น่าจะหมายถึง พระรามเดินอยู่ในป่า ส่วน พระรามเดินดง ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าเตะเฉียงของคู่ต่อสู้ด้วยการกระโดดหลบเตะแล้วจึงโจมตีกลับทันทีด้วยท่าพลิกแพลง คือ การกระโดดใช้ขาค้ำตรงข้ามกับขาที่คู่ต่อสู้ใช้เตะขึ้นเหยียบต้นขาคู่ต่อสู้แล้วใช้อีกข้างหนึ่งทำท่าเข้าลอยที่ใบหน้า ท่าทางที่ผู้ชกขึ้นเหยียบขาคู่ต่อสู้เองที่ผู้บอกภาษามองว่าคล้ายกับพระรามเดินอยู่ในป่า (ดูภาพที่ 106 ประกอบ)

ภาพที่ 106 ท่า พระรามเดินดง

67. นางมณโฑนั่งแท่น

คำว่า นางมณโฑนั่งแท่น ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า นางมณโฑ หมายถึง ชายาของทศกัณฐ์ ในเรื่องรามเกียรติ์ มีความสามารถในการหุงน้ำทิพย์ซึ่งช่วยชุบชีวิตคนตายได้ คำว่า นั่ง หมายถึง วางก้นลงบนสิ่งที่รองรับ และ คำว่า แท่น หมายถึง ที่นั่งคล้ายเตียงแต่ทึบไม่มีขา เมื่อรวมกัน คำว่า นางมณโฑนั่งแท่น น่าจะหมายถึง นางมณโฑนั่งอยู่บนแท่นที่ปัก ส่วน นางมณโฑนั่งแท่น ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าเตะเฉียงของคู่ต่อสู้ด้วยการหมุนตัวกลับตามแรงเตะของคู่ต่อสู้(หลบวงนอก) จากนั้นจึงกระโดดกระแทกกันเข้าปะทะที่ต้นขาของคู่ต่อสู้ให้เสียหลัก ซึ่งท่ากระแทกกันของผู้ชกนี้เองที่ผู้บอกภาษามองว่าสอดคล้องกับการนั่งแท่นของนางมณโฑ (ดูภาพที่ 107)

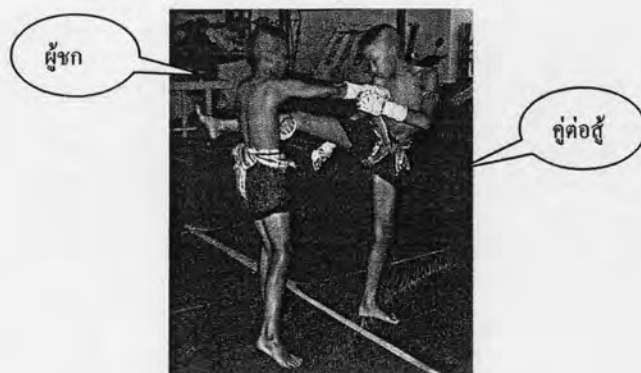

ภาพที่ 107 ท่า นางมณโฑนั่งแท่น

68. รัควงเฮอร์วัฒ

คำว่า รัควงเฮอร์วัฒ ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า รัค หมายถึง พันหรือมัดให้แน่น, ทำให้ยึดอัด คำว่า วง หมายถึง สิ่งที่ยื่นโค้งออกมาอย่างวงช้าง และ คำว่า เฮอร์วัฒ หมายถึง ช้าง รวมกันแล้วคำว่า รัควงเฮอร์วัฒ น่าจะหมายถึง รัควงช้างให้แน่น ส่วน รัควงเฮอร์วัฒ ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าเตะเฉียงของคู่ต่อสู้ด้วยการใช้เขนด้านตรงข้ามกับขาที่คู่ต่อสู้

ใช้เตะชกคู่ต่อสู้ไว้กับตัวให้หนึ่งจากนั้นจึงทำท่าหมัดตรง ด้วยหมัดอีกด้านหนึ่งเข้าปะทะที่ใบหน้าของคู่ต่อสู้ ซึ่งทำที่ผู้บอกภาษามองว่าสอดคล้องกับชื่อ *รัดวงเระวรัม* คือ ทำที่ผู้ชกใช้แขนรัดขาคู่ต่อสู้ และขาของคู่ต่อสู้เองที่เปรียบเหมือนวงช้าง (ดูภาพที่ 108 ประกอบ)

ภาพที่ 108 ท่า *รัดวงเระวรัม*

69. ยันรุกขมุล

คำว่า *ยันรุกขมุล* ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า *ยัน* หมายถึง ดัน, คำว่า *รุกข* หมายถึง ดันไม้ และ คำว่า *มุล* หมายถึง โคน รวมกันแล้ว คำว่า *ยันรุกขมุล* น่าจะหมายถึง การดันที่โคนต้นไม้อัน และ *ยันรุกขมุล* ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าเตะสูงของคู่ต่อสู้ ด้วยการนั่งหลบเตะพร้อมกับยกแขนด้านตรงข้ามกับขาที่คู่ต่อสู้ใช้เตะขึ้นป้อง โดยรับบริเวณข้อเท้าของขาของคู่ต่อสู้ จากนั้นจึงทำท่าหมัดเสเข้าปะทะที่บริเวณลำตัวของคู่ต่อสู้โดยใช้หมัดอีกข้างหนึ่ง การยกแขนรับที่ข้อเท้าของคู่ต่อสู้เองที่ผู้บอกภาษามองว่าสอดคล้องกับการดัน โคนต้นไม้อัน โดยสิ่งที่เปรียบเป็น โคนต้นไม้อันหรือรุกขมุล ก็คือข้อเท้าของคู่ต่อสู้เอง (ดูภาพที่ 109ประกอบ)

ภาพที่ 109 ท่า *ยันรุกขมุล*

70. โคนรุกขมุล

คำว่า *โคนรุกขมุล* ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า *โคน* หมายถึง ทำให้พังทลาย คำว่า *รุกข* หมายถึง ดันไม้ และ คำว่า *มุล* หมายถึง โคน รวมกันแล้ว คำว่า *โคนรุกขมุล* น่าจะหมายถึง การโค่นต้นไม้อันด้วยการถอนรากถอนโคน ส่วน *โคนรุกขมุล* ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้

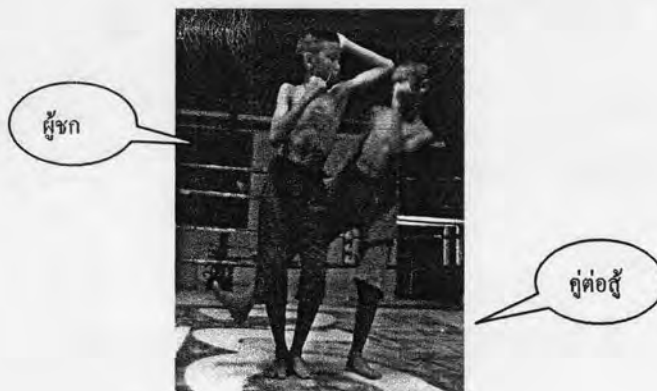
ในการรับท่าเตะสูงของกลุ่มผู้ด้วยการนั่งลงย่อเข่าเพื่อก้มหลบเตะแล้วจึงใช้มือทั้ง 2 ข้างค้ำที่โคนต้นไม้หรือข้อเท้าของขาที่คู่ต่อสู้ใช้ยืนทรงตัวเพื่อให้คู่ต่อสู้เสียการทรงตัวและล้มหัวกระแทกพื้น ซึ่งผู้บอกภาษามองว่าการที่ผู้ชกค้ำข้อเท้าคู่ต่อสู้จนล้มไป ก็เหมือนต้นไม้อิ่มแบบถอนรากถอนโคน

ภาพที่ 110 ท่า โคนรุกขมูล

71. นางมณโฑนั่งตัก

คำว่า นางมณโฑนั่งตัก ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า นางมณโฑ หมายถึง ชายาของทศกัณฐ์ ในเรื่องรามเกียรติ์ คำว่า นั่ง หมายถึง วางก้นลงบนสิ่งที่รองรับ และ คำว่า ตัก หมายถึง หน้าขาจากเข่าถึงโคนขาเวลานั่ง เมื่อรวมกัน คำว่า นางมณโฑนั่งตัก น่าจะหมายถึง นางมณโฑนั่งบนตักของตัวละครหนึ่งในเรื่องรามเกียรติ์ซึ่งอาจเป็นทศกัณฐ์ และ นางมณโฑนั่งตัก ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าเตะสูงของกลุ่มผู้ด้วยการก้มหลบ จากนั้นจึงกระโดดขึ้นนั่งบนตักหรือต้นขาที่คู่ต่อสู้ใช้เตะพร้อมกับทำท่า สอกสับ ที่ศีรษะ ด้วยศอกด้านตรงข้ามกับขาที่คู่ต่อสู้ใช้เตะทันที

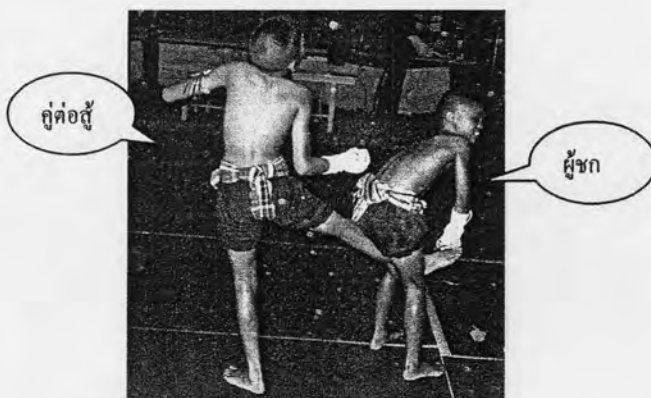
ภาพที่ 111 ท่า นางมณโฑนั่งตัก

72. หักหลักเพชร

คำว่า หักหลักเพชร ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า หัก หมายถึง กดพับให้ขาดออกจากกัน คำว่า หลัก หมายถึง สิ่งที่ปักไว้เพื่อเป็นที่ยึดเหนี่ยวหรือผูกมัด และ คำว่า เพชร หมายถึง หินใสมีน้ำแวววาวใช้เจียรไนทำเครื่องประดับ รวมกันแล้วคำว่า หักหลักเพชร น่าจะหมายถึง ทำให้หลักฝังเพชรหักออกจากกัน ส่วน หักหลักเพชร ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าเตะสูง

ของคู่ต่อสู้ด้วยการใช้มือทั้ง 2 ข้างจับขาของคู่ต่อสู้แล้วบิดให้ขาเคล็ด ซึ่งการที่ผู้ชกใช้มือบิดขาคู่ต่อสู้ให้เคล็ดนี้เองที่ผู้บอกภาษามองว่าสอดคล้องกับการหักหลักเพชร

ภาพที่ 112 ท่า หักหลักเพชร

73. หนุมานฟาดกุมภณท์

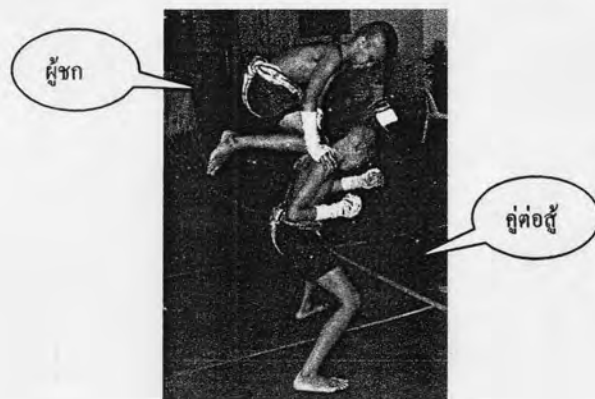
คำว่า หนุมานฟาดกุมภณท์ ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า หนุมาน หมายถึง ตัวละครหนึ่งในเรื่องรามเกียรติ์ เป็นลิงที่มีความเก่งกล้า เป็นทหารเอกของพระราม คำว่า ฟาด หมายถึง หวด, เหวี่ยง และ คำว่า กุมภณท์ น่าจะหมายถึง คำว่า กุมภกรรณ ซึ่งเป็นน้องชายของทศกัณฐ์ในเรื่องรามเกียรติ์ เป็นยักษ์รักความสะอาด มีหอกเป็นอาวุธ เมื่อรวมกัน คำว่า หนุมานฟาดกุมภณท์ น่าจะหมายถึง หนุมานจับกุมภกรรณเหวี่ยงทิ้งไป ส่วน หนุมานฟาดกุมภณท์ ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าเตะสูงของคู่ต่อสู้ด้วยการก้มตัวหลบเตะพร้อมกับใช้มือทั้ง 2 ข้าง จับขาข้างที่คู่ต่อสู้ใช้เตะแล้วเหวี่ยงทิ้งไปด้านข้างหรือเหวี่ยงข้ามศีรษะให้คู่ต่อสู้ล้มฟาดพื้นอย่างแรง ซึ่งผู้บอกภาษามองว่าการจับคู่ต่อสู้เหวี่ยงไปฟาดพื้นนี้เองที่มีความสอดคล้องกับท่าของหนุมานที่จับกุมภกรรณเหวี่ยงไปฟาดพื้น

ภาพที่ 113 ท่า หนุมานฟาดกุมภณท์

74. ลิงพริ้ว

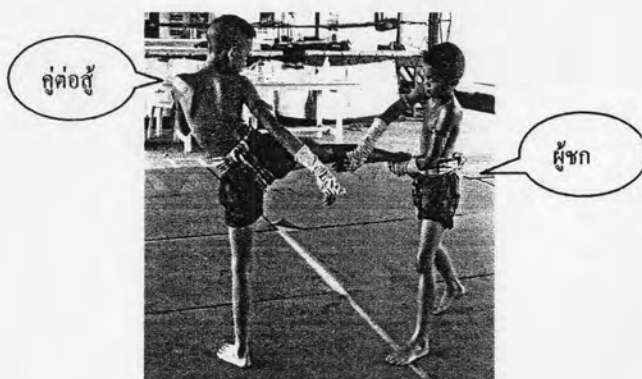
คำว่า *ลิงพริ้ว* ประกอบด้วย 2 คำ คือ คำว่า *ลิง* หมายถึง สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมจำพวกค่าง-ชะนี และ คำว่า *พริ้ว* หมายถึง ปลิวเล่นลม รวมกันแล้ว คำว่า *ลิงพริ้ว* น่าจะหมายถึง ลิงที่มีความคล่องตัวสูงได้จับยาก และ *ลิงพริ้ว* ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าเตะเฉียงของคู่ต่อสู้ด้วยการหลบเตะแล้วทำท่า *เข้าลอย* พลิกแพลง คือ กระโดดขึ้นกระแทกเข้าทั้ง 2 ข้างเข้าที่หลังของคู่ต่อสู้อย่างรวดเร็ว การตอบโต้กลับอย่างรวดเร็วนี้เองที่ผู้บอกภาษาเห็นว่าเหมือนกับลักษณะของลิง

ภาพที่ 114 ท่า ลิงพริ้ว

75. ฉวนทอดแห

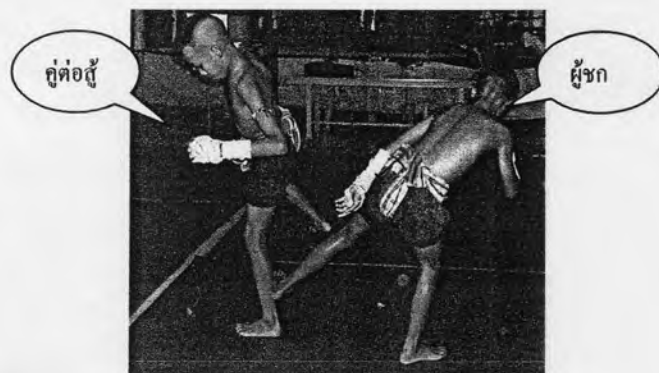
คำว่า *ฉวนทอดแห* ประกอบด้วย 2 คำ คือ คำว่า *ฉวน* หมายถึง ประชาชนของประเทศเวียดนาม และ คำว่า *ทอดแห* หมายถึง เหยี่ยงแหให้แผ่กระจายลงเพื่อครอบจับสัตว์น้ำ เมื่อรวมกัน คำว่า *ฉวนทอดแห* น่าจะหมายถึง ชาวฉวนเหยี่ยงแหจับปลา ส่วน *ฉวนทอดแห* ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าถีบข้างของคู่ต่อสู้ด้วยการใช้มือทั้ง 2 ข้างปิดขาของคู่ต่อสู้เข้าด้านใน ซึ่งผู้บอกภาษามองว่าเหมือนกับท่าเหยี่ยงแหของคนฉวน จากนั้นอาจทำท่า *เตะเฉียง* ที่ขา หรือ ลำตัว ด้วยขา ด้านเดียวกันกับคู่ต่อสู้

ภาพที่ 115 ท่า ฉวนทอดแห

76. ทวนขุนศึก

คำว่า *ทวนขุนศึก* ประกอบด้วย 2 คำ คือ คำว่า *ทวน* หมายถึง ย้อน และ คำว่า *ขุนศึก* หมายถึง ผู้เป็นใหญ่ที่ออกรบทำสงคราม รวมกันแล้ว คำว่า *ทวนขุนศึก* น่าจะหมายถึง ตอบโต้ขุนศึกกลับไป ส่วน *ทวนขุนศึก* ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าเตะเฉียงของคู่ต่อสู้ด้วยการท่าทำ ถีบข้าง สวนกลับไปท่าหรือข้อเท้าด้วยขาด้านเดียวกับขาที่คู่ต่อสู้ใช้เตะทันที ซึ่งลักษณะของท่าที่ผู้บอกภาษามองว่าเป็นการทวนขุนศึก คือ การถีบข้างสวนคู่ต่อสู้หรือขุนศึกกลับไป

ภาพที่ 116 ท่า *ทวนขุนศึก*

77. กวาดมาร

คำว่า *กวาดมาร* ประกอบด้วย 2 คำ คือ คำว่า *กวาด* หมายถึง เอาไปหมดสิ้น, ทำให้เตียน และ คำว่า *มาร* หมายถึง ผู้ทำลายความสุข รวมกันแล้ว คำว่า *กวาดมาร* น่าจะหมายถึง ทำให้มารหมดสิ้นไป และคำว่า *กวาดมาร* ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าเตะเฉียงของคู่ต่อสู้ด้วยการการใช้มือปิดขาคู่ต่อสู้อย่างแรงด้วยมือด้านเดียวกันกับขาของคู่ต่อสู้ แล้วท่าทำ *หมัดตรง* เข้าปะทะที่หน้าของคู่ต่อสู้ จากลักษณะของทำนี้นี้จะเห็นว่าผู้บอกภาษามองคู่ต่อสู้เป็นมารที่ต้องกำจัดไป

ภาพที่ 117 ท่า *กวาดมาร*

78. หนุมานแบกแข็ง

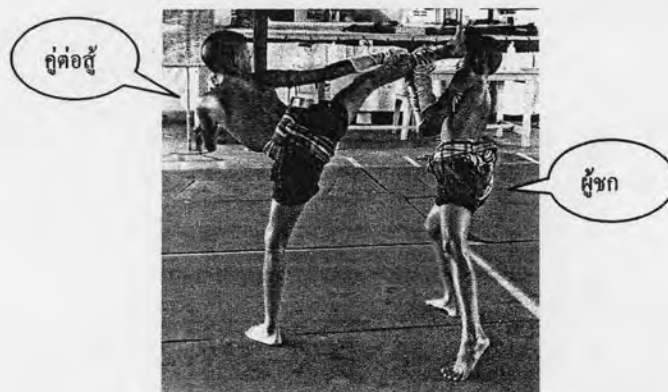
คำว่า **หนุมานแบกแข็ง** ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า **หนุมาน** หมายถึง ตัวละครหนึ่งในเรื่องรามเกียรติ์ เป็นลิงที่มีความเก่งกล้า เป็นทหารเอกของพระราม คำว่า **แบก** หมายถึง บรรทุกไว้บนบ่า และ คำว่า **แข็ง** หมายถึง อวัยวะจากเข่าถึงข้อเท้า รวมกันแล้ว คำว่า **หนุมานแบกแข็ง** น่าจะหมายถึง หนุมานใช้แขนแบกขาไว้ ส่วนคำว่า **หนุมานแบกแข็ง** ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าเตะสูงของคู่ต่อสู้ด้วยการใช้แขนด้านตรงข้ามกับขาของคู่ต่อสู้แบกขาของคู่ต่อสู้ค้างไว้เพื่อให้คู่ต่อสู้ยืนด้วยขาข้างเดียวและทรงตัวลำบาก พร้อมกับทำท่า **หมัดตรง** ด้วยหมัดอีกข้างหนึ่งเข้าปะทะเข้าหน้าคู่ต่อสู้ ท่าทางที่ผู้ชกแบกแข็งของคู่ต่อสู้เองที่ผู้บอกภาษาเห็นว่าเหมือนกับท่าหนุมานแบกแข็ง

ภาพที่ 118 ท่า หนุมานแบกแข็ง

79. สุกรีพลอนตันรัง

คำว่า **สุกรีพลอนตันรัง** ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า **สุกรีพ** หมายถึง ตัวละครหนึ่งในเรื่องรามเกียรติ์ ซึ่งมีความหมายว่าผู้มีพลังมาก เป็นลิงที่เป็นทหารเอกของพระรามเหมือนหนุมานแต่มีความอาวุโสกว่า คำว่า **ถอน** หมายถึง ดึงขึ้น, เอาออก และ คำว่า **ตันรัง** หมายถึง คำว่า รัง ที่เป็นต้นไม้ชนิดหนึ่ง มีแก่น คู่กับไม้เต็ง ใช้ทำเสาปลูกสร้างอาคาร เมื่อรวมกันเป็น คำว่า **สุกรีพลอนตันรัง** น่าจะหมายถึง สุกรีพดึงต้นไม้ชนิดหนึ่งขึ้นมาจากดิน ส่วนคำว่า **สุกรีพลอนตันรัง** ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าเตะสูงของคู่ต่อสู้ด้วยการเบี่ยงหลบท่า **เตะสูง** พร้อมกับใช้มือจับขาของคู่ต่อสู้ที่เตะมาเหวี่ยงกลับไปให้เสียหลักหรือล้ม การที่ผู้ชกเหวี่ยงขาคู่ต่อสู้กลับไปจนล้มนี้เองที่ผู้บอกภาษามองว่าเหมือนกับท่าของสุกรีพลอนรากลอนโคนตันรัง

ภาพที่ 119 ท่า สุกรีพลอนคั้นรั้ง

80. ฤทธิมุคสระ

คำว่า ฤทธิมุคสระ ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า ฤทธิ หมายถึง บุคคลซึ่งละจากความสุขทางโลก แล้วมาบำเพ็ญพรตภาวนาจนมีญาณพิเศษ มีอิทธิฤทธิ์ อาศัยอยู่ตามป่า ชอบอยู่โดดเดี่ยว คำว่า มุค หมายถึง เอาหัวสอดเข้าไป, ค้างลงในน้ำ และ คำว่า สระ หมายถึง บ่อน้ำขนาดใหญ่, แอ่งน้ำที่อยู่ตามระหว่างผา รวมกันแล้ว คำว่า ฤทธิมุคสระ น่าจะหมายถึง ฤทธิมุคหัวค้างลงในน้ำ ส่วนคำว่า ฤทธิมุคสระ ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าเตะเฉียงของคู่ต่อสู้ด้วยการก้มตัวหลบเตะเฉียงโดยหันก้นเข้าหาขาที่คู่ต่อสู้ใช้เตะซึ่งผู้บอกภาษามองว่าเหมือนท่าทางของฤทธิที่มุคหัวลงไปในสระ แล้วจึงตอบโต้ด้วยท่า ถีบข้าง ที่ขาโดยใช้ขาข้างที่อยู่ใกล้กับคู่ต่อสู้

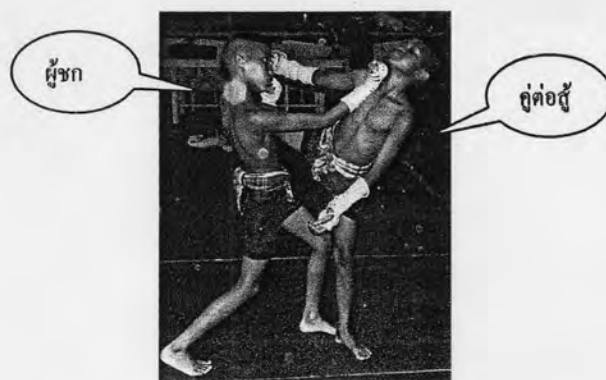

ภาพที่ 120 ท่า ฤทธิมุคสระ

81. พลิกแผ่นดิน

คำว่า พลิกแผ่นดิน ประกอบด้วย 2 คำ คือ คำว่า พลิก หมายถึง กลับ, หงาย, ตะแคงกลับ และ คำว่า แผ่นดิน หมายถึง พื้นดิน รวมกันแล้ว คำว่า พลิกแผ่นดิน น่าจะหมายถึง การกลับด้านพื้นดิน ส่วน คำว่า พลิกแผ่นดิน ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าเข้าตรงของคู่ต่อสู้ด้วยการสวน หมัดเสย เข้าที่คางกลับไปทันทีแบบที่คู่ต่อสู้ไม่ทันตั้งตัว ซึ่งทำในลักษณะดังกล่าวผู้บอกภาษาเห็นว่าเหมือนท่าทางของหนุมานจุโจมยักษ์ภานุราชที่เตรียมคว้าแผ่นดินเพื่อลอบทำร้ายทหารของพระรามโดยไม่รู้ตัว

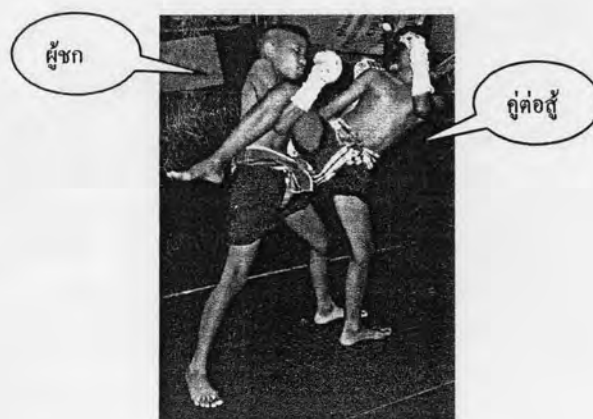

ภาพที่ 121 ท่า พลิกแผ่นดิน

82. กังหันต้องลม

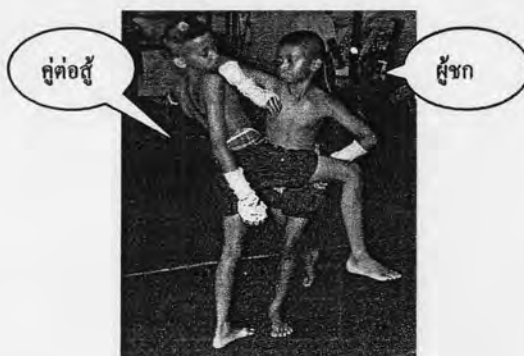
คำว่า **กังหันต้องลม** ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า **กังหัน** หมายถึง ไม้หมุนด้วยกำลังลม คำว่า **ต้อง** หมายถึง ถูก และ คำว่า **ลม** หมายถึง สายลม เมื่อรวมกัน คำว่า **กังหันต้องลม** น่าจะหมายถึง กังหันที่ถูกลมพัดให้หมุน ส่วนคำว่า **กังหันต้องลม** ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าเข้าลอยของคู่ต่อสู้ด้วยการใช้มือทั้ง 2 ข้างนั้นสอดเข้าได้เข้าของคู่ต่อสู้แล้วเหวี่ยงให้คู่ต่อสู้ล้มหงายหลังไป ลักษณะท่าทางของคู่ต่อสู้เองที่ผู้บอกภาษามองว่าเหมือนกังหันถูกลมพัดจนหมุนโดยคู่ต่อสู้เปรียบเป็นกังหัน ผู้ชกเป็นลม

ภาพที่ 122 ท่า กังหันต้องลม

83. เบนสุเมรุ

คำว่า **เบนสุเมรุ** ประกอบด้วย 2 คำ คือ คำว่า **เบน** หมายถึง เบี่ยง, หันเห และ คำว่า **สุเมรุ** หมายถึง ชื่อภูเขากลางจักรวาล มียอดเป็นที่ตั้งแห่งเมืองสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เมื่อรวมกัน คำว่า **เบนสุเมรุ** น่าจะหมายถึง การเบี่ยงเขาพระสุเมรุไปด้านอื่น ส่วนคำว่า **เบนสุเมรุ** ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าเข้าลอยของคู่ต่อสู้ด้วยการใช้มือด้านตรงข้ามกับเขาของคู่ต่อสู้ปิดเขาออกด้านนอกแล้วท่าท่า **ศอกดี** เข้าปะทะที่ศีรษะของคู่ต่อสู้ด้วยศอกด้านตรงข้ามกับมือที่ไขว้ปิด ซึ่งท่าที่ผู้บอกภาษามองว่าสอดคล้องกับการเบี่ยงเขาสุเมรุไปด้านอื่น คือ การที่ผู้ชกใช้มือปิดเข้าลอยของคู่ต่อสู้ที่เปรียบเป็นเขาพระสุเมรุ (ดูภาพที่ 123 ประกอบ)

ภาพที่ 123 ท่า เบนตุเมรุ

84. พระรามนิ้วศร

คำว่า *พระรามนิ้วศร* ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า *พระราม* หมายถึง ตัวละครเอกในเรื่องรามเกียรติ์ เป็นพระนารายณ์ในร่างมนุษย์ที่อวตารลงมาเพื่อปราบทศกัณฐ์ คำว่า *นิ้ว* หมายถึง โนม้, เหนี่ยว, โกง และ คำว่า *ศร* หมายถึง อาวุธชนิดหนึ่ง ยิ่งด้วยกำลังสายให้ลูกพุ่งไป, ลูกธนู รวมกันแล้ว คำว่า *พระรามนิ้วศร* น่าจะหมายถึง พระรามจ้างคันธนูเพื่อเตรียมยิงลูกธนู ส่วนคำว่า *พระรามนิ้วศร* ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่า *ศอกสับ* ของคู่ต่อสู้ด้วยการย่อหลบแล้วตอบโต้ด้วยท่า *หมัดตรง* แบบพลิกแพลง คือ ให้หมัดเคลื่อนที่จากด้านล่างขึ้นสู่เป้าหมายด้านบนซึ่งผู้บอกภาษามองว่าท่าชกหมัดตรงแบบเคลื่อนขึ้นด้านบนของผู้ชกนี้เองที่เหมือนกับท่าพระรามจ้างคันธนู

ภาพที่ 124 ท่า พระรามนิ้วศร

85. พระรามหักศร

คำว่า *พระรามหักศร* ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า *พระราม* หมายถึง ตัวละครเอกในเรื่องรามเกียรติ์ เป็นพระนารายณ์ในร่างมนุษย์ที่อวตารลงมาเพื่อปราบทศกัณฐ์ คำว่า *หัก* หมายถึง กดพับให้ขาดออกจากกัน และ คำว่า *ศร* หมายถึง อาวุธชนิดหนึ่ง ยิ่งด้วยกำลังสายให้ลูกพุ่งไป, ลูกธนู เมื่อนำมารวมกันเป็น คำว่า *พระรามหักศร* มีความหมายว่า พระรามใช้มือหักลูกธนูออกเป็น 2 ส่วน ส่วน *พระรามหักศร* ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่า *ศอกตัด* ของคู่ต่อสู้ด้วยการใช้มือทั้ง 2 ข้าง จับข้อมือและศอกของคู่ต่อสู้แล้วบิดลงอย่างแรง การที่ผู้ชกใช้มือบิดแขนที่คู่ต่อสู้ทำท่าศอกตัดที่เปรียบเป็นลูกธนูจนหักนี้เองที่ผู้บอกภาษามองว่าศอกคล้องกับท่าของพระรามหักลูกธนู

ภาพที่ 125 ท่า พระรามหักศอก

86. พระรามฟาดศร

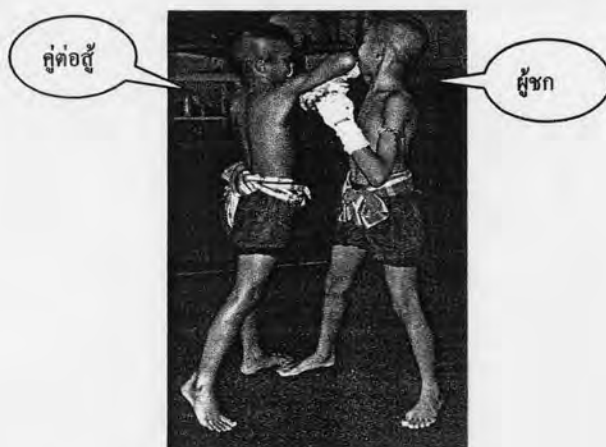
คำว่า *พระรามฟาดศร* ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า *พระราม* หมายถึง ตัวละครเอกในเรื่องรามเกียรติ์ เป็นพระนารายณ์ในร่างมนุษย์ที่อวตารลงมาเพื่อปราบทศกัณฐ์ คำว่า *ฟาด* หมายถึง หวด, เหวี่ยง และ คำว่า *ศร* หมายถึง อาวุธชนิดหนึ่ง ยิงด้วยกำลังสายให้ลูกพุ่งไป, ลูกธนู รวมกันแล้ว คำว่า *พระรามฟาดศร* น่าจะหมายถึง พระรามตีลูกธนูที่พุ่งเข้ามาให้กระเด็นออกไป ส่วน *พระรามฟาดศร* ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าศอกเสยของคู่ต่อสู้ด้วยการใช้แขนฟาดลงไปเพื่อข้อพับศอกด้านในของคู่ต่อสู้ การฟาดแขนหรือลูกธนูของคู่ต่อสู้เองที่ผู้บอกภาษาเห็นว่ามีความสอดคล้องกับท่าพระรามตีลูกธนูกระเด็นออกไป

ภาพที่ 126 ท่า พระรามฟาดศร

87. พระรามยันศร

คำว่า *พระรามยันศร* ประกอบด้วย 3 คำ คือ คำว่า *พระราม* หมายถึง ตัวละครเอกในเรื่องรามเกียรติ์ เป็นพระนารายณ์ในร่างมนุษย์ที่อวตารลงมาเพื่อปราบทศกัณฐ์ คำว่า *ยัน* หมายถึง ดัน, คำจูน และ คำว่า *ศร* หมายถึง อาวุธชนิดหนึ่ง ยิงด้วยกำลังสายให้ลูกพุ่งไป, ลูกธนู เมื่อรวมกันเป็นคำว่า *พระรามยันศร* น่าจะหมายถึง พระรามใช้มือดันลูกธนูที่พุ่งเข้าหาตัวเอาไว้ ส่วน *พระรามยันศร* ที่เป็นชื่อท่ามวยไทยมีความหมายว่า ท่ามวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าศอกตัดของคู่ต่อสู้ด้วยการใช้มือด้านตรงข้ามกับศอกของคู่ต่อสู้ปิดศอกของคู่ต่อสู้ออกไป แล้วตอบโต้ด้วยท่า *ศอกตัด* ที่ใบหน้าโดยใช้ศอกด้านตรงข้ามกับมือที่ยกขึ้นป้อง

ภาพที่ 127 ท่า พระรามยันศร

จากภาพที่ 127 ผู้บอกภาษามองว่าการที่ผู้ชกใช้มือปิดสอดตัดของคู่ต่อสู้เหมือนกับการปิดลูกธนูออกไปให้พ้นตัว

5.3 มิติแห่งความแตกต่างและอรรถลักษณะของชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อน

หลังจากกำหนดความหมายของชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนแล้ว ผู้วิจัยวิเคราะห์ความหมายของชื่อท่ามวยไทยเหล่านี้ และพบว่าชื่อท่าเชิงซ้อนทั้งหมดต่างกันด้วยมิติแห่งความแตกต่างจำนวน 6 มิติ คือ ท่าเดี่ยวมวยไทยที่ใช้ การรุก การรับ จุดปะทะ การพลิกแพลง และ ท่าเฉพาะเพิ่มเติม แต่ละมิติ ผู้วิจัยได้มาจากคำอธิบายความหมายของชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนทั้ง 87 ชื่อ ที่ได้กล่าวไว้ในข้อ 5.2 ในลำดับต่อไป ผู้วิจัยจะอธิบายรายละเอียดของแต่ละมิติข้างต้น ดังนี้

5.3.1. ท่าเดี่ยวมวยไทยที่ใช้

ผู้วิจัยพบมิติ ท่าเดี่ยวมวยไทย จากการวิเคราะห์ความหมายของชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อน กล่าวคือ ท่ามวยไทยเชิงซ้อนแต่ละท่าจะประกอบด้วยท่าเดี่ยวที่แตกต่างกันออกไป บางท่าใช้ศอกดี บางท่าไม่ใช้ศอกดีแต่ใช้หมัดตรงแทน ดังนั้น ท่าเดี่ยวมวยไทยจึงเป็นส่วนประกอบสำคัญที่ทำให้ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนมีความแตกต่างทางความหมาย โดยผู้วิจัยได้ระบุอรรถลักษณะโดยย่อไว้ ดังนี้ (ดูตารางที่ 17 ในภาคผนวก)

[+ หมัดตรง] หมายถึง ท่ามวยไทยเชิงซ้อนเหล่านี้ใช้ท่าหมัดตรงในการต่อสู้ ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ พระรามตีทัพ ปักยาแหวกรัง ยอเขาพระสุเมรุ คับชวาลา สวนทวน พระรามจองถนน นารายณ์บันเคียร รัดวงเฮอร์วณ กวาดมาร และ หนุมานแบกแข้ง

[+ หมัดเหวี่ยงหลัง] หมายถึง ท่ามวยไทยเชิงซ้อนเหล่านี้ใช้ท่าหมัดเหวี่ยงหลังในการต่อสู้ ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ ขว้างจักรนารายณ์ และ นารายณ์ขว้างจักร

[+ หมัดเสย] หมายถึง ท่ามวยไทยเชิงซ้อนเหล่านี้ใช้ท่าหมัดเสยในการต่อสู้ ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ นกคุ้มเข้รัง ตาเฮอร์คำฟัก เฮอร์วณเสยงา ยันรูกขมูล และ พลิกแผ่นดิน

[+ สอกดี] หมายถึง ท่ามวยไทยเชิงซ้อนเหล่านี้ใช้ทำสอกดีในการต่อสู้ ชื่อท่ามวยไทย
เชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ *นกคุ้มเข้รัง ตะเพียนแฝงตอ และ เบนสุเมรุ*

[+ สอกตัด] หมายถึง ท่ามวยไทยเชิงซ้อนเหล่านี้ใช้ทำสอกตัดในการต่อสู้ ชื่อท่ามวยไทย
เชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ *อิเหนาแทงกริช ปิคปกชกด้วยสอก ลูกคางจับหมัด หนูมานหักค่าน และ
ทัดมาลา*

[+ สอกงัด] หมายถึง ท่ามวยไทยเชิงซ้อนเหล่านี้ใช้ทำสอกงัดในการต่อสู้ ชื่อท่ามวยไทย
เชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ *ฝานลูกบวบ*

[+ สอกสับ] หมายถึง ท่ามวยไทยเชิงซ้อนเหล่านี้ใช้ทำสอกสับในการต่อสู้ ชื่อท่ามวยไทย
เชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ *หงส์ปีกหัก สักพวงมลัย สอกท้ายทอย สับหัวมัจฉา และ หักวงไอยรา*

[+ สอกกลับ] หมายถึง ท่ามวยไทยเชิงซ้อนเหล่านี้ใช้ทำสอกกลับในการต่อสู้ ชื่อท่ามวย
ไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ *คลื่นกระทบฝั่ง และ หิริญม้วนแผ่นดิน*

[+ สอกกระทู้] หมายถึง ท่ามวยไทยเชิงซ้อนเหล่านี้ใช้ทำสอกกระทู้ในการต่อสู้ ชื่อท่า
มวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ *ชาวซัดหอก*

[+ เข้าตรง] หมายถึง ท่ามวยไทยเชิงซ้อนเหล่านี้ใช้ทำเข้าตรงในการต่อสู้ ชื่อท่ามวยไทย
เชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ *หักคอไอยรา ตลบขึ้น และ ตลบลง*

[+ เข้าตัด] หมายถึง ท่ามวยไทยเชิงซ้อนเหล่านี้ใช้ทำเข้าตัดในการต่อสู้ ชื่อท่ามวยไทย
เชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ *ขุนศึกตีทวน*

[+ เข้าโค้ง] หมายถึง ท่ามวยไทยเชิงซ้อนเหล่านี้ใช้ทำเข้าโค้งในการต่อสู้ ชื่อท่ามวยไทย
เชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ *ยันเอราวัณ และ หนูมานหักค่าน*

[+ เข้าลอย] หมายถึง ท่ามวยไทยเชิงซ้อนเหล่านี้ใช้ทำเข้าลอยในการต่อสู้ ชื่อท่ามวยไทย
เชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ *อิกาลีกรัง หนูมานแหวกฟอง นกคุ้มเข้รัง และ ตะเพียนแฝงตอ*

[+ ตะตรง] หมายถึง ท่ามวยไทยเชิงซ้อนเหล่านี้ใช้ทำตะตรงในการต่อสู้ ชื่อท่ามวยไทย
เชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ *ลัมขุนทวน*

[+ ตะตัด] หมายถึง ท่ามวยไทยเชิงซ้อนเหล่านี้ใช้ทำตะตัดในการต่อสู้ ชื่อท่ามวยไทย
เชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ *หนูมานทะยาน เกรกวาดลาน และ พระรามจองถนน*

[+ ตะเฉียง] หมายถึง ท่ามวยไทยเชิงซ้อนเหล่านี้ใช้ทำตะเฉียงในการต่อสู้ ชื่อท่ามวยไทย
เชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ *พระรามตีทัพ*

[+ ตะเหวี่ยงหลัง] หมายถึง ท่ามวยไทยเชิงซ้อนเหล่านี้ใช้ทำตะเหวี่ยงหลังในการต่อสู้ ชื่อท่า
มวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ *จระเข้ฟาดหาง*

[+ ถีบตรง] หมายถึง ท่ามวยไทยเชิงซ้อนเหล่านี้ใช้ทำถีบตรงในการต่อสู้ ชื่อท่ามวยไทย
เชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ *พระรามสะกดทัพ วิรุฬหกกลับ และ มอญยันหลัก*

[+ ถีบข้าง] หมายถึง ท่ามวยไทยเชิงซ้อนเหล่านี้ใช้ทำถีบข้างในการต่อสู้ ชื่อท่ามวยไทย
เชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ *ไกรสรข้ามห้วย นาคมุดบาดาล ทะแยค้ำเสา ทวนขุนศึก และ ฤาษีมุศกระ*

[+ ถีบหลัง] หมายถึง ท่ามวยไทยเชิงซ้อนเหล่านี้ใช้ทำถีบหลังในการต่อสู้ ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ กวางเหลียวหลัง

[+ ถีบสูง] หมายถึง ท่ามวยไทยเชิงซ้อนเหล่านี้ใช้ทำถีบสูงในการต่อสู้ ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ บาทาลูปพัคตร์

[+ หมัด เท้า เข่า ศอก] หมายถึง ท่ามวยไทยเชิงซ้อนเหล่านี้ใช้ทำหมัด เท้า เข่า ศอก ต่อเนื่อง ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ ขุนยักษย์จับลิง

5.3.2. การรุก

การรุก ในที่นี้ หมายถึง การที่ฝ่ายผู้ชก เป็นผู้เริ่มจู่โจมในลักษณะต่างๆ ผู้วิจัยพบมิตี การรุกจากการพิจารณาความหมายของชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อน กล่าวคือ ท่ามวยไทยเชิงซ้อนหลายท่ามิได้ใช้เพื่อการจู่โจมคู่ต่อสู้ในแบบต่างๆเท่านั้น เช่น จู่โจมด้วยท่าเดียวเพียงท่าเดียว จู่โจมด้วยท่าเดียวหลายท่า ในบางท่ามิได้ใช้ท่าเดียวแต่ใช้ท่าเฉพาะเพิ่มเติมในการจู่โจม เป็นต้น ดังนั้น การรุกจึงทำให้ท่ามวยไทยเชิงซ้อนแตกต่างกัน โดยผู้วิจัยแบ่งอรรถลักษณะเป็น 2 กลุ่ม คือ [+ รุก] ที่หมายถึงชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนที่ใช้ในการรุก และ [- รุก] ที่หมายถึงชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนที่ใช้ในการรับ ซึ่งรายละเอียดของ [- รุก] จะกล่าวไว้ในมิตีการรับ อนึ่ง ในกลุ่ม [+ รุก] สามารถแบ่งได้เป็น 4 อรรถลักษณะ ที่ใช้อธิบายลักษณะการใช้ท่าในการรุกของผู้ชก ดังนี้ (ดูตารางที่ 20 ในภาคผนวก)

[+ รุกท่าเดียว] หมายถึง ท่ามวยไทยเชิงซ้อนนี้ใช้ในการรุกโดยการท่าท่าเดียวมวยไทยหรือท่าเฉพาะเพิ่มเติมท่าใดท่าหนึ่งเพียงท่าเดียวเท่านั้น ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ หักคอไอยรา จระเข้ฟาดหาง หักคอเอราวัณ ยันเอราวัณ พระรามสะกดทัพ บันเคียรทศกัณฐ์ ขว้างจักรนารายณ์ พระรามเหยียบลงกา รามสูรขว้างขวาน หนุมานข้ามลงกา นารายณ์ข้ามสมุทร กวางเหลียวหลัง หนุมานเหยียบลงกา ปลาหมอบแตกเหงือก บรรพตถล่ม และ เกรกวาดลาน

[+ รุกหลายท่า] หมายถึง ท่ามวยไทยเชิงซ้อนที่ใช้ในการรุกแบบท่าท่าเดียวทีละท่าแต่จะใช้หลายๆท่าต่อเนื่องกัน ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ ขุนยักษย์จับลิง และ หนุมานทะยาน

[+ รุกหลายท่าพร้อมกัน] หมายถึง ท่ามวยไทยเชิงซ้อนที่ใช้ในการรุกแบบท่าท่าเดียวหลายๆท่าพร้อมกันในเวลาเดียวกัน ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ นกคุ้มเข้รัง ตะเพียนแผ่ตอ และ พระรามตีทัพ

[+ รุกผสม] หมายถึง ท่ามวยไทยเชิงซ้อนที่ใช้ในการรุกแบบท่าท่าเดียวผสมกับกลวิธีต่อเนื่องกัน ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ คลบขึ้น อิกากีกรัง คลบลง และ หนุมานแหวกฟอง

5.3.3. การรับ

การรับ หรือ กลุ่ม [- รุก] ในที่นี้ หมายถึง การที่ฝ่ายคู่ต่อสู้โจมตีผู้ชกด้วยท่าเด็วมวยไทยท่าต่างๆ เช่น เตะเฉียง ผู้วิจัยพบมิติ การรับ จากการพิจารณาความหมายของชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อน กล่าวคือ ท่ามวยไทยเชิงซ้อนหลายท่าจะมีไว้ใช้ในกรณีที่ฝ่ายถูกโจมตีก่อนเท่านั้น เช่น ท่าหนุมานถวายนแหวน เป็นท่าที่ใช้ในการรับท่าหมัดของคู่ต่อสู้ ส่วนท่าหนุมานแบกแข็ง เป็นท่าที่ใช้ในการรับท่าเตะสูงของคู่ต่อสู้เท่านั้น ดังนั้น การรับจึงทำให้ท่ามวยไทยเชิงซ้อนแตกต่างกัน โดยผู้วิจัยจะใช้อรรถลักษณะเพื่ออธิบายสถานะของผู้ชกและลักษณะการโจมตีของฝ่ายคู่ต่อสู้ว่า [+ รับ] ที่หมายถึงผู้ชกเป็นฝ่ายถูกโจมตี และตามด้วยชื่อท่าหรือประเภทของท่ามวยไทยที่คู่ต่อสู้ใช้โจมตี เช่น ถูกโจมตีด้วยเตะตรง จะใช้อรรถลักษณะว่า [+ รับเตะตรง] เป็นต้น ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยได้ระบุนอรรถลักษณะแบบบรรยายไว้ 11 อรรถลักษณะ ดังนี้ (ดูตารางที่ 20 ในภาคผนวก)

[+ รับหมัด] หมายถึง ท่ามวยไทยเชิงซ้อนนี้ใช้ในการรับหมัด ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ สลับฟันปลา ปักษาแหวกรัง ชาวซัดหอก อิเหนาแทงกริช ยอเขาพระสุเมรุ ตาเถรคำฟัก มอญยันหลัก ขุนศึกตีทวน คับขวลา หนูไต่ราว เอรಾವังเสงา หนุมานถวายนแหวน หงส์ปีกหัก สักพงมลายี ผ่านลูกบวบ ปิดปากชกด้วยศอก สวนทวน คลื่นกระทบฝั่ง บาทาลูปพัคตร์ ขุนยักษ์พานาง พระรามจองถนน นารายณ์บันเตียร ลูกคางจับหมัด รักแร้หักแขน ศอกท้ายทอย นารายณ์ขว้างจักร ล้มขุนทวน หนุมานหักค่าน ม้าศึกคะโหลก ทัดมาลา และ สับหัวมัจฉา

[+ รับเตะเฉียง] หมายถึง ท่ามวยไทยเชิงซ้อนนี้ใช้ในการรับเตะเฉียง ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ ปักลูกทอย หักวงไอยรา วิรุพหกกลับ ไกรสรข้ามห้วย หิริณูม้วนแผ่นดิน นาคมุดบาดาล ทะแยค้ำเสา พระรามเดินดง นางมณโฑนั่งตัก รัดวงเอรಾವัง ลิงพริ้ว ทวนขุนศึก กวาดมาร และ ฤาษีมุศสระ

[+ รับเตะตรง] หมายถึง ท่ามวยไทยเชิงซ้อนนี้ใช้ในการรับเตะตรง ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ ฤาษีเหิน

[+ รับเตะสูง] หมายถึง ท่ามวยไทยเชิงซ้อนนี้ใช้ในการรับเตะสูง ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ ยันรุกขมูล โคนรุกขมูล นางมณโฑนั่งตัก หักหลักเพชร หนุมานฟาดกุมภภัณฑ์ หนุมานแบกแข็ง และ สุครีพลอนต้นรัง

[+ รับถีบตรง] หมายถึง ท่ามวยไทยเชิงซ้อนนี้ใช้ในการรับถีบตรง ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ นาคาบิดหาง

[+ รับถีบข้าง] หมายถึง ท่ามวยไทยเชิงซ้อนนี้ใช้ในการรับถีบข้าง ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ ฉนวนทอดแห

[+ รับเข้าตรง] หมายถึง ท่ามวยไทยเชิงซ้อนนี้ใช้ในการรับเข้าตรง ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ พลิกแผ่นดิน

[+ รับเข้าลอย] หมายถึง ท่ามวยไทยเชิงซ้อนนี้ใช้ในการรับเข้าลอย ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ กังหันต้องลม และ เบนสุเมรุ

[+ รับสอกลับ] หมายถึง ท่ามวยไทยเชิงซ้อนนี้ใช้ในการรับสอกลับ ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ พระรามน้ำวศร

[+ รับสอกลัด] หมายถึง ท่ามวยไทยเชิงซ้อนนี้ใช้ในการรับสอกลัด ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ พระรามหักศร และ พระรามย่นศร

[+ รับสอกลัด] หมายถึง ท่ามวยไทยเชิงซ้อนนี้ใช้ในการรับสอกลัด ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ พระรามฟาดศร

5.3.4. จุดปะทะ

จุดปะทะ หมายถึง ส่วนต่างๆของร่างกายที่นักมวยทั้ง 2 ฝ่าย คือ ผู้ชก และ คู่ต่อสู้ ต้องการที่จะทำร้าย ซึ่งเป็นมิติแห่งความแตกต่างที่วิเคราะห์ได้จากความหมายของชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อน กล่าวคือ ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนจะมีการกำหนดจุดปะทะหรือส่วนต่างๆของร่างกายของคู่ต่อสู้ที่ผู้ชกต้องการทำร้ายหรือเพื่อยับยั้งการตอบโต้กลับของคู่ต่อสู้ไว้แตกต่างกัน โดยจุดปะทะดังกล่าวนี้จะมีความสอดคล้องกับท่าเดียวมวยไทยและท่าเพิ่มเติมที่จะใช้ด้วย เช่น ในท่าคืบชวลา ใช้หมัดตรงปะทะที่ใบหน้า ท่าศอกท้ายทอย ใช้สอกลับปะทะที่ท้ายทอย เป็นต้น ดังนั้น จุดปะทะ จึงเป็นมิติแห่งความแตกต่างที่ทำให้ความหมายของชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนแตกต่างกัน ผู้วิจัยได้ระบุนุรธลักษณะแบบบรรยายหมายถึงมิติดังกล่าวทั้งหมด 17 วรรดลักษณะ ดังนี้ (ดูตารางที่ 21 ในภาคผนวก)

[+ ปะทะหน้า] หมายถึง จุดปะทะบริเวณใบหน้า ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนที่มีใบหน้าเป็นจุดปะทะ ได้แก่ ปักษาแหวกกรัง คืบชวลา ปัดปกชกด้วยสอก สวนทวน บาทาลูปพัคศร พระรามจองถนน ม้าดีคคะโหลก หิริญม้วนแผ่นดิน ฤาษีเหิน พระรามเคดินคง รัควงเอราวัณ กวาดมาร หนุมานแบกแข็ง พระรามน้ำวศร หักคอไอยรา หักคอเอราวัณ พระรามตีทัพ และนารายณ์ข้ามสมุทร

[+ ปะทะคาง] หมายถึง จุดปะทะบริเวณคาง ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนที่มีคางเป็นจุดปะทะ ได้แก่ ยอเขาพระสุเมรุ ตาเธรค้ำฟัก เอราวัณเสงา หนุมานถวยแหวน ผ่านลูกบวบ ล้มขุนทวน หนุมานหักค่าน พลิกแผ่นดิน อีกาลิกรัง นกคุ้มเจ้ารัง ตะเพียนแผ่ตอ และ พระรามสะกดทัพ

[+ ปะทะคอ] หมายถึง จุดปะทะบริเวณก้านคอ ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนที่มีก้านคอเป็นจุดปะทะ ได้แก่ ขวาชัดหอก คลื่นกระทบฝั่ง ขว้างจักรนารายณ์ พระรามเหยียบลงกา และ ปลาหมอบ แลกเหงือก

[+ ปะทะกอกหู] หมายถึง จุดปะทะบริเวณกอกหู ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนที่มีกอกหูเป็นจุดปะทะ ได้แก่ ทัดมาลา

[+ ปะทะขมับ] หมายถึง จุดปะทะบริเวณขมับ ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนที่มีขมับเป็นจุดปะทะ ได้แก่ นารายณ์บันเศียร

[+ ปะทะท้ายทอย] หมายถึง จุดปะทะบริเวณท้ายทอย ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนที่มีท้ายทอยเป็นจุดปะทะ ได้แก่ ศอกท้ายทอย

[+ ปะทะศีรษะ] หมายถึง จุดปะทะบริเวณศีรษะ ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนที่มีศีรษะเป็นจุดปะทะ ได้แก่ สับหัวมัจฉา นางมณฑาอินทังคัก เบนสุเมรุ นกคุ้มเข้ร้าง บันเคียรทศกัณฑ์ รามสูรขว้างขวาน และ หนูมานเหยียบปลงกา

[+ ปะทะลำตัว] หมายถึง จุดปะทะบริเวณลำตัวด้านข้าง ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนที่มีลำตัวเป็นจุดปะทะ ได้แก่ ขุนศึกตีทวน ขุนยักษ์พานาง พระรามจองถนน นารายณ์ขว้างจักร หนูมานหักค่านไกรสรข้ามห้วย ยันรุกขมูล และ พระรามตีทัพ

[+ ปะทะหน้าอก] หมายถึง จุดปะทะบริเวณหน้าอก ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนที่มีหน้าอกเป็นจุดปะทะ ได้แก่ อิเหนาแทงกริช จระเข้ฟาดหาง หนูมานแหวกฟอง หนูมานทะยาน ยันเอราวัณ หนูมานข้ามปลงกา และ บรรพตถล่ม

[+ ปะทะท้อง] หมายถึง จุดปะทะบริเวณท้อง ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนที่มีท้องเป็นจุดปะทะ ได้แก่ มอญยันหลัก หนูไต่ราว ตลบขึ้น ตลบลง นกคุ้มเข้ร้าง ตะเพียนแผ่ตอ และ กวางเหลียวหลัง

[+ ปะทะหลัง] หมายถึง จุดปะทะบริเวณหลัง ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนที่มีหลังเป็นจุดปะทะ ได้แก่ ลิงพริ้ว

[+ ปะทะลิ้นปี่] หมายถึง จุดปะทะบริเวณลิ้นปี่ ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนที่มีลิ้นปี่เป็นจุดปะทะ ได้แก่ สักพวงมาลัย

[+ ปะทะแขน] หมายถึง จุดปะทะบริเวณไหล่ถึงปลายมือ ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนที่มีไหล่ถึงปลายมือเป็นจุดปะทะ ได้แก่ หงส์ปีกหัก พระรามหักศร พระรามฟาดศร และ พระรามยันศร

[+ ปะทะต้นขา] หมายถึง จุดปะทะบริเวณต้นขา ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนที่มีต้นขาเป็นจุดปะทะ ได้แก่ หักวงไอยรา วิรุพหกกليب และ นางมณฑาอินทังแทน

[+ ปะทะหัวเข่า] หมายถึง จุดปะทะบริเวณหัวเข่าตลอดทุกด้าน ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนที่มีหัวเข่าเป็นจุดปะทะ ได้แก่ ทะแยค้ำเสา กังหันต้องลม และ เบนสุเมรุ

[+ ปะทะขาถ่าง] หมายถึง จุดปะทะบริเวณแข้งถึงข้อเท้า ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนที่มีแข้งถึงข้อเท้าเป็นจุดปะทะ ได้แก่ ปีกลูกทอย นาคาบิดหาง นาคมูคบาตล รัดวงเอราวัณ โค่นรุกขมูล หักหลักเพชร หนูมานฟาดกุมภันท์ ญวนทอดแห ทวนขุนศึก กวาดมาร หนูมานแบกแข้ง สุครีพ ถอนต้นรัง ฤาษีมุศสระ และ เทรกวาดลาน

[+ ปะทะรวม] หมายถึง จุดปะทะ 4 จุดรวมกันในกรณีที่ทำท่าเดียวมวยไทยโดยใช้หมัด เท้า เข่า สอก ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนที่มีจุดปะทะ 4 จุด ได้แก่ ขุนยักษ์จับลิ้ง

5.3.5. การพลิกเพลง

การพลิกเพลง หมายถึง การนำท่าเดี่ยวมาประยุกต์ใช้ให้มีความรุนแรงขึ้นกว่าเดิมและแตกต่างไปจากท่าเดี่ยว ผู้วิจัยพบมิติ การพลิกเพลง จากการพิจารณาความหมายของชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อน กล่าวคือ ท่าเชิงซ้อนหลายท่าจะนำท่าเดี่ยวมาพลิกเพลงให้รุนแรงขึ้น เช่น เปลี่ยนจากใช้หมัดเดี่ยวเป็นหมัดคู่ จากเข้าเดี่ยวเป็นเข้าคู่ เป็นต้น ดังนั้น การพลิกเพลง จึงเป็นมิติที่ทำให้ท่ามวยไทยเชิงซ้อนแตกต่างกัน โดยผู้วิจัยได้ระบุกรณีศึกษาโดยย่อไว้ ดังนี้ (ดูตารางที่ 18 ในภาคผนวก)

[+ อวัยวะคู่] หมายถึง การพลิกเพลงโดยการใช้อวัยวะทั้งข้างซ้ายและข้างขวาในการทำท่าเดี่ยว ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ หนูมานถวายแหวน ปลาหมอกแตกเหงือก และ ปักลูกทอย

[+ ตรงขึ้นสูง] หมายถึง การพลิกเพลงโดยการทำท่าหมัดตรงแบบเคลื่อนสูงขึ้นด้านบน ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ พระรามนำวศร

[+ กระโดด] หมายถึง การพลิกเพลงโดยการกระโดดทำท่าเดี่ยวนั้นๆ ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ ฤาษีเหิน รามสูรขว้างขวาน และ นางมณฑาไน้ดัก

[+ กระโดดอวัยวะคู่] หมายถึง การพลิกเพลงโดยการกระโดดเข้าลอยโดยใช้อวัยวะคู่ ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ สิงพริ้ว

[+ สั้นเท้าเตะ] หมายถึง การพลิกเพลงโดยการทำท่าเตะตรงด้วยสั้นเท้า ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ สัมขุนทวน

[+ ตีลังกา] หมายถึง การพลิกเพลงโดยการตีลังกาทำท่าเตะตีด ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ ม้าศึกกะโหลก

[+ เปลี่ยนขา] หมายถึง การพลิกเพลงโดยการกระโดดเปลี่ยนขาทำท่าเดี่ยว ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ นารายณ์ข้ามสมุทร และ ไกรสรข้ามห้วย

[+ เขียบคู่ต่อสู้] หมายถึง การพลิกเพลงโดยใช้การเขียบขาหรือไหล่ของคู่ต่อสู้ประกอบการทำท่าเดี่ยว ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ พระรามเขียบลงกา พระรามเดินดง หนูมานข้ามลงกา และ หนูมานเขียบลงกา

[+ เขียบอวัยวะคู่] หมายถึง การพลิกเพลงโดยการเขียบขาหรือไหล่ของคู่ต่อสู้ประกอบการทำท่าเดี่ยวด้วยอวัยวะคู่ ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ บันเคียรทศกัณฑ์

[+ โนม้แขน] หมายถึง การพลิกเพลงโดยการโน้มแขนคู่ต่อสู้ประกอบการทำท่าเข้า ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ หนูไต่ราว

[+ กลับตัว] หมายถึง การพลิกเพลงโดยการพลิกตัวกลับหลังจากทำท่าเตะเพื่อจะทำท่าเข้าลอยต่อไป ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ หนูมานทะยาน

[+ กคคอ] หมายถึง การพลิกเพลงโดยการใช้ 2 มือ กคคอคู่ต่อสู้พร้อมกับทำท่าเข้าตรง ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ หักคอเอราวัณ

[+ ล้มตัว] หมายถึง การพลิกเพลงโดยการทำท่าสอกลับแบบล้มทั้งตัวลงพื้น ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ บรรพตถล่ม

5.3.6. ท่าเฉพาะเพิ่มเติม

ท่าเฉพาะเพิ่มเติม หมายถึง ท่าเฉพาะต่างๆที่ใช้การหลบ การป้อง ปิด ปิด เปิด หรือใช้อวัยวะอื่นๆเพื่อการต่อสู้ด้วยมวยไทยที่นอกเหนือจากอวัยวะที่ใช้ในท่าเดี่ยว โดยสามารถใช้แทนการทำท่าเดี่ยวมวยไทยหรือใช้ร่วมกับท่าเดี่ยวมวยไทยได้ (คูบทที่ 3) ผู้วิจัยพบมิติ ท่าเฉพาะเพิ่มเติม จากการพิจารณาองค์ประกอบทางความหมายของชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อน และพบว่าท่าเชิงซ้อนนอกจากจะประกอบด้วยท่าเดี่ยวแล้วบางท่ายังประกอบด้วยการใช้ท่าเฉพาะด้วย เช่น *ญวนทอดแห* ใช้เพียงท่าเฉพาะปิดถีบเพียงอย่างเดียว ส่วน *หนูมานถวยแหวน* ใช้ทั้งท่าเฉพาะย่อหลบ และ ท่าเดี่ยวหมัดเสยคู่ เป็นต้น ดังนั้น ท่าเฉพาะเพิ่มเติม จึงเป็นอีกมิติที่ทำให้ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนแตกต่างกัน โดยผู้วิจัยได้ระบุรากลักษณะโดยย่อไว้ ดังนี้ (ดูตารางที่ 19 ในภาคผนวก)

[+ ปิดเตะ] หมายถึง การใช้มือหรือแขนปิดท่าเตะของคู่ต่อสู้ ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ *กวาดมาร*

[+ ปิดถีบ] หมายถึง การใช้มือหรือแขนปิดท่าถีบของคู่ต่อสู้ ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ *ญวนทอดแห*

[+ ปิดเข้า] หมายถึง การใช้มือหรือแขนปิดท่าเข้าของคู่ต่อสู้ ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ *เบนสุเมรุ*

[+ ปิดศอก] หมายถึง การใช้มือหรือแขนปิดท่าศอกของคู่ต่อสู้ ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ *พระรามยันศร*

[+ เปิดหมัดขึ้น] หมายถึง การใช้แขนคั้นหมัดของคู่ต่อสู้ขึ้นด้านบนก่อนแล้วจึงจู่โจมด้วยท่าเดี่ยว ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ *ปีกษาแหวกรัง* *ตาเดรค้ำฟัก* *ตลบขึ้น* และ *อีกาฉีกัง*

[+ เปิดหมัดลง] หมายถึง การใช้แขนกดหมัดของคู่ต่อสู้ลงด้านล่าง ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ *ตลบลง* และ *หนูมานแหวกฟอง*

[+ แขนป้อง] หมายถึง การยกแขนขึ้นป้องเพื่อไม่ให้คู่ต่อสู้สามารถทำร้ายผู้ชกได้ ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ *ปิดปกชกด้วยศอก* และ *ยันรุกขมุล*

[+ หลบปิดสลับ] หมายถึง การเบี่ยงหลบและใช้มือปิดหมัดสลับด้านขวาและด้านซ้าย ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ *สลับฟันปลา*

[+ ย่อหลบ] หมายถึง การย่อหลบท่าเดี่ยว ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ *หนูมานถวยแหวน* และ *พระรามน้ำวศร*

[+ ก้มหลบ] หมายถึง การก้มหลบท่าเดี่ยว ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ *นาคมุคบาดาล* *ทะแยค้ำเสา* *โค่นรุกขมุล* *สิงพริ้ว* และ *ฤาษีมุคสระ*

[+ ทุ่มล้มหงายหลัง] หมายถึง การใช้มือดึงขา โอบเอว หรือเหยียดให้คู่ต่อสู้ล้มหงายหลัง ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ *ขุนยักษ์พานาง* *โค่นรุกขมุล* *สุครีพถอนต้นรัง* และ *กัณฑ์ต้องลม*

[+ ทุ่มล้มหน้าคว่ำ] หมายถึง การใช้มือดึงขา โอบเอว หรือเหยียดให้คู่ต่อสู้ล้มหน้ากระแทกพื้น ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ *นาคาบิดหาง*

[+ หุ้มฟาด] หมายถึง การใช้มือดึงขา แล้วเหวี่ยงให้คู่ต่อสู้ล้มกระแทกพื้นไปด้านหลัง ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ *หนุมานฟาดกุมภภัณฑ์*

[+ ก้นกระแทก] หมายถึง การใช้ก้นกระแทกคู่ต่อสู้ ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ *นางมณโฑนั่งแทน*

[+ แขนฟาด] หมายถึง การใช้ท่อนแขนฟาดคู่ต่อสู้ ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ *พระรามฟาดศร*

[+ หักด้วยมือ] หมายถึง การใช้มือหักอวัยวะที่คู่ต่อสู้ใช้ในการจู่โจม ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ *หักหลักเพชร* และ *พระรามหักศร*

[+ หักแขนด้วยรักแร้] หมายถึง การใช้รักแร้หักแขนของคู่ต่อสู้ ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ *รักแร้หักแขน*

[+ คางหนีบแขน] หมายถึง การใช้คางหนีบยึดแขนของคู่ต่อสู้ให้ไม่สามารถตอบโต้ได้ ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ *ลูกคางจับหมัด*

[+ แขนหนีบขา] หมายถึง การใช้แขนยึดขาของคู่ต่อสู้ให้ไม่สามารถขยับได้ ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนดังกล่าว ได้แก่ *รัดวงเระววิน* และ *หนุมานแบกแข้ง*

จากมิติแห่งความแตกต่างทางความหมายของชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนข้างต้น ในลำดับต่อไปผู้วิจัยจะสรุปความหมายของชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนทั้ง 87 ชื่อ ด้วยอรรถลักษณะแจกแจงความหมาย

5.4 สรุปองค์ประกอบทางความหมายของชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อน

ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนทั้ง 87 ชื่อ สามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่ม [+ รุก] และ [- รุก] ซึ่งชื่อท่าในแต่ละกลุ่มสามารถแจกแจงความหมายได้ดังต่อไปนี้

5.4.1 ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนกลุ่ม [+ รุก]

<p><i>หักคอไอยรา</i></p> <p>(+ เข้าตรง + รุกทำเดียว + ปะทะหน้า)</p>	<p><i>ขุนยักษ์จับลิง</i></p> <p>(+ หมัด เท้า เข้า สอก + รุกหลายท่า + ปะทะรวม)</p>	<p><i>จระเข้ฟาดหาง</i></p> <p>(+ ตะเหวี่ยงหลัง + รุกทำเดียว + ปะทะหน้าอก)</p>
---	---	---

ตลบขึ้น

- + เข้าตรง
- + เปิดหมัดขึ้น
- + รุกผสม
- + ปะทะห้อง

อีกาฬีกรัง

- + เข้าลอย
- + เปิดหมัดขึ้น
- + รุกผสม
- + ปะทะคาง

ตลบลง

- + เข้าตรง
- + เปิดหมัดลง
- + รุกผสม
- + ปะทะห้อง

หนุมานแหวกฟอง

- + เข้าลอย
- + เปิดหมัดลง
- + รุกผสม
- + ปะทะหน้าอก

นาคุ่มเข้างรัง

- + หมัดเสย
- + สอกตี
- + เข้าลอย
- + รุกหลายท่าพร้อมกัน
- + ปะทะคาง
- + ปะทะศีรษะ
- + ปะทะห้อง

หนุมานทะยาน

- + ตะดัด
- + เข้าลอย
- + กลับตัว
- + รุกหลายท่า
- + ปะทะหน้าอก

หักคอเอราวัณ

- + เข้าลอย
- + กคค
- + รุกผสม
- + ปะทะหน้า

ตะเพียนแฝงตอ

- + สอกตี
- + เข้าลอย
- + รุกหลายท่าพร้อมกัน
- + ปะทะคาง
- + ปะทะห้อง

ยันเอราวัณ

- + เข้าโค้ง
- + รุกท่าเดียว
- + ปะทะหน้าอก

พระรามตีทัพ

- + หมัดตรง
- + ตะเฉียง
- + รุกหลายท่าพร้อมกัน
- + ปะทะหน้า
- + ปะทะลำตัว

พระรามสะกดทัพ

- + ถีบตรง
- + รุกท่าเดียว
- + ปะทะคาง

บันเสียรทศกัณฑ์

- + สอกสับ
- + เขี่ยบอว้ยะคู่
- + รุกท่าเดียว
- + ปะทะศีรษะ

ขว้างจักรนารายณ์
 (+ หมัดเหวี่ยงหลัง)
 (+ รุกทำเดียว)
 (+ ปะทะคอ)

พระรามเหยียบลงกา
 (+ เตะเฉียง)
 (+ เหยียบคู่ต่อสู้)
 (+ รุกทำเดียว)
 (+ ปะทะศีรษะ)

รามสูรขว้างขวาน
 (+ สอกลับ)
 (+ กระโดด)
 (+ รุกทำเดียว)
 (+ ปะทะศีรษะ)

หนุมานข้ามลงกา
 (+ เข้าลอย)
 (+ เหยียบคู่ต่อสู้)
 (+ รุกทำเดียว)
 (+ ปะทะหน้าอก)

นารายณ์ข้ามสมุทร
 (+ เตะเฉียง)
 (+ เปลี่ยนขา)
 (+ รุกทำเดียว)
 (+ ปะทะหน้า)

หนุมานเหยียบลงกา
 (+ สอกลับ)
 (+ เหยียบคู่ต่อสู้)
 (+ รุกทำเดียว)
 (+ ปะทะศีรษะ)

กวางเหลียวหลัง
 (+ ถีบหลัง)
 (+ รุกทำเดียว)
 (+ ปะทะท้อง)

ปลาหมอกแตกเหงือก
 (+ สอกดี)
 (+ อวัยวะคู่)
 (+ รุกทำเดียว)
 (+ ปะทะคอ)

บรรพตถล่ม
 (+ สอกลับ)
 (+ ล้มตัว)
 (+ รุกทำเดียว)
 (+ ปะทะหน้าอก)

เธรกวาดลาน
 (+ เตะตัด)
 (+ รุกทำเดียว)
 (+ ปะทะขาล่าง)

5.4.2 ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนกลุ่ม [- รุก]

สลัดพื้นปลา
 (+ หลบปิดสลัด)
 (+ รับหมัด)

ปีกษาแหวกรัง
 (+ หมัดตรง)
 (+ เปิดหมัดขึ้น)
 (+ รับหมัด)
 (+ ปะทะหน้า)

ชาวซัดหอก
 (+ สอกกระทุ้ง)
 (+ รับหมัด)
 (+ ปะทะคอ)

อิเหนาเทงกริช

(+ สอกตัด
+ รับหมัด
+ ปะทะหน้าอก)

ยอเขาพระสุเมรุ

(+ หมัดตรง
+ รับหมัด
+ ปะทะคาง)

ดาณรคำพิก

(+ หมัดเสย
+ เปิดหมัดขึ้น
+ รับหมัด
+ ปะทะคาง)

มอญยันหลัก

(+ ถีบตรง
+ รับหมัด
+ ปะทะท้อง)

ขุนศึกตีทวน

(+ เข่าตัด
+ รับหมัด
+ ปะทะลำตัว)

คับชวลา

(+ หมัดตรง
+ รับหมัด
+ ปะทะหน้า)

หนูไต่ราว

(+ เข่าตรง
+ โนม้แขน
+ รับหมัด
+ ปะทะท้อง)

เอร่าวันเสยงา

(+ หมัดเสย
+ รับหมัด
+ ปะทะคาง)

หนุมนถวยแหวน

(+ หมัดเสย
+ อวัยวะคู่
+ ย่อหลบ
+ รับหมัด
+ ปะทะคาง)

หงส์ปีกหัก

(+ สอกลับ
+ รับหมัด
+ ปะทะแขน)

ลักพวงมัลย์

(+ สอกลับ
+ รับหมัด
+ ปะทะลิ้นปี่)

ผ่านลูกบวบ

(+ สอกงัด
+ รับหมัด
+ ปะทะคาง)

ปิดปกชกด้วยสอก

(+ สอกตัด
+ แขนป้อง
+ รับหมัด
+ ปะทะหน้า)

สวนทวน

(+ หมัดตรง
+ รับหมัด
+ ปะทะหน้า)

คลื่นกระทบฝั่ง

(+ สอกกลับ
+ รับหมัด
+ ปะทะคอ)

บาทาลูบพิกตรี

(+ ถีบสูง
+ รับหมัด
+ ปะทะหน้า)

ขุนยักษ์พานาง

(+ พุ่มถ้ำหงายหลัง
+ รับหมัด
+ ปะทะลำตัว)

พระรามจองถนน

(+ หมัดตรง
+ เตะตัด
+ รับหมัด
+ ปะทะหน้า
+ ปะทะลำตัว)

นารายณ์บันเคียร

(+ หมัดตรง
+ รับหมัด
+ ปะทะขมับ)

ลูกคางจับหมัด

(+ คางหนีบแขน
+ รับหมัด)

รักแร้หักแขน

(+ หักแขนด้วยรักแร้
+ รับหมัด)

ศอกท้ายทอย

(+ ศอกสับ
+ รับหมัด
+ ปะทะท้ายทอย)

นารายณ์ขว้างจักร

(+ หมัดเหวี่ยงหลัง
+ รับหมัด
+ ปะทะลำตัว)

ถ่มขุนทวน

(+ เตะตรง
+ สั้นเท้าเตะ
+ รับหมัด
+ ปะทะคาง)

หนุมานหักค่าน

(+ ศอกตัด
+ เข่าโค้ง
+ รับหมัด
+ ปะทะคาง
+ ปะทะลำตัว)

ม้าศึกกะโหลก

(+ เตะดีด
+ ตีลังกา
+ รับหมัด
+ ปะทะหน้า)

ทัคมาลา

(+ ศอกตัด
+ รับหมัด
+ ปะทะกกหู)

ลับหัวมัจฉา

(+ ศอกสับ
+ รับหมัด
+ ปะทะศีรษะ)

ปีกลูกทอย

(+ ศอกสับ
+ อวัยวะคู่
+ รับเตะเฉียง
+ ปะทะขาล่าง)

หักวงไอยรา

(+ ศอกสับ
+ รับเตะเฉียง
+ ปะทะต้นขา)

วิรุฬหกกลีบ

(+ ถีบตรง
+ รับตะเฉียง
+ ปะทะตั้นขา)

ไกรสรข้ามห้วย

(+ ถีบข้าง
+ เข้าตัด
+ เปลี่ยนขา
+ รับตะเฉียง
+ ปะทะลำตัว)

หิรัญม้วนแผ่นดิน

(+ สอกกลีบ
+ รับตะเฉียง
+ ปะทะหน้า)

นาคมุดบาดาล

(+ ถีบข้าง
+ ก้มหลบ
+ รับตะเฉียง
+ ปะทะขาล่าง)

ทะแยค้ำเสา

(+ ถีบข้าง
+ ก้มหลบ
+ รับตะเฉียง
+ ปะทะหัวเข้า)

พระรามเดินดง

(+ เข้าลอย
+ เขี่ยบคู่ต่อสู้
+ รับตะเฉียง
+ ปะทะหน้า)

นางมณโฑนั่งแท่น

(+ กั้นกระแทก
+ รับตะเฉียง
+ ปะทะตั้นขา)

รัศวงเอราวัย

(+ หมัดตรง
+ แขนหนีบขา
+ รับตะเฉียง
+ ปะทะหน้า)

สิงพริ้ว

(+ เข้าลอย
+ กระโดดอวัยวะคู่
+ ก้มหลบ
+ รับตะเฉียง
+ ปะทะหลัง)

ทวนขุนศึก

(+ ถีบข้าง
+ รับตะเฉียง
+ ปะทะขาล่าง)

กวาดมาร

(+ หมัดตรง
+ รับตะเฉียง
+ ปะทะหน้า)

ฤาษีมุดสระ

(+ ถีบข้าง
+ ก้มหลบ
+ รับตะเฉียง
+ ปะทะขาล่าง)

นางมณโฑนั่งตัก

(+ สอกกลีบ
+ กระโดด
+ รับตะสูง
+ ปะทะศีรษะ)

หักหลักเพชร

(+ หักด้วยมือ
+ รับตะสูง
+ ปะทะขาล่าง)

หนุมานฟาดกุมภัณฑ์

(+ ทุ่มฟาด
+ รับตะสูง
+ ปะทะขาล่าง)

หนุมานแบกแข็ง

(+ หมัดตรง
+ แขนหนีบขา
+ รับเตะสูง
+ ปะทะหน้า)

สุครีพออนตั้นรัง

(+ ทุ่มลิ่มหางหลัง
+ รับเตะสูง
+ ปะทะขาถ่าง)

นาคาบิดหาง

(+ ทุ่มลิ่มหน้าคว่ำ
+ รับเตะสูง
+ ปะทะขาถ่าง)

ยันรูกขมุด

(+ หมัดเสย
+ แขนป้อง
+ รับเตะสูง
+ ปะทะลำตัว)

โค่นรูกขมุด

(+ ก้มหลบ
+ ทุ่มลิ่มหางหลัง
+ รับเตะสูง
+ ปะทะขาถ่าง)

ฤาษีเหิน

(+ หมัดตรง
+ กระโดด
+ รับเตะตรง
+ ปะทะหน้า)

ญวนทอคแห

(+ ปิดถีบ
+ รับถีบข้าง
+ ปะทะขาถ่าง)

พลิกแผ่นดิน

(+ หมัดเสย
+ รับเข้าตรง
+ ปะทะกลาง)

กั้งหันต้องลม

(+ ทุ่มลิ่มหางหลัง
+ รับเข้าลอย
+ ปะทะหัวเข้า)

เบนสุเมรุ

(+ ปิดเข้า
+ สอกดี
+ รับเข้าลอย
+ ปะทะศีรษะ)

พระรามน้ำวศร

(+ หมัดตรง
+ ตรงขึ้นสูง
+ ย่อหลบ
+ รับสอกสับ
+ ปะทะหน้า)

พระรามหักศร

(+ หักด้วยมือ
+ รับสอกตัด
+ ปะทะแขน)

พระรามยันศร

(+ ปิดสอก
+ รับสอกตัด)

พระรามฟาดศร

(+ แขนฟาด
+ รับสอกกัด
+ ปะทะแขน)

การแจกแจงความหมายข้างต้นได้แสดงถึงระบบความหมายของชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนที่แตกต่างกันใน 6 มิติ ได้แก่ ชื่อท่าเดี่ยวมวยไทยที่ใช้ การพลิกแพลง ท่าเฉพาะเพิ่มเติม การรุก การรับ และ จุดปะทะ เช่น ท่า *นารายณ์ขว้างจักร* และ ท่า *ขว้างจักรนารายณ์* แม้จะใช้ท่าเดี่ยวมวยไทย คือ ท่า *หมัดเหวี่ยงหลัง* เหมือนกัน แต่มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ท่า *นารายณ์ขว้างจักร* ใช้ในการรับ ที่คู่ต่อสู้จู่โจมด้วยท่า *หมัดตรง* และผู้ชกสวนกลับไปด้วยท่า *หมัดเหวี่ยงหลัง* เข้าปะทะที่ลำตัว ส่วนท่า *ขว้างจักรนารายณ์* ใช้ในการรุกโดยจู่โจมด้วยท่า *หมัดเหวี่ยงหลัง* เข้าปะทะที่คอ หรือในท่า *เถรกวาดลาน* และ ท่า *กวาดเหลียวหลัง* แม้ว่าจะใช้ในการรุกเหมือนกัน แต่แตกต่างกันตรงที่ท่าเดี่ยวมวยไทยที่ใช้ โดย ท่า *เถรกวาดลาน* ใช้ท่า *เตะตัด* ในการจู่โจม ส่วน ท่า *กวาดเหลียวหลัง* ใช้ท่า *ถีบหลัง* เป็นท่าจู่โจม นอกจากนี้ยังใช้กับจุดปะทะที่ต่างกัน คือ ท้อง และ แข้ง ตามลำดับ หรือระหว่างท่า *ยอเขาพระสุเมรุ* กับ ท่า *สวนทวน* ที่ใช้ในการรับหมัด และตอบโต้กลับด้วยท่าเดี่ยวหมัดตรงเหมือนกัน แต่ทั้ง 2 ท่า แตกต่างกันที่จุดปะทะ โดย *ยอเขาพระสุเมรุ* จะสวนหมัดตรงปะทะที่คาง ในขณะที่ *สวนทวน* จะสวนหมัดตรงปะทะที่หน้า เป็นต้น

จากการวิเคราะห์ความหมายของบทที่ 3 ถึงบทที่ 5 ได้แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของท่ามวยไทยทั้ง 3 ประเภท โดยประเภทพื้นฐานของท่ามวยไทย 5 ประเภท ในบทที่ 3 ทำให้เกิดท่าเดี่ยวมวยไทยลักษณะต่างๆ ทั้ง 30 ท่า ในบทที่ 4 และเมื่อนำท่าเดี่ยวมวยไทยมาใช้ในการรุกและการรับแบบต่างๆ จะทำให้เกิดท่ามวยไทยเชิงซ้อนอีก 87 ท่า นอกจากนี้การวิเคราะห์ดังกล่าวยังแสดงให้เห็นความแตกต่างของชื่อท่ามวยไทยทั้ง 3 ประเภทอีกด้วย กล่าวคือ ชื่อท่าเดี่ยวมวยไทยนั้นจะประกอบขึ้นจาก คำเรียกประเภทพื้นฐานของท่ามวยไทย + คำอธิบายลักษณะของคำเรียกประเภทพื้นฐานของท่ามวยไทย เช่น (คำเรียกประเภทพื้นฐาน) *เตะ* + (คำอธิบายลักษณะของการเตะ) *เหวี่ยงหลัง* กลายเป็น *เตะเหวี่ยงหลัง* แต่เมื่อท่า *เตะเหวี่ยงหลัง* นำไปใช้ในการรุก จะเกิดการเปลี่ยนชื่อกลายเป็น *จระเข้ฟาดหาง* ซึ่งเป็นชื่อที่ตั้งตามลักษณะท่าทางของสัตว์ทันที เช่นเดียวกับ ท่า *สอกกลับ* (คำเรียกประเภทพื้นฐาน *สอก* + คำอธิบายลักษณะของสอกคำว่า *กลับ*) เมื่อนำไปใช้ในการรับท่า *เตะเฉียง* จะเปลี่ยนชื่อกลายเป็น *หิริญม้วนแผ่นดิน* อันเป็นชื่อจากตอนหนึ่งในวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ทันที จากความสัมพันธ์ของชื่อท่ามวยไทยและความแตกต่างของชื่อท่ามวยไทยทั้ง 3 ประเภทข้างต้นได้สะท้อนให้ถึงระบบมโนทัศน์ของคนไทยอย่างชัดเจน ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอเป็นลำดับต่อไปในบทที่ 6